

การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร
ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

นางสาวเจนจิรา ลีละผลิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Para Rubber Production and Extension Needs of Farmers
in Sangkhla Buri District, Kanchanaburi Province**

Miss Janejira Leelapalin

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agricultural and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร
ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
ชื่อและนามสกุล นางสาวเจนจิรา ลีละผลิน
วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2560

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์วิชา อธิปอนันต์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธาพิทักษ์ผล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี
จังหวัดกาญจนบุรี

ผู้วิจัย นางสาวเจนจิรา ลีละผลิน รหัสนักศึกษา 2579000247 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
(ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
(2) รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา 2) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร 3) ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยางพาราของเกษตรกร 4) ความต้องการส่งเสริมในการผลิตยางพาราของเกษตรกร 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนปลูกยางพารากับสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ตามข้อมูลในระบบฐานข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559 จำนวน 853 ราย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โรว์ ยามาเน่ ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ตัวอย่าง 273 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 48.99 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.36 คน มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 14.0 ปี เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 185,677.66 บาท 2) ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 17.01 ไร่ อายุยางเฉลี่ย 12.74 ปี พันธุ์ยางที่ปลูกส่วนมากคือ RRIM 600 ระยะปลูกส่วนใหญ่อยู่ที่ 2.5x7 เมตร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง ใช้วิธีโรยเป็นแถว ส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ย สูตร 20-8-20 อัตราการใส่ 0.5 กิโลกรัม/ต้น/ปี และไม่มีมีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่พบ การกรีดยางพาราส่วนใหญ่จะใช้ระบบ กรีดยางครั้งละต้น กรีดยาง 1 วันเว้น 2 วัน เกษตรกรจะแปรรูปยางพาราในรูปแบบของยางแผ่นดิบและขายผลผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร 3) ความรู้ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 600 เมตร จะทำให้การเจริญเติบโตของต้นยางลดลง น้อยกว่าข้ออื่นๆ 4) ความต้องการในการส่งเสริมของเกษตรกรระดับมากที่สุดในภาพรวม และด้านต่อไปนี้เป็นด้านการแปรรูปยางพารา วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม การบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต 5) ปัญหาของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะปัญหาขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ และเงินทุน และเกษตรกรเสนอแนะให้มีการฝึกอบรมการกรีดยางพารา การดูแลรักษาสวนยางพารา การใส่ปุ๋ยและการผลิตยางพาราแผ่นคุณภาพ โดยให้มีการสาธิตและมีเกษตรกรแกนนำประจำหมู่บ้าน

คำสำคัญ ความต้องการการส่งเสริม การผลิตยางพารา อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

Thesis title: Para Rubber Production and Extension Needs of Farmers in Sangkhla Buri District, Kanchanaburi Province

Researcher: Miss Janejira Leelapalin; **ID:** 2579000247;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Bumpen Keowan, Associate Professor;

(2) Dr. Paranee Tangwiwat, Associate Professor; **Academic year:** 2019

Abstract

The objectives of this research were to study Para rubber production farmers On the following issues. (1) basic socio-economie conditions (2) Para production condition (3) general knowledge about Para rubber (4) extension needs in Para rubber production (5) problems and suggestions regarding production and extension of Para rubber production.

The population of the study was 853 farmers who registered as Para production farmers with Sangkhla Buri district agricultural office, Kanchanaburi Province. according to data in the database of agricultural extension department of the year 2016. The sample group of 273 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.05 and simple random sampling method. Tool used was on interview. Data was analyzed using statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, and standard deviation.

The results showed that 1) most of the farmers were male with the average age of 48.99 years., and finished primary school. The average number of household members was 4.36 people and the average experience in Para rubber garden was 14.0 years. Farmers earned the average income per year of 185,677.66 baht. 2) The area type for Para rubber production of farmers were upland area with the average area of 17.01 rai and the average age of 12.74 years. The majority of the rubber variety was RRIM 600 with the growing distance of 2.5x7 meters. Most of the farmers had on weed control they used 20-8-20 formula fertilizers sprinkle in a row with 0.5 kilogram/plant/year once a year and prevent or control the founded disease and pest. They used half tree tapping system, once every other two day. Farmers would process the Para rubber in the form of raw rubber sheet and sold the products to agricultural groups. 3)The farmers had basic knowledge about Para rubber production, overall, at the moderate level they knewous than others in the item that the growth rate of rubber plant will be less at the area higher than 600 meters from the sea level. 4) The extension needs of farmers overall, were at the highest level overall and in the following aspects: Para rubber processing group extension and support of service and production factor. 5) The overall problems were at the highest level especially the lack of skilled labor in rubber tapping and the lack of funding. Farmers suggested having the continuous training on Para rubber tapping and Para rubber farming maintenance, fertilizer application and quality Para rubber sheet production by wanting to have demonstration and having village agricultural leaders.

Keywords: Extension needs, Para rubber production, Sangkhla Buri District, Kanchanaburi Province

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และที่ปรึกษาร่วม จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อาจารย์วิชา อธิปอนันต์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์อีกหลายท่านที่ได้ กรุณาชี้แนะเอาใจใส่เป็นอย่างดี ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงและเสร็จเรียบร้อย สมบูรณ์ภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านดังกล่าวเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือและเป็นกำลังใจจาก ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน และบุคคลที่ไม่ได้กล่าวนาม ที่ได้เสียสละเวลา และให้ความ ช่วยเหลือ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณพ่อคุณแม่ ตลอดจนคณาจารย์ผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอย ให้กำลังใจในการจัดทำวิทยานิพนธ์ ทำให้วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ประโยชน์อันพึงมีจากการวิจัยครั้งนี้ ขอมอบแต่ คุณชาย คุณพ่อ คุณแม่ คุณครู อาจารย์ ผู้มีพระคุณยิ่ง ที่ได้อบรมสั่งสอนและให้ความรักห่วงใย เป็นกำลังใจตลอดมา จนสำเร็จการศึกษา ในครั้งนี้

เจนจิรา ลีละผลิน

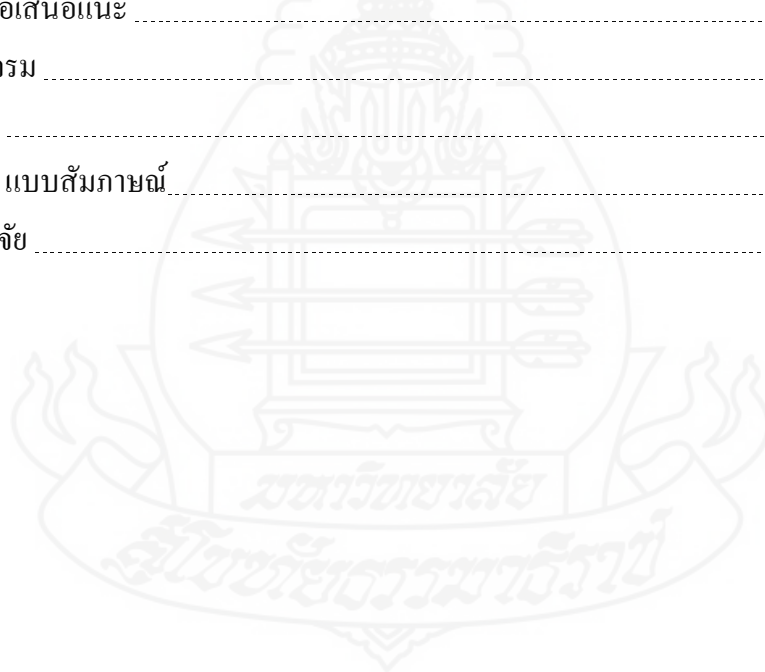
สิงหาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	2
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ	7
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	9
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้	14
วิทยาการเกี่ยวกับการผลิตยางพารา	17
สภาพการผลิตยางพาราของจังหวัดกาญจนบุรี	28
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐาน สังคม และเศรษฐกิจของเกษตรกร	44
ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร	51
ตอนที่ 3 ความรู้ในการผลิตยางพาราของเกษตรกร	57
ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกร	60
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร	68
ข้อเสนอแนะ	74
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปการวิจัย	75
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	83
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	90
ก แบบสัมภาษณ์	91
ประวัติผู้วิจัย	101

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	คำแนะนำสูตรปุ๋ย..... 26
ตารางที่ 2.2	ข้อมูลพื้นที่ทางการเกษตร อำเภอสังขละบุรี ปี 2559..... 34
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามตำบล..... 48
ตารางที่ 4.1	สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร..... 48
ตารางที่ 4.2	สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร..... 55
ตารางที่ 4.3	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา..... 61
ตารางที่ 4.4	จำนวนข้อความรู้ที่เกษตรกรตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา..... 63
ตารางที่ 4.5	ระดับความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร..... 64
ตารางที่ 4.6	สรุปความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร..... 67
ตารางที่ 4.7	ระดับความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม..... 66
ตารางที่ 4.8	สรุปความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม..... 70
ตารางที่ 4.9	ระดับความต้องการของเกษตรกรในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต..... 71
ตารางที่ 4.10	สรุประดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตและการส่งเสริมการผลิตยางพารา..... 77

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย สร้างรายได้เข้าประเทศปีละหลายแสนล้านบาท พบว่ามีเกษตรกรตลอดจนผู้ทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับยางพาราประมาณ 1 ล้านครอบครัว จำนวนไม่น้อยกว่า 6 ล้านคน มีมูลค่าส่งออกยางพารา ปี 2557 รวม 193,749 ล้านบาท ในขณะที่ปี 2558 มีมูลค่าส่งออกยางพารา รวม 170,418.73 ล้านบาท (สถาบันวิจัยยาง , 2559)

ปัจจุบันประเทศไทยมีเนื้อที่ปลูกยางพาราประมาณ 23 ล้านไร่ พื้นที่กรี๊ดได้ 18.5 ล้านไร่ มีปริมาณการผลิตยางธรรมชาติ ในปี 2558 ประมาณ 4.47 ล้านตัน โดยมีพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่อยู่ภาคใต้ และกระจายอยู่ใน 67 จังหวัดทั่วประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรีเป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีเนื้อที่ปลูกยางพารา 163,109 ไร่ พื้นที่กรี๊ดได้ 124,700 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 202 กิโลกรัมต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 2558, น. 94-99)

ยางพาราเป็นพืชที่ทำรายได้หลักให้กับเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีเนื้อที่ปลูก 33,007 ไร่ เริ่มจากมีการนำพันธุ์ยางพาราจากภาคใต้มาปลูกของเกษตรกรที่อพยพมาจากภาคใต้มาทำงานให้กับสัมปทาน โรงเลื่อยไม้ช่วงที่สร้างเขื่อนวชิราลงกรณ์ ในปี 2526 จากนั้นก็ได้มีการส่งเสริมการปลูกยางพาราของหน่วยงานราชการ และราคาที่สูงทำให้เป็นสาเหตุของใจหนึ่งที่พื้นที่การปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นเรื่อยมา จนกระทั่งปี 2554 ที่ผ่านมาจะพบว่าราคายางพาราที่เกษตรกรเคยขายได้ โดยเฉพาะยางพาราแผ่นดิบคุณภาพ 3 เกษตรกรเคยขายได้สูงถึง 129 บาทต่อกิโลกรัม หลังจากนั้นก็ลดลงอย่างต่อเนื่องจนราคาปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2559) ราคายางพาราแผ่นดิบคุณภาพ 3 เกษตรกรขายได้ 58.35 บาทต่อกิโลกรัม (สหกรณ์กองทุนสวนยางพาราทองผาภูมิจำกัด, 2559) เกษตรกรบางส่วนปรับกระบวนการผลิตแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพาราเพื่อได้รายได้เร็วขึ้น ทำให้มีปัญหาด้านคุณภาพยางพาราและมีวิธีการผลิตที่ไม่เหมาะสม แม้จะมีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการผลิตยางพาราที่ทันสมัยเพื่อจะให้เกษตรกรมีการผลิตยางพาราที่มีคุณภาพและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมและสามารถให้ผลผลิตสูง แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่ตรงต่อความต้องการของตลาดจะนำมาซึ่งรายได้ที่สูงกว่าจากเหตุผลดังกล่าวจึงควรมีการศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริม

การเกษตรของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมแก่เกษตรกรและการวางแผนโครงการของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา
- 2.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร
- 2.3 เพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยางพาราของเกษตรกร
- 2.4 เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมในการผลิตยางพาราของเกษตรกร
- 2.5 เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยในเรื่องการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย

3.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกร ประสบการณ์ในการทำสวนยาง อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ แหล่งเงินทุน/สินเชื่อ ภาวะหนี้สิน ขนาดพื้นที่การเกษตร

3.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ประกอบด้วย ลักษณะพื้นที่ปลูก และจำนวนพื้นที่ปลูก อายุและพันธุ์ยาง ระยะปลูก การกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยในสวนยาง โรคแมลงศัตรูยางและการป้องกันกำจัด การกรีดและการแปรรูปยาง การขายผลผลิตยาง

3.3 ความรู้ในการผลิตยางพารา ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา การคัดเลือกพันธุ์ การเลือกพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม การปลูก การผลิต การดูแลรักษา การแปรรูปยางพารา

3.4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกร ประกอบด้วย ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา ได้แก่ การปลูกสวนยาง การดูแลรักษาสวนยาง การกรีดและระบบกรีดยาง การแปรรูปผลผลิต การตลาดและการจำหน่าย วิธีการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ที่

เกษตรกรต้องการ ได้แก่ แบบรายบุคคล แบบกลุ่ม แบบมวลชน การให้บริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ แหล่งเงินทุนสินเชื่อ การรวมกลุ่ม การสนับสนุนด้านตลาด

3.4 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตยางพารา การตลาด การเงินและแรงงาน และความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ผังกรอบแนวคิด ภาพที่ 1.1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 **ขอบเขตด้านเนื้อหา** เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ที่ขึ้นทะเบียนปลูกยางพาราไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ถึงสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ความรู้และความต้องการการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกร ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

4.2 **ขอบเขตด้านพื้นที่** ประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนปลูกยางพาราไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 853 ครัวเรือน

4.3 **ขอบเขตเชิงเวลา** ในการวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลเกษตรกร เดือนธันวาคม 2559 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2560

5. นิยามศัพท์

5.1 **เกษตรกร** หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

5.2 **สภาพพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกร** หมายถึง จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานภาคการเกษตรในครัวเรือน อาชีพหลัก อาชีพรอง การเป็นสมาชิกกลุ่มและสถาบันทางการเกษตร และการมีตำแหน่งทางสังคม

5.3 **สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร** หมายถึง แหล่งเงินทุน การถือครองพื้นที่ทำการเกษตร และรายได้ของครัวเรือนต่อปี

5.4 **สภาพการผลิตยางพารา** หมายถึง ลักษณะพื้นที่ปลูก และจำนวนพื้นที่ อายุ และพันธุ์ยาง ระยะปลูก การกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยในสวนยาง โรคแมลงศัตรูยางและการป้องกันกำจัด การกรีดยางและการแปรรูปยาง การขายผลผลิตยาง

5.5 **รูปแบบการผลิตยางพารา** หมายถึง รูปแบบในการผลิต ได้แก่ รูปแบบน้ำยางสด รูปแบบยางแผ่น รูปแบบยางก้นถ้วย

5.6 **น้ำยางสด** หมายถึง น้ำยางธรรมชาติที่ได้จากต้นยางพารา มีลักษณะเป็นของเหลวสีขาวคล้ายน้ำมัน

5.7 ยางแผ่นดิบ หมายถึง น้ำยางสดจากสวนแล้วกรองสิ่งสกปรกและสิ่งเจือปนออก เดิมสารทำให้น้ำยางจับตัว ริดเป็นแผ่นแล้วทำให้แห้ง

5.8 ยางก้อนถ้วย หมายถึง ยางที่เมื่อกรีดได้น้ำยางแล้วจะใส่สารเคมีและจับตัวเป็นก้อน

5.9 การตลาดยางพารา หมายถึง การนำยางไปจำหน่าย วิธีการจำหน่าย สถานที่จำหน่าย และราคาขายที่เกษตรกรจำหน่ายได้

5.10 ความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร หมายถึง สิ่งที่เกษตรกรต้องการได้แก่ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา วิธีการส่งเสริม และการให้บริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต

5.11 ความรู้ในการผลิตยางพารา หมายถึง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา การคัดเลือกพันธุ์ การเลือกพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม การปลูก การผลิต การดูแลรักษา การแปรรูปยางพารา

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำไปพัฒนาและหาแนวทางการส่งเสริมที่เหมาะสม

6.2 เป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อกำหนดการวางแผนพัฒนาการผลิตในอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
4. วิทยาการเกี่ยวกับการผลิตยางพารา
5. สภาพการผลิตยางพาราของจังหวัดกาญจนบุรี
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ประกอบด้วย ความหมายเกี่ยวกับความต้องการ ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักจิตวิทยาที่ได้พัฒนาทฤษฎีความต้องการ ที่เป็นที่รู้จักกันมากที่สุดคนหนึ่งคือ มาสโลว์ ระบุว่า บุคคลจะมีความต้องการที่เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานมากที่สุดไประดับที่สูงสุด

1.1 ทฤษฎีความต้องการ : ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

มาสโลว์ (1970 อ้างถึงใน บุญธรรม จิตตอนันต์ 2554, น.37) บุคคลมีความต้องการเรียงลำดับจากระดับพื้นฐานที่สุดไปยังระดับสูงสุด กรอบความคิดที่สำคัญ ของทฤษฎีนี้มี 3 ประการ คือ

1.1.1 บุคคลเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการ ความต้องการมีอิทธิพลหรือเป็นเหตุจูงใจต่อพฤติกรรม ความต้องการที่ยังไม่ได้รับ การสนองตอบเท่านั้นที่เป็นเหตุจูงใจ ส่วนความต้องการที่ได้รับการสนองตอบแล้วจะ ไม่เป็นเหตุจูงใจอีกต่อไป

1.1.2 ความต้องการของบุคคล เป็นลำดับขั้นเรียงตามความสำคัญจากความต้องการพื้นฐาน ไปจนถึงความต้องการที่ซับซ้อน

1.1.3 เมื่อความต้องการลำดับต่ำได้รับการสนองตอบอย่างดีแล้ว บุคคลจะก้าวไปสู่ความต้องการลำดับที่สูงขึ้นต่อไป

มาสโลว์ เห็นว่าความต้องการของบุคคลมี 5 กลุ่มจัดแบ่งได้เป็น 5 ระดับจากระดับต่ำไปสูง เพื่อความเข้าใจ มักจะแสดงลำดับของความต้องการเหล่านี้ ดังนี้

1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการลำดับต่ำสุดและเป็นพื้นฐานของชีวิต เป็นแรงผลักดันทางชีวภาพ เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย หากพนักงานมีรายได้จากการปฏิบัติงานเพียงพอ ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยมีอาหารและที่พักอาศัย เขาก็จะมีกำลังที่จะทำงานต่อไป และการมีสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสม เช่น ความสะอาด ความสว่าง การระบายอากาศที่ดี การบริการสุขภาพ เป็นการสนองความต้องการในลำดับนี้ได้

2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ความต้องการทางร่างกายได้รับการตอบสนองอย่างไม่ขาดแคลนแล้ว หมายถึง ความต้องการ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากรายทั้งทางกายและจิตใจ ความมั่นคงในงาน ในชีวิต และสุขภาพ การสนองความต้องการนี้ต่อพนักงานทำได้หลายอย่าง เช่น การประกันชีวิตและสุขภาพ กฎระเบียบข้อบังคับที่ยุติธรรม การให้มีสภาพแรงงาน ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เมื่อมีความปลอดภัยในชีวิตและมั่นคงในการทำงานแล้ว คนเราจะต้องการความรัก มิตรภาพ ความใกล้ชิดผูกพัน ต้องการเพื่อน การมีโอกาสเข้าสมาคมสังสรรค์กับผู้อื่น ได้รับการยอมรับเป็นสมาชิกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่ม

4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) เมื่อความต้องการทางสังคมได้รับการตอบสนองแล้ว คนเราจะต้องการสร้างสถานภาพของตัวเองให้สูงเด่น มีความภูมิใจและสร้างการนับถือตนเอง ชื่นชมในความสำเร็จของงานที่ทำ ความรู้สึกมั่นใจในตัวเองแลเกียรติยศ ความต้องการเหล่านี้ได้แก่ ยศ ตำแหน่ง ระดับเงินเดือนที่สูง งานที่ท้าทาย ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงาน โอกาสแห่งความก้าวหน้าในงานอาชีพ เป็นต้น

5) ความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต (Self-actualization Needs) เป็นความต้องการระดับสูงสุด คือต้องการจะเติมเต็มศักยภาพของตนเอง ต้องการความสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนาสูงสุดของตัวเอง ความเจริญก้าวหน้า การพัฒนาทักษะความสามารถให้ถึงขีดสุดอดมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การก้าวสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้นในอาชีพและการทำงาน เป็นต้น

มาสโลว์แบ่งความต้องการเหล่านี้ออกเป็นสองกลุ่ม คือ ความต้องการที่เกิดจากความขาดแคลน (deficiency needs) เป็น ความต้องการ ระดับต่ำ ได้แก่ ความต้องการทางกายและความต้องการความปลอดภัย อีกกลุ่มหนึ่งเป็น ความต้องการก้าวหน้า และพัฒนาตนเอง (growth needs) ได้แก่ ความต้องการทางสังคม เกียรติยศชื่อเสียง และความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต จัดเป็นความต้องการระดับสูง และอธิบายว่า ความต้องการระดับต่ำจะได้รับการสนองตอบจากปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ส่วนความต้องการระดับสูง จะได้รับการสนองตอบจากปัจจัยภายในตัวบุคคลเองตามทฤษฎีของมาสโลว์ ความต้องการที่รับการสนองตอบอย่างดีแล้ว จะไม่สามารถเป็นเงื่อนไขของใจบุคคลได้อีกต่อไป แม้ผลวิจัยในเวลาต่อมา ไม่สนับสนุนแนวคิดทั้งหมดของมาสโลว์ แต่ทฤษฎีลำดับความต้องการของเขาก็เป็นทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน ในการอธิบายองค์ประกอบของแรงจูงใจ ซึ่งมีการพัฒนาในระยะหลังๆ

1.2 ทฤษฎีความต้องการ ERG ของ Alderfer

ทฤษฎีความต้องการ ERG ของ Alderfer (อ้างถึงใน รัฐฉกร สร้อยสูงเนิน 2555, น. 31) Alderfer ได้ปรับปรุงลำดับขั้นความต้องการ เป็นความต้องการ 3 ระดับ ดังนี้

1.1.1 ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ (Existence needs) คือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความปลอดภัย สวัสดิการ และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

1.1.2 ความต้องการความสัมพันธ์ (Relatedness needs) คือ ความต้องการทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในสถานที่ทำงาน

1.1.3 ความต้องการเจริญเติบโต (Growth needs) คือ ความต้องการภายในเพื่อพัฒนาส่วนบุคคล ความต้องการของบุคคลที่จะเจริญเติบโตพัฒนา และใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ด้วยการแสวงหาโอกาส และการเอาชนะความท้าทายใหม่ๆ

สรุปว่า แนวคิดของ Maslow ระบุว่าความต้องการของบุคคลมี 5 กลุ่มจัดแบ่งได้เป็น 5 ระดับ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการทางสังคม ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง ความต้องการเติมความสมบูรณ์ให้ชีวิต ต่อมาทฤษฎีความต้องการของ Alderfer ได้นำ มาปรับปรุงเหลือ 3 ระดับคือ ความต้องการดำรงชีวิตอยู่ ความต้องการความสัมพันธ์ ความต้องการเจริญเติบโต

2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ประกอบด้วย ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร วิธีการส่งเสริมการเกษตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

2.1.1 ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2554, น. 201) ได้กล่าวว่าการส่งเสริมการเกษตรเป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ของเกษตรกรจากการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อมุ่งพัฒนาผลผลิตที่เหมาะสมกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการพัฒนารายได้ เศรษฐกิจ ทำให้ชีวิตครอบครัวเกษตรกร อยู่พอดิกินพอดิและมีความสุขอันเป็นผลต่อการพัฒนาชุมชนชนบทให้มีความมั่นคงและมั่งคั่ง ในที่สุดได้รับความรู้นำไปปฏิบัติ ด้วยตัวของเขาเองจนสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

กู่เกียรติ สร้อยทอง (2552, น. 30) สรุปไว้ว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การนำความรู้ วิธีการ และเทคนิคใหม่ๆ หรือเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรไปแนะนำเผยแพร่ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

โดยสรุปแล้ว การส่งเสริมการเกษตรเป็นการนำความรู้และวิทยาการที่ทันสมัยที่ได้มาจากการค้นคิดและวิจัยของนักวิชาการไปสู่เกษตรกร โดยมีองค์กรส่งเสริมการเกษตรเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดและแพร่กระจายความรู้ดังกล่าว การส่งเสริมการเกษตรยังเป็นการให้การศึกษาแก่เกษตรกรในรูปแบบของการให้ศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นครูผู้ให้ความรู้ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการนำข้อมูลข่าวสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพทางการเกษตรไปสู่เกษตรกร เช่น เรื่องปัจจัยการผลิต การผลิตพืช-สัตว์ การตลาดสินค้าเกษตร การแปรรูปผลิตผลการเกษตร และแหล่งเงินเชื่อการเกษตร เป็นต้น โดยที่เป้าหมายสูงสุดของการส่งเสริมการเกษตรก็คือ การพัฒนาสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรี และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยเท่าเทียมกัน

2.1.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

ดร.ชัยชาญ วงศ์สามัญ (2538, น.33) การส่งเสริมการเกษตรแบ่งเป็น 3 รูปแบบใหญ่ๆ ได้แก่ แบบรายบุคคล (individual methods) แบบกลุ่ม (group methods) และแบบมวลชน (mass methods) ซึ่งรายละเอียดของแต่ละรูปแบบ มีดังนี้

1) วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคล (Individual Methods) เป็นการส่งเสริมแบบตัวต่อตัว (face-to-face) ระหว่างนักส่งเสริมกับเกษตรกร เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพราะเกษตรกร และนักส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กันได้อย่างเต็มที่ ตัวอย่างของวิธีการส่งเสริมแบบนี้ ได้แก่

การเยี่ยมชมไร่ (farm visit) การมาเยี่ยมชมสำนักงานของเกษตรกร การติดต่อจดหมายและการติดต่อทางโทรศัพท์ แต่วิธีการที่เป็นที่นิยมมากที่สุด ได้แก่ การเยี่ยมชมไร่ อย่างไรก็ตาม วิธีการส่งเสริมแบบรายบุคคลมีข้อเสียอยู่บางประการ ได้แก่ ผู้ได้รับประโยชน์มีจำนวนน้อยราย เสียเวลาและงบประมาณมาก นักส่งเสริมอาจจะให้คำแนะนำที่ผิดพลาด โดยไม่มีการตรวจสอบจากบุคคลภายนอก และการถ่ายทอดความรู้จะได้ผลก็ต่อเมื่อเกษตรกร มีความเชื่อถือในตัวนักส่งเสริม

2) *วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Methods)* เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพและใช้กันอย่างแพร่หลาย ในการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพราะเป็นวิธีการที่มีผู้ได้รับประโยชน์จำนวนมากพอสมควร เกษตรกรผู้ร่วมกิจกรรมได้มีโอกาสพบปะและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นักส่งเสริมผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่ม ลักษณะของความรู้และเทคโนโลยีที่ต้องการถ่ายทอด และสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม ยังเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความเหมาะสมของเทคโนโลยีระหว่างผู้ถ่ายทอดและผู้รับได้เป็นอย่างดีที่สำคัญคือ เป็นวิธีการที่สามารถส่งเสริมให้เกษตรกร นำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปทดลองปฏิบัติได้ดีกว่าการส่งเสริมแบบรายบุคคลผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของกลุ่ม ลักษณะของความรู้และเทคโนโลยีที่ต้องการถ่ายทอด และสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ นอกจากนี้ วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม ยังเปิดโอกาสให้มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความเหมาะสมของเทคโนโลยีระหว่างผู้ถ่ายทอดและผู้รับได้เป็นอย่างดีที่สำคัญคือ เป็นวิธีการที่สามารถส่งเสริมให้เกษตรกรนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปทดลองปฏิบัติได้ดีกว่าการส่งเสริมแบบรายบุคคล

3) *วิธีการส่งเสริมแบบมวลชน (Mass Methods)* เป็นวิธีการส่งเสริมที่สามารถส่งข่าวสารข้อมูลถึงบุคคลกลุ่มเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก เช่น การใช้วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วารสาร การจัดนิทรรศการ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งวิธีการส่งเสริมแบบนี้เหมาะสำหรับทำให้คนที่ได้รับข่าวสารทราบถึงความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อให้ตระหนัก (awareness) และเกิดความสนใจ (interest) ที่จะศึกษาหาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติม หากข่าวสารที่ได้รับมีความสำคัญต่ออาชีพและชีวิตความเป็นอยู่ของตนเอง ตัวอย่างสื่อที่ใช้ในการส่งเสริมแบบมวลชน

จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัยสรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ ทักษะ คำแนะนำข้อมูลข่าวสาร องค์การเกษตรกร การกระตุ้นและสร้างความเชื่อมั่น โดยมีองค์กรส่งเสริมการเกษตรเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดและแพร่กระจายความรู้ดังกล่าว ซึ่งวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบ่งเป็น 3 รูปแบบ ซึ่งนักส่งเสริมการเกษตรจะต้องพิจารณา

เลือกใช้วิธีการส่งเสริมหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ไปสู่บุคคลเป้าหมายอย่างเหมาะสม มีทั้งวิธีการส่งเสริมรายบุคคล วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม วิธีการส่งเสริมมวลชน

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

โมเซอร์ (1978 อ้างโดย บุญธรรม จิตต์อนันต์ 2554 : 26) กล่าวว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นของเกษตรกรมีความคุ้นเคยกับกิจกรรมต่างๆ ที่เกษตรกรทำอยู่และรู้ถึงปัญหาหรือสิ่งที่เป็อุปสรรคในการทำการเกษตรให้ก้าวหน้าและเขาก็ช่วยเหลือเกษตรกรในสิ่งที่จำเป็นต้องทำ เพื่อให้งานดำเนินไปได้ สิ่งทีจำเป็นสำหรับเกษตรกรอาจจะเป็ความรู้ ทักษะใหม่ๆที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมต้องช่วยเขาในหลายๆ กรณี เช่น ถ้าเขาติดขัดด้านสินเชื่อเพื่อการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็ติดต่อแหล่งกู้ยืมให้ หรืออาจช่วยให้เกษตรกรรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น บางครั้งอาจมีปัญหากับการหาซื้อปุ๋ย เจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็พยายามช่วยให้หาซื้อปุ๋ยได้ทันกาล เมื่อผลิตผลออกมาแล้วเกษตรกรขายไปได้ราคาไม่ดีเพราะไม่รู้ราคาของตลาดกลาง เจ้าหน้าที่ก็ต้องแนะนำให้เขารู้โดยสม่ำเสมอและกระจายข่าวให้รู้ทั่วกันนอกจากนี้ยังมีปัญหาอื่นๆ อีกมาก ไม่มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมคนใดที่สามารถทำได้ทุกอย่างในสิ่งที่เกษตรกรต้องการในท้องถิ่น แต่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถเลือกจะทำอะไรทีจำเป็นก่อนหรือหลังได้ อาจกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ทฤษฎีสัญญากาศในชนบท หรือท้องถิ่นของการส่งเสริมการเกษตร (The Vacuum Theory) เป็งานช่วยตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในท้องถิ่นชนบทในเรื่องต่างๆ ทีจำเป็น และสามารถกระทำให้ก้าวหน้าไปได้ โดยที่ยังไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดให้ความช่วยเหลือมาก่อนเปรียบเสมือนเป็ช่องว่างหรือสูญญากาศในชนบท

การแพร่กระจายและยอมรับแนวความคิดใหม่ การแพร่กระจายแนวความคิดหรือวิธีการใหม่ๆ ทีเป็ประโยชน์ไปยังเกษตรกรเป็กระบวนการทีสำคัญของการส่งเสริมการเกษตร เป็กระบวนการทีเชื่อมโยงกับกระบวนการยอมรับการแพร่กระจาย ดำเนินการโดยหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ส่วนกระบวนการยอมรับเกิดขึ้นในตัวเกษตรกร จึงแยกกล่าวเป็ 2 ส่วนดังนี้

1) กระบวนการแพร่กระจายแนวความคิดใหม่ (diffusion process) เป็กระบวนการทีแนวความคิดใหม่แพร่จากแหล่งเกิด หรือแหล่งที่มาแห่งความคิดไปยังผู้รับ หรือแหล่งทีรับความคิดนั้นไป แนวความคิดใหม่หรือบางท่านเรียกว่า “นวัตกรรม” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า innovation หมายถึง ความคิด การกระทำ หรือสิ่งต่างๆทีบุคคลรู้สึกว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับเขาคือไม่เคยรู้เคยเห็น ไม่เคยได้ยินหรือไม่เคยปฏิบัติมาก่อน (Rogers , 1971: 19) เช่นการปลูกพืชด้วยการแพร่กระจายแนวความคิดใหม่ เป็กระบวนการทีเป็ไปตามขั้นตอน ซึ่งแนวความคิดใหม่จะถูก

แพร่จากแหล่งเกิด หรือแหล่งที่มาไปยังผู้รับ จุดสำคัญของกระบวนการนี้ก็คือ มีการสื่อสารระหว่างผู้ส่งและผู้รับสารหรือแนวความคิดใหม่

2) กระบวนการยอมรับแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติตาม หรือเรียกสั้นๆว่ากระบวนการยอมรับ (adoption process) เป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคล ซึ่งเริ่มต้นด้วยการเริ่มรู้หรือได้ยินเกี่ยวกับแนวความคิดใหม่ แล้วสิ้นสุดลงด้วยการตัดสินใจยอมรับไปปฏิบัติ กระบวนการยอมรับเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และการตัดสินใจ จากการวิจัยพบว่า การที่บุคคลจะรับแนวความคิดใหม่ไปปฏิบัติ จะผ่านขั้นตอน 5 ขั้นตอนด้วยกันคือ ขั้นริเริ่มหรือขั้นรับรู้ ขั้นสู่ความสนใจ ขั้นไตร่ตรอง ขั้นทดลองทำ ขั้นนำไปปฏิบัติ

2.3 ทฤษฎีการจูงใจ

แรงจูงใจที่นำไปสู่พฤติกรรมหรือการกระทำ การปฏิบัติต่างๆ อาจเป็นสิ่งที่หนึ่งสิ่งใดที่คนเราต้องการที่จะมี ที่จะรู้สึก หรือได้เป็นอะไรตามที่คาดหวัง เช่น ต้องการจะมีบ้านพักอาศัย มีความรู้สึกปลอดภัยหรือ ได้เป็นเกษตรกรตัวอย่างตามที่คาดหวัง ฯลฯ แรงจูงใจหรือเหตุจูงใจของมนุษย์เรามีหลายอย่างมาสโลว์ แนะนำว่าควรสังเกตดูความต้องการที่จำเป็น (need) หรือความต้องการพื้นฐาน (basic needs) ก่อนส่วนความต้องการอื่นๆ จะมีเพิ่มหลังจากนั้นความต้องการของมนุษย์เรานั้น มีอยู่ 5 กลุ่มไว้เป็นขั้นๆหรือเป็นระดับ เมื่อคนเราพอใจหรือบรรลุความต้องการในขั้นแรกหรือระดับแรกแล้วก็จะแสวงหาความต้องการในขั้นถัดไป ดังนี้

2.3.1 ความต้องการอยู่รอด ความต้องการในระดับพื้นฐานที่สุดมักเรียกว่าความต้องการทางร่างกาย หมายถึงสิ่งต่างๆ ที่ร่างกายมนุษย์ต้องการเพื่อความอยู่รอด เช่นเดียวกับสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย สิ่งที่ต้องการ ได้แก่ อาหารน้ำดื่ม อากาศหายใจ การขับถ่าย การหลับนอนที่พักอาศัย ฯลฯ

2.3.2 ความต้องการความปลอดภัย เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเอง หรือต้องการความปลอดภัยจากสิ่งต่างๆ

2.3.3 ความต้องการความรักและการเข้าพวกเข้าหมู่ ในขั้นนี้คนเราต้องการความรักจากคนอื่น และเข้าพวกเข้าหมู่กับเขาได้หรือเป็นสมาชิกของสังคม

2.3.4 ความต้องการยกย่อง อาจเรียกว่าเป็นที่ยอมรับนับถือ หรือการยกย่องในตัว เราจะมีมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับประเพณีของคนอื่น ถ้าบุคคลไม่ได้รับการยอมรับโดยกลุ่มทางสังคม เขาก็ไม่ค่อยหวังเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้คนเราจะต้องการยกย่องสรรเสริญก็ต่อเมื่อความต้องการใน 3 ขั้นแรกเป็นที่พอใจแล้ว

2.3.5 ความต้องการทำให้เป็นจริงตามที่ปรารถนา ความต้องการขั้นสูงที่บุคคลต้องการทำในสิ่งที่ตนมีศักยภาพที่เป็นจริงขึ้นมา เพื่อให้ตนมีความพึงพอใจสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้

สรุปได้ว่า ทฤษฎีสัญญาภาคในชนบทนั้นเป็นการเข้าไปช่วยตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในท้องถิ่นที่ห่างไกลความเจริญ ยังไม่มีใครเข้าไปช่วยเหลือมาก่อน เป็นช่องว่างที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือในเรื่องที่จำเป็นจริงๆ เพื่อให้การทำมาหาเลี้ยงชีพของเขา เดินหน้าไปได้ สำหรับการแพร่กระจายและยอมรับแนวความคิดใหม่เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงต่อกัน เริ่มจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเผยแพร่แนวความคิดใหม่ไปยังตัวเกษตรกรและจะยังไม่สัมฤทธิ์ผล หากเกษตรกรไม่ยอมรับไปปฏิบัติส่วนการจูงใจได้พูดถึงความต้องการของมนุษย์ไว้ 5 ขั้นตอนในการจูงใจให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติทั้งนี้มิได้ขึ้นแต่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฝ่ายเดียวแต่ขึ้นอยู่กับแนวความคิดใหม่ ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ

3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ประกอบด้วย ความหมายเกี่ยวกับความรู้ ระดับความรู้ เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ การวัดความรู้โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความหมายเกี่ยวกับความรู้

เกศินี จุฑาวิจิตร (2542, น. 76) ความรู้ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่จะรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นๆ โดยแบ่งออกเป็นความรู้ต่อสถานการณ์หนึ่งๆ และความรู้ต่อเรื่องราวทั่วไปในระดับกว้าง ความรู้นับเป็นความสามารถในการใช้ข้อเท็จจริง ความคิด ความหยั่งรู้หยั่งเห็น ตลอดจนความสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับเหตุการณ์ต่างๆ ได้

พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์ (2543, น. 47) ความรู้ หมายถึง ความฉลาด ชาวปัญญา วุฒิปัญญา รอบรู้สิ่งที่มีคุณสมบัติประกอบด้วยความเชื่อ มโนคติ ข้อเท็จจริง จินตนาการ ความคิด การรับรู้ ความคิดเห็นซึ่งได้รับการตรวจสอบว่าเป็นคำตอบที่ถูกต้อง

ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมขั้นต้นซึ่งอาจทำได้โดยการฝึกได้โดยการมองเห็น การได้ยิน การฝึกได้จำ ความรู้ขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้ที่เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎเกณฑ์โครงสร้างและวิธีการแก้ปัญหาเหล่านี้เป็นต้น

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่าความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่มนุษย์ได้รับเกี่ยวกับสถานที่ เหตุการณ์ สิ่งของและบุคคล ซึ่งได้มาจากประสบการณ์การสังเกตหรือการค้นคว้า โดยเก็บรวบรวมสะสมไว้ และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เรียกเอาสิ่งที่จำได้ออกมาให้ปรากฏได้สังเกตได้ วัดได้

3.2 ระดับความรู้

บลูมและคณะ (Bloom, et al อ้างถึงในอักษร สวัสดิ์ 2542, น. 26-28) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่าหมายถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการต่างๆ ของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของกระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. 1965 บลูมและคณะ ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (cognitive domain) ของคนว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยบลูมและคณะ ได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ดังนี้

3.2.1 ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุ และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยู่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

3.2.2 ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำ ให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมาย และความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3.2.3 การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิม ไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดมาผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

3.2.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจและการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะเป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อย ที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

3.2.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

3.2.6 การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิด ค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะ (characteristics of cognitive domain) ที่ต้องใช้ความรู้ความเข้าใจ การนำไปปรับใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์เข้ามาพิจารณาประกอบกันเพื่อทำการประเมินผลสิ่งหนึ่งสิ่งใด

3.3 เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้

ไพศาล หวังพานิช (2526, น. 35-36) กล่าวว่า เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมกันมาก คือ การทดสอบ ผู้ถูกสอบจะตอบสนองด้วยพฤติกรรมบางอย่างออกมา เช่น การพูด การเขียน ทำทาง ฯลฯ เพื่อให้สังเกตเห็น หรือนับจำนวนปริมาณได้ เพื่อนำไปแทนอันดับหรือคุณลักษณะของบุคคลนั้น รูปแบบของแบบทดสอบ มี 3 ลักษณะ ดังนี้

3.3.1 ข้อสอบปากเปล่า เป็นการสอบโดยการโต้ตอบด้วยวาจาหรือคำพูดระหว่างผู้ทำการสอบ กับผู้ถูกสอบโดยตรง หรือบางครั้งเรียกว่า การสัมภาษณ์

3.3.2 ข้อสอบข้อเขียน แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1) **แบบความเรียง** เป็นแบบที่ต้องการให้ผู้ตอบอธิบายเรื่อง บรรยายเรื่องราวประพันธ์ หรือวิจารณ์เรื่องราวเกี่ยวกับความรู้

2) **แบบจำกัดความ** เป็นข้อสอบที่ผู้ตอบต้องพิจารณาเปรียบเทียบตัดสินข้อความหรือรายละเอียดต่าง ๆ มี 4 แบบ คือ แบบถูกผิด แบบเติมคำ แบบจับคู่ และแบบให้เลือกตอบ

3.3.3 ข้อสอบภาคปฏิบัติ เป็นข้อสอบที่มุ่งให้แสดงพฤติกรรมด้วยการกระทำจริงมักเป็นข้อสอบในเนื้อหาวิชาที่ต้องการให้ปฏิบัติจริง

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่าเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดทดสอบความรู้ โดยการทดสอบ ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เป็นที่นิยม ซึ่งรูปแบบของข้อสอบหรือแบบทดสอบ มี 3 ลักษณะ ดังนี้ ได้แก่ ข้อสอบปากเปล่า ข้อสอบข้อเขียน และข้อสอบภาคปฏิบัติ ซึ่งข้อสอบแต่ละแบบต้องการวัดความรู้ที่แตกต่างกัน ในการวิจัยครั้งนี้มีการทดสอบความรู้แบบถูกผิด เพื่อวัดความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการผลิตยางพารา

3.4 การวัดความรู้

ชวาล แพร์ตกุล (2526, น. 11) กล่าวว่าวิธีการวัดว่ามีความรู้ในเรื่องนั้นหรือไม่สามารถทำได้ตั้งคำถามที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง วิธีการ และความรู้รอบคอบของเรื่องราวนั้น ๆ ให้ตอบโดยถามแต่เพียงอย่างเดียวหรือครบทั้งสามอย่างก็ได้

ไพศาล หวังพานิช (2526, น. 69-104) กล่าวว่า การวัดความรู้ด้วยคำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหา ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเรื่องราวทั้งหลายประกอบด้วยคำถามประเภทต่าง ๆ

2. ถามความรู้ในวิธีดำเนินการ เป็นการถามวิธีปฏิบัติต่าง ๆ แบบแผนประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติ

3. ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจำข้อสรุป หรือหลักการ ของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหาลักษณะร่วม เพื่อรวบรวมและย่อมาเป็นหลักของเนื้อหา

ดังนั้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า การวัดความรู้ อาจหมายถึง การวัดผลผู้เรียนที่ใช้ถาม ความรู้ในเนื้อเรื่อง ถามความรู้ในวิธีดำเนินการ และถามความรู้รวบยอด สามารถบอกได้ถึงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน

4. วิทยาการเกี่ยวกับการผลิตยางพารา

กระบวนการตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกพื้นที่ การเลือกพันธุ์ การปลูก การดูแลรักษาสวน ยางพารา การกรีด การผลิตแปรรูปผลผลิตที่ได้และการตลาด

4.1 การคัดเลือกพื้นที่

จำลอง จิตต์หาญ และคณะ (2550, น. 4-60) กล่าวว่า การปลูกยางพาราจะต้อง คำนึงถึงสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ สภาพดิน และสภาพภูมิอากาศการคัดเลือกพื้นที่จึงเป็นปัจจัย สำคัญที่ต้องคำนึงถึง เพราะเมื่อได้ตัดสินใจทำการปลูกยางพาราในพื้นที่ไปแล้วจะแก้ไขปรับปรุงได้ ยาก

4.1.1 สภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ พื้นที่ราบจะเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุด พื้นที่ติด ถนนไม่เหมาะสมเพราะจะมีน้ำท่วมขัง การเตรียมพื้นที่ การปลูกการบำรุงรักษาตลอดจนการเก็บ เกี่ยวผลผลิตจะทำได้ง่าย ที่ลาดเอียงหรือควนเขาก็สามารถปลูกยางพาราได้ แต่ไม่ควรจะมีความลาด เอียงเกิน 30 องศา ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจะสูงกว่าพื้นที่ราบ และพื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 600 เมตร จะทำให้การเจริญเติบโตของต้นยางลดลง

4.1.2 สภาพดิน ยางพาราสามารถขึ้นได้ในดินแทบทุกประเภทที่สามารถ ขุดหลุมได้และดินไม่แน่นจนเกินไปที่รากยางพาราจะชอนไชไปได้แม้กระทั่งดินลูกรังก็ปลูกได้แต่ สภาพของดินที่เหมาะสมคือ ดินร่วน (Loam) ดินร่วนปนทราย (Sandy loam) ดินเหนียวปนทราย (Sandy clay) ตามลำดับ ดินเหล่านี้ต้องมีดินชั้นบนหนาไม่ต่ำกว่า 50 ซม.เพียงพอให้รากยางพารา

แผ่กระจายไปได้และมีระดับน้ำใต้ดินต่ำกว่าระดับผิวดินมากกว่า 1 เมตร ค่าความเป็นกรด – ด่าง หรือค่า pH อยู่ระหว่าง 4.5- 5.5

4.1.3 สภาพภูมิอากาศ ยางพาราชอบอากาศร้อนชื้นอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 30-35 องศาเซลเซียส อากาศหนาวเย็นสุดไม่ควรต่ำกว่า 10 องศาเซลเซียสเกินกว่า 1 สัปดาห์ในหนึ่งปี เพราะจะทำให้ระบบรากถูกทำลายได้ และช่วงอากาศร้อนสุดไม่ควรเกิน 40 องศาเซลเซียสเกินกว่า 2 สัปดาห์ในหนึ่งปีเพราะจะทำให้ยางพาราทิ้งใบก่อนกำหนดได้

ปัจจัยสภาพอากาศที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อการปลูกยางพารา คือ ปริมาณน้ำฝน ต้องมีปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 1,250. มม./ปี และมีจำนวนวันที่ฝนตก 120 – 150 วันต่อปี ช่วงการกระจายของน้ำฝน (Duration) ต้องสม่ำเสมอด้วย ปริมาณน้ำฝนที่น้อยกว่านี้ก็สามารถปลูกยางพาราได้แต่จะมีผลกระทบต่อปริมาณน้ำยางพาราในอนาคต น้ำยางพาราดิบต้องอาศัยปริมาณน้ำในดินซักน้ำให้ไหลสู่ภาชนะรองรับ ถ้าปริมาณน้ำในดินมีน้อยน้ำยางสดจะเข้มข้นเกินไปจนไม่สามารถไหลออกจากท่อน้ำยางได้สะดวก ผลผลิตน้ำยางจะได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น

4.1.4 ทิศทางของลมมรสุม ก็เป็นปัจจัยสำคัญในการคัดเลือกพื้นที่เช่นกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ลาดเท ลมมรสุมสำคัญในประเทศไทยมีสองชนิดคือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดจากทะเลอันดามันเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงเดือนเมษายน-กันยายน ทุกปี แนวการพัดจะพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้สู่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ลมมรสุมนี้จะนำความชุ่มชื้นมาสู่แผ่นดินเกิดฝนตกกระจายทั่วพื้นที่ประเทศไทย ลมมรสุมอีกชนิดคือลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดจากประเทศจีนมุ่งสู่มหาสมุทรอินเดีย ระหว่างเดือนตุลาคม-มกราคม ลมชนิดนี้นำความแห้งแล้ง หนาวเย็นสู่ประเทศไทย จะมีฝนตกได้บ้างในภาคตะวันออกเฉียงใต้ฝั่งตะวันออกการเลือกพื้นที่ลาดเทเพื่อหลีกเลี่ยงลมมรสุมทั้งสองชนิดนี้ ต้องพิจารณาถึง ด้านลาดเอียง (Aspect) ของพื้นที่ต้องไม่หันรับทิศทางลม เพราะลมมรสุมทั้งสองชนิดนี้จะมี ความรุนแรงของลมมากจะทำให้ต้นยางพาราโค่นล้มได้ แต่ถ้าจำเป็นต้องเลือกพื้นที่ที่มีด้านลาดเอียง (Aspect) ของพื้นที่ตามทิศทางลมก็ต้องพิจารณาถึงชนิดพันธุ์ยางพาราที่จะนำมาปลูก จะต้องมีความทนทานต่อสภาพลมแรงได้

4.1.5 ขนาดของพื้นที่ ต้องนำมาคำนึงเช่นกัน เพราะการลงทุนปลูกสร้างสวนยางพาราลงทุนจะสูง การลงทุนมิได้เสร็จสิ้นในวันเดียวต้องมีการดูแลจนครบรอบตัดฟัน หากพื้นที่น้อยเกินไปค่าใช้จ่ายบริหารจะสูง หากเป็นพื้นที่ของเกษตรกรที่จะปลูกและดูแลเองก็ควรมีพื้นที่อย่างน้อย 10 ไร่ แต่หากเป็นสวนป่าเอกชนหรือหน่วยงานของรัฐที่มีค่าใช้จ่ายบริหารขนาดพื้นที่ที่เหมาะสมต่อหนึ่งหน่วยประมาณ 300 -500 ไร่ ทั้งนี้ควรตรวจสอบปัจจัยต่างๆว่าอยู่ในหลักเกณฑ์การปลูกยางในข้อใดดังต่อไปนี้ หากปัจจัยต่างๆ อยู่ในเกณฑ์ L3 จะมีผลให้ยางพาราเติบโตและผลผลิตไม่เป็นไปตามมาตรฐานไม่คุ้มกับการลงทุน

4.2 การเตรียมพื้นที่

การเตรียมพื้นที่ สภาพพื้นที่เดิมที่จะใช้สำหรับปลูกยางพาราในแต่ละท้องที่แต่ละแห่ง จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของพื้นที่ และในการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกจึงสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ในกรณีที่เป็นสวนยางพาราเก่า พื้นที่มีลักษณะเป็นป่า หรือมีไม้อื่นปลูกรวมอยู่ด้วย การเตรียมพื้นที่นั้นจะต้องโค่นล้มไม้เหล่านี้เสียก่อน ซึ่งการโค่นล้มไม้อาจทำโดยใช้แรงงานคน หรือแรงงานเครื่องจักรกล เช่น ใช้เลื่อย ใช้ขวานฟันหรือใช้เลื่อยยนต์ก็ได้ โดยตัดไม้ให้เหลือเฉพาะตอไม้ ให้ความสูงจากพื้นดินประมาณ 50 ถึง 60 เซนติเมตร จากนั้นจะต้องทำการฆ่าตอไม้โดยใช้ยาฆ่าตอไม้ ชนิด 2,4,5-T ในอัตราส่วนสารเคมี 1 ส่วน ผสมน้ำมัน โซล่า 16 ส่วน และใช้ทาตอไม้ในขณะที่ยังมีความสดอยู่ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ตอไม้ตายและผุสลายเร็วขึ้นหรืออาจใช้รถแทรกเตอร์ไถตอไม้ทั้งหมดก็ได้ วิธีนี้จะถอนรากถอนโคนของไม้ออกได้หมด แต่มีข้อเสียบางประการคือเกิดการสูญเสียหน้าดินมากหลังจากโค่นต้นยางเก่าหรือต้นไม้อื่นลงหมดแล้ว และจะต้องเก็บ ไม้ใหญ่ออกจากพื้นที่ จากนั้นเก็บเศษไม้ต่างๆ มารวมกันไว้เป็นกอง จัดเรียงเป็นแนวตามพื้นที่ และตากให้แห้งเพื่อทำแฉกกันไฟ จากนั้นก็ทำการเผาเศษไม้เหล่านั้น หลังจากเผาเสร็จแล้ว ก็ควรจะรวบรวมปรนที่ยังเผาไหม้ไม่หมดมารวมกันเพื่อเผาไหม้อีกครั้ง และทำการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูก โดยการใช้วิธีการไถ จำนวน 2 ครั้ง พรวันดินอีก 1 ครั้ง ส่วนพื้นที่ที่ยังมีตอไม้อย่างเก่าหรือตอไม้อื่นอยู่หลงเหลืออยู่ อาจจะทำให้การเตรียมดินสำหรับการปลูกไม้สะดวกมากนัก แต่หากเป็นกรณีที่เป็นพื้นที่ที่จะปลูกมีความลาดเทมาก เช่น พื้นที่บริเวณควนหรือเนิน จะต้องมีการจัดทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดหรือทำการด้านดิน เพื่อสกัดกั้นไม่ให้หน้าฝนชะล้างดินเหล่านั้นให้ไหลตามน้ำ การทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดอาจทำเฉพาะในลักษณะของต้นหรือยาวเป็นแนวเดียวกัน หรืออาจจะทำพื้นที่ในลักษณะเป็นวงรอบไปตามลักษณะของควนหรือเนินก็ได้ โดยให้ระดับขนานกับพื้นดิน และความกว้างของขั้นบันไดอย่างน้อยกว้าง 1.5 เมตร และแต่ละขั้นบันไดก็ใช้วิธีการตัดดินให้มีความลึกและเอียงเข้าไปในทางเป็นเนินดิน โดยให้บริเวณขอบด้านนอกของขั้นบันไดเป็นลักษณะคันดิน มีความสูงประมาณ 30 เซนติเมตร ความกว้าง 60 ถึง 70 เซนติเมตร และระยะห่างระหว่างขั้นบันไดมีความกว้างระหว่าง 8 ถึง 10 เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความลาดชันของควนหรือเนิน หากมีความชันมากระยะระหว่างขั้นบันไดก็ควรจะห่างออกไปด้วย

4.3 ระยะปลูก

การกำหนดระยะปลูก มีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง ทำให้ใช้พื้นที่ปลูกยางได้อย่างคุ้มค่า ประหยัดในการกำจัดวัชพืช เปิดกรีดได้เร็ว สวนยางเป็นระเบียบสวยงาม สะดวกต่อการปฏิบัติงาน ต้นยางจะเจริญเติบโตได้ดีที่สุดต้องมีพื้นที่ต่อต้นไม่น้อยกว่า 20 ตารางเมตรสำหรับระยะปลูกในการปลูกยาง ถ้าเป็นพื้นที่ราบในเขตปลูกยางเดิม ระยะปลูกที่เหมาะสมคือ 2.5 x 8 เมตร

(80 ต้นต่อไร่) หรือ 3 x 7 เมตร (76 ต้นต่อไร่) สำหรับเขตปลูกยางใหม่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ระยะปลูกที่เหมาะสม คือ 2.5 x 7 เมตร (91 ต้นต่อไร่) หรือ 3 x 7 เมตร (76 ต้นต่อไร่) ส่วนระยะปลูกในพื้นที่ลาดเทควรเป็น 3 x 8 เมตร (67 ต้นต่อไร่) กำหนดแถวหลัก การกำหนดแถวหลักควรจะปลูกขวางทิศทางการไหลของน้ำ เพื่อลดการชะล้างหน้าดิน และจะต้องให้ห่างจากแนวสวนยางพาราเก่าไม่น้อยกว่า 1.5 เมตร และไม่ควรกำหนดแถวหลักไปตามแนวเดียวกับสวนยางพาราเก่าเนื่องจากต้นยางพาราที่ปลูกใหม่จะถูกแย่งอาหารและได้รับแสงไม่เพียงพอจัดตั้งแนวการทำแถวหลัก เมื่อกำหนดแถวหลักว่าจะใช้ในแถวใดแล้ว ก็ทำการวัดระยะจากเขตสวนยางพาราในด้านที่จะเริ่มทำแถวแรกในการปลูกเข้าไปเป็นแนวตั้งฉากเป็นระยะห่างในการปลูก

4.4 การเตรียมหลุมปลูก

การเตรียมหลุมปลูก เป็นขั้นตอนสำคัญที่จะทำให้กล้ายางพาราที่ปลูก มีความเจริญเติบโตได้ดีตามที่ควรจะเป็น หลุมปลูกที่ดีจะช่วยเร่งระบบรากให้พัฒนาขนานไปตามดินที่เตรียมไว้ เมื่อระบบรากมีประสิทธิภาพความเติบโตก็จะดีขึ้น บริเวณที่เตรียมหลุมปลูกต้องอยู่ด้านหนึ่งด้านใดของหลักหมายปลูก โดยทุกหลุมต้องห่างหลักหมายปลูกในระยะที่เท่ากัน เพื่อให้ระยะระหว่างต้นห่างเท่ากันตามกำหนดและเมื่อปลูกแล้วจะมองเป็นแถวตรง โดยแนะนำให้ขุดหลุมห่างจากหลักในแถวทางด้านขวามือของหลักให้ริมหลุมอยู่ห่างจากหลักประมาณ 5 ซม. ในกรณีพื้นที่ราบเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนต่อหลักหมายปลูกในขณะขุดหลุม สำหรับในพื้นที่ลาดเทให้ขุดหลุมบริเวณกลางชั้นบันไดโดยห่างจากหลักประมาณ 75 ซม.

การขุดหลุมปลูก

1. ใช้ไม้ตีปลูกติดดาในแปลง ขนาดของหลุม กว้าง ยาว ลึก ประมาณ 25 ซม. ใช้จอบหรือเสียมขุดให้ได้ขนาดดังกล่าว
2. การขุดหลุมปลูกกรณีอื่นๆ ขนาดของหลุม กว้าง ยาว ลึก ประมาณ 50 ซม. ใช้จอบหรือเสียมหรือใช้สว่านประกอบติดกับรถไถแทรกเตอร์ล้อยางขุดก็ได้

4.5 การคัดเลือกชนิดพันธุ์

พันธุ์ยางพาราที่นำมาปลูกในสวนยางพาราของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นยางพันธุ์ดีที่เกิดจากการผสมพันธุ์ เพื่อสร้างอัตราผลผลิตให้เหมาะสมในทางเศรษฐกิจ ยางพันธุ์ดีมีมากมายหลายชนิดแหล่งผสมพันธุ์ที่เป็นที่ยอมรับคือประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และประเทศไทย การจะเลือกยางพาราพันธุ์ใดมาปลูกจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมด้านต่างๆ ในช่วงเริ่มต้นการปลูกสร้างสวนยาง เจ้าของสวนจะเลือกชนิดพันธุ์ที่ให้น้ำอย่างต่อเนื่องได้ดีที่สุด พันธุ์ที่เหมาะสมในกรณีนี้จะมี BPM 24 RRIM600 หรือ RRIT 251 เป็นต้น ต่อมาวงการใช้สอยไม้โดยเฉพาะไม้เครื่องเรือน (Furniture) จากเนื้อไม้อย่างพาราเป็นที่นิยมมากขึ้นเจ้าของสวนก็มุ่งหวังจะปลูกยางพาราเพื่อ

หวังใช้เนื้อไม้ด้วย ชนิดพันธุ์ยางที่เหมาะสมเพื่อการนี้จะมีพันธุ์ PB 235 RRIM 620 หรือ GT 1 เป็นต้น แต่เมื่อดำเนินการปลูกไปแล้วมักจะพบกับปัญหานานาประการ เช่นกาเกิดโรคต่างๆในบางชนิด พันธุ์การเจริญเติบโตไม่ดี ช่วงเวลาการกรีดยางไม่ครบรอบหมุนเวียนเป็นต้น ดังนั้นการเลือกชนิดพันธุ์ยางพาราพันธุ์ดีมาปลูกจึงต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆประกอบ เช่น สภาพดิน ลักษณะของพื้นที่ สภาพดินฟ้าอากาศความเหมาะสมต่อระบบกรีดยาง และ อัตราของน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี เป็นต้น ชนิดพันธุ์ยางพาราที่กล่าวไว้เบื้องต้นเป็นชนิดพันธุ์ที่นิยมปลูกปัจจุบัน แต่ละชนิดพันธุ์มีคุณสมบัติเฉพาะตัวแตกต่างกัน

BPM 24 เป็นยางพาราลูกผสมของอินโดนีเซียมีความต้านทานต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อรา ไฟทอปเทอร่า ที่ทำให้ใบยางพาราร่วงในฤดูฝน ยางพาราพันธุ์นี้ต้องการดินสมบูรณ์มีความร่วนซุย อุ่มน้ำได้ดี หากนำไปปลูกในที่ที่ไม่เหมาะสมจะแตกกิ่งมาก ทำให้ลำต้นเป็นปุ่มมาก เมื่อเวลากรีดยางพารามีกรีดยางจะบาดถึงเนื้อไม้ ทำให้กรีดซ้ำเปลือกที่ 2 ไม่ได้ ให้ผลผลิตมากกว่าพันธุ์อื่น แต่มีจุดอ่อนที่เปลือกที่สองขรุขระจนไม่สามารถกรีดซ้ำได้

RRIM 600 เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศมาเลเซีย ในประเทศไทยนิยมปลูกชนิดนี้มาก ให้ผลผลิตปานกลาง ปลูกได้ทุกสภาพดิน มีความต้านทานต่อโรคใบร่วงจากเชื้อราไฟทอปเทอร่า ที่ทำให้ใบยางร่วงในฤดูฝนน้อย ในเขตที่มีโรคนี้จึงไม่สมควรปลูก ลำต้นมีขนาดเล็ก ราคาเนื้อไม้หลังกรีดมีราคาซื้อขายต่ำกว่าชนิดพันธุ์อื่นมีความทนทานต่อการกรีดดีปานกลาง

RRIT 251 เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศไทย กำลังได้รับคำแนะนำจากสถาบันวิจัยยางปริมาณน้ำยางมีมากกว่าพันธุ์ RRIM 600 ในหน้ากรีดแรก ผลผลิตต่อไร่ต่อปีอยู่ในเกณฑ์ดี ได้ผลผลิตมากกว่า 300 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

PB 235 เป็นยางพาราลูกผสมของประเทศอินโดนีเซีย ลักษณะเด่นมีความเจริญเติบโตในระยะแรกปลูกเร็วมากลำต้นเปลาตรง ทำให้ราคาเนื้อไม้หลังกรีดมีราคาสูง ผลผลิตน้ำยางในหน้ากรีดแรก หน้ากรีดที่สองมักมีปัญหาเปลือกแห้ง ผู้ปลูกจะต้องหมั่นรักษาหน้ากรีดและจัดระบบกรีด วันเว้น 1 วัน จะชะลอการเกิดเปลือกแห้งได้

4.6 การปลูก

การปลูก เป็นการนำกล้าที่เตรียมไว้ปลูกลงในหลุมที่เตรียมไว้ วิธีการปลูกขึ้นอยู่กับวัสดุปลูกแบ่งได้เป็น 3 วิธีคือปลูกด้วยเมล็ด ปลูกด้วยกล้าตาเขียว และปลูกด้วยกล้าที่ชำไว้ในถุงดิน ช่วงเวลาการปลูกยางพาราที่เหมาะสมควรเป็นต้นฤดูฝน การปลูกที่ถูกต้องวิธีจะทำให้อัตราการรอดตายในแปลงปลูกยางพาราดีขึ้นซึ่งจะได้แยกกล่าววิธีปลูกแต่ละวิธี

4.6.1 ปลูกด้วยเมล็ด นำเมล็ดยางพาราปลูกกลางหลุมที่เตรียมไว้ หรือจะขุดหลุมไปพร้อมปลูกก็ได้ วางเมล็ดยางพาราปลูกหลุมละ 3 เมล็ด กลางหลุมวางให้ห่างกันประมาณ 5 ซม.

มองจากด้านบนจะเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า เมล็ดที่นำมาปลูกควรเป็นเมล็ดใหม่ ซึ่งจะสุกตกถูกประมาณเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ฝั้งเมล็ดลงในดินลึกประมาณ 2-3 ซม. เมื่อดันกล้าออกแล้วประมาณ 1 ปี จะทำการตัดตาเมื่อตัดแล้วจึงเลือกถอนออกให้เหลือต้นที่สมบูรณ์ที่สุดเพียงต้นเดียว ในการตัดตาในแปลงปลูกโอกาสที่ตาจะติดน้อยมาก

4.6.2 ปลูกด้วยกล้าตาเขียว เพื่อให้โอกาสการแตกกิ่งจากตามีอัตราสูง ควรเตรียมหลุมโดยมีการรองก้นหลุมด้วย การปลูกตาเขียว ใช้เหง้าปักลงในกลางหลุมโดยให้ตำแหน่งของตาอยู่สูงจากพื้นประมาณ 2 ซม. หันตาเขียวหลบแสงแดดที่ร้อนจัดในเวลากลางวันในช่วงการปลูกจะเป็นฤดูฝน ขณะปลูกฝนกำลังตกจะช่วยให้การรอดตายของกล้าตาเขียวสูงขึ้น สำหรับในประเทศไทยพระอาทิตย์จะอยู่บริเวณเส้นศูนย์สูตร ทิศที่ร้อนที่สุดในเวลากลางวันคือทิศตะวันตก ความร้อนรองลงมาคือทิศตะวันออก ตาเขียวจึงต้องหลบแสงแดดใน 2 ทิศนี้เมื่อตาเขียวออกแล้วกิ่งอาจจะหักได้หากกิ่งที่งอกขวางทิศทางของลมประจำถิ่น ในขณะที่ปลูกลมประจำถิ่นคือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และเมื่อปลายปี ลมมรสุมจะเปลี่ยนเป็นลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศทางที่ตั้งฉากกับลมมรสุมที่ควรหลบเลี่ยงคือทิศตะวันตกเฉียงเหนือ และลมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อพิจารณาถึงจุดนี้ ทิศทางที่ควรหันตาเขียวได้คงเหลืออยู่เพียง 2 ทิศคือทิศเหนือ และได้ในประเทศไทยเมื่อย่างเข้าสู่ฤดูหนาวจะเกิดปรากฏการณ์ พระอาทิตย์อ้อมข้าว คือข้าวโลกจะเอียงไปทิศเหนือส่งผลให้พระอาทิตย์อยู่ทางทิศใต้ของเส้นศูนย์สูตร ทางด้านทิศใต้จะร้อนมากกว่าทิศเหนือดังนั้นทิศทางที่ควรหันตาเขียวคือทิศเหนือ เมื่อหันตาเขียวได้ถูกทิศทางแล้ว วางกล้าให้อยู่ในแนวตั้งเหยียบดินรอบๆกล้าให้แน่นเป็นการเสร็จสิ้นการปลูกด้วยกล้าตาเขียว

4.6.3 ปลูกด้วยกล้าที่ชำไว้ในถุงดิน การปลูกสร้างสวนยางพาราที่ประสบความสำเร็จสูงมักนิยมปลูกด้วยวิธีนี้ ก่อนการจะปลูกจะต้องเตรียมหลุม และเตรียมกล้าให้พร้อม การดำเลี้ยงกล้าชำปลูกก็ต้องประณีต ระวังระวัง เพราะกล้ายางพาราที่ชำถุงไว้ จะมีมูลค่าสูงกว่ากล้าตาเขียว

4.7 การดูแลรักษา

การบำรุงรักษา เป็นขั้นตอนที่สำคัญหลังปลูก เพื่อจะให้ต้นยางพาราที่ปลูกไว้มีปริมาณเต็มพื้นที่ มีความเจริญเติบโตสมบูรณ์ สามารถกรีดเอาน้ำยางพารามาใช้ประโยชน์ได้ในเวลาที่กำหนดโดยทั่วไปยางพาราจะเป็นพืชชนิดโตเร็ว (Fast growing Spp.) มีความเติบโตเฉลี่ยทางเส้นรอบวงวัดที่ระดับอก หรือ GBH (Girth at breast high) ปีละ 8 -10 ซม. จะทำการกรีดยางพาราเมื่ออายุหลังปลูก 6 -7 ปี หรือมีขนาด GBH 50 ซม. ดังนั้นจึงจำเป็นต้องบำรุงรักษาต้นยางพาราให้ได้ขนาดที่ต้องการภายในเวลา 6 - 7 ปี ถ้าการบำรุงรักษาไม่ดี โอกาส จะเปิดกรีดเพื่อสร้างรายได้

จากยางพาราก็จะเข้าไปด้วยกรีดยางเสร็จ ควรฉีดพ่นหรือทาบริเวณที่กรีดด้วยปุ๋ยอินทรีย์น้ำเจือจาง 1:1,000 เพื่อให้ยางมีน้ำยางมากที่สุด ยึดอายุการกรีดยางและต้นยางเสียหายน้อยที่สุด

4.7.1 กำจัดควบคุมวัชพืช วัชพืชมีส่วนสำคัญในการยับยั้งชะลอความเจริญเติบโตของยางพารา จึงมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการกำจัดและควบคุมวัชพืช ซึ่งจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดชั่วอายุของยางพารา วิธีการกำจัดวัชพืชมี 3 วิธี

1) **ใช้แรงงาน** โดยการใช้จอบถากรอบโคน ถากในแถว หรือถากระหว่างแถว นิยมใช้ในขณะยางพารามีอายุน้อยๆ เศษวัชพืชจากการถากให้นำมาสูมโคน (Munching) เพื่อช่วยลดการคายน้ำบริเวณ โคนและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินเป็นการช่วยปรับปรุงโครงสร้างดินด้วยเศษวัชพืชที่ได้จากการถาก

2) **ใช้เครื่องจักรกล** ได้แก่การไถพรวนด้วยรถแทรกเตอร์ล้อยาง เป็นการปรับปรุงโครงสร้างของดิน หรือการใช้เครื่องตัดหญ้าตัดทั่วพื้นที่ เครื่องจักรกลสามารถดำเนินการได้เร็วทันกับเวลา

3) **ใช้สารเคมี** สารเคมีที่นำมาใช้มีกลุ่มหลักๆ 3 ชนิดคือ กำจัดวัชพืชโดยการเผาไหม้ส่วนที่เป็นใบสามารถควบคุมวัชพืชได้ประมาณ 1 เดือน ชนิดที่สองคือ กำจัดวัชพืชโดยการซึมเข้าทำลายทุกส่วนของวัชพืช สามารถควบคุมวัชพืชได้ครั้งละ 3 เดือน สารเคมีชนิดที่ 3 คือ กำจัดวัชพืชโดยการเข้าทำลายเมตาโบลิซึม ของพืชยับยั้งการสังเคราะห์แสง วัชพืชจะยืนต้นตายในที่สุด สามารถควบคุมวัชพืชได้ครั้งละ 6 เดือน เกษตรกรมักไม่นิยมใช้เพราะราคาค่อนข้างสูง การใช้สารเคมีต้องคำนึงถึงอายุของต้นยางพาราปกติจะใช้สารเคมีเมื่อยางพารามีอายุ 3 ปีขึ้นไป ในการใช้แต่ละครั้งต้องระวังไม่ให้ยาเคมีฉีดพ่นถูกส่วนสีเขียวของลำต้น

4.7.2 ใส่ปุ๋ย ยางพาราที่นำมาปลูกปัจจุบัน เป็นยางพันธุ์ดีจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเพื่อเร่งความเจริญเติบโตให้ได้ขนาดกรีดเมื่อถึงกำหนดเวลา 6-7 ปี เนื่องจากต้นตอพันธุ์ของยางพาราพันธุ์ดี ได้เมล็ดมาจากยางพาราพันธุ์ดีรุ่นก่อนๆ ถ้าได้ต้นตอพันธุ์ที่เป็นยางพารารุ่นแรกๆ ที่เรียกว่า พาราเดิม หรือพันธุ์พื้นเมือง และสภาพดินที่ปลูกเป็นดินใหม่ การใส่ปุ๋ยก็ไม่จำเป็นมากนัก แต่ปัจจุบันยางพาราเดิมหรือพันธุ์พื้นเมืองแทบไม่มีปลูกให้เก็บเมล็ดมาทำต้นตอของยางพาราได้และพื้นที่ที่ปลูกส่วนมากก็เป็นพื้นที่เสื่อมโทรมหรือผ่านการปลูกพืชชนิดอื่นๆ มาแล้ว ดังนั้นการปลูกยางพาราเพื่อหวังผลในทางเศรษฐกิจจึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้กับยางพารามี 2 ชนิดคือปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยเคมี ประเทศไทยยังไม่มีมาตรฐานการควบคุมมาตรฐานของปุ๋ยอินทรีย์ มีแต่การควบคุมมาตรฐานของปุ๋ยเคมี สถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตรจึงได้แนะนำให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีกับสวนยางพาราโดยใช้ปุ๋ยสำเร็จ หรือผสมเองก็ได้ โดยคำแนะนำนี้จะเปลี่ยนแปลงเวลาการใส่ปุ๋ยอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับความชื้นในดินอาจจะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ผสมด้วยก็ได้

ตารางที่ 2.1 คำแนะนำใส่ปุ๋ย

ชนิดของปุ๋ย สูตรที่	N	P	K	ใช้กับ	สภาพดิน
1	20	8	20	ก่อนเปิดกรีด	ดินทุกชนิดแหล่งปลูก ยางพาราเดิม
2	20	10	12	ก่อนเปิดกรีด	ดินทุกชนิดแหล่งปลูก ยางพาราใหม่
3	30	5	18	ยางพาราที่เปิด กรีดแล้ว	ทุกสภาพแหล่งดิน

และพยายามใส่ปุ๋ยหลังการกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยยางพาราหลังเปิดกรีด ให้ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง ครั้งละ 500 กรัมต่อต้น ครั้งแรกต้นฤดูฝนหลังจากยางผลัดใบเมื่อใบอ่อนเริ่มเพศลาด ประมาณเดือน เมษายน-พฤษภาคม ครั้งที่สองประมาณเดือนสิงหาคม-กันยายน สำหรับพื้นที่ดินใหม่หรือดินปลูกพืชคลุมดิน ใน 2 ปีแรกอาจจะไม่ต้องให้ปุ๋ย เพราะจะคงมีธาตุอาหารที่จำเป็นหลงเหลืออยู่

4.7.3 การตัดแต่งกิ่ง ต้นยางพาราพันธุ์ดี ก่อนจะทำการเปิดกรีดเอาน้ำยางพาราควรมีลำต้นเปล่าตรง (Clear Bole) ประมาณ 3 เมตรจากพื้นดิน เพื่อสะดวกในการเปิดหน้ากรีด ช่วยทำให้ลมพัดโกรกได้ดี ลดความชื้นในแปลงป้องกันการเกิดโรคราในแปลงได้ระดับหนึ่ง และที่สำคัญเมื่อต้นยางพาราใกล้ครบรอบตัดฟันสามารถกรีดยางพาราหน้าสูงได้ และจำหน่ายต้นไม้ได้ราคาดี เพราะราคาไม้ยางพาราจะมีราคาดีในส่วนที่สามารถนำไปปอกเป็นวีเนียร์ทำผิวไม้อัด ได้ต้นยางพาราพันธุ์ดีจะแตกกิ่งมากน้อยในขณะกำลังเจริญเติบโตตามลักษณะจำเพาะของแต่ละชนิดพันธุ์ยางพาราจะแตกกิ่งมากเมื่อมีการชะงักความเจริญเติบโต ในช่วงกระทบกับความแห้งแล้ง หรือขาดปุ๋ย เพื่อปรับรูปทรงให้ได้ตามกำหนด จึงจำเป็นต้องมีการแต่งกิ่งยางพาราทุกระยะเมื่อตรวจพบมีกิ่งงอกออกมา จะทำการแต่งกิ่งประมาณ 3 ปี

4.8 การกรีด

หมายถึง การนำผลผลิตน้ำยางออกมาจากต้นยาง ซึ่งวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้องจะทำให้ผลผลิตที่มากแบบยั่งยืนไม่ทำให้ต้นยางเสียหาย มีอายุการกรีดนาน การเจริญเติบโตของต้นยางดี ขายไม้ได้ราคาเมื่อโค่นล้มเพื่อปลูกแทนใหม่ ยางพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูงจำเป็นต้องใช้วิธีการปฏิบัติที่

ถูกต้อง จึงจะได้ผลคุ้มค่า การเลือกใช้วิธีการต่างๆ เช่น การเปิดกริด วิธีการกริด ระบบกริด และมีกริดยางที่ถูกต้อง สามารถที่จะรักษาต้นยางเพื่อให้กริดได้นาน แต่หากใช้วิธีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง นอกจากได้น้ำยางน้อยแล้วยังทำให้ต้นยางเสียหาย เป็นเหตุให้รายได้ของเกษตรกรลดน้อยลงด้วย โดยการกริดยางจะต้องยึดหลักที่ว่า เมื่อกริดแล้วต้องได้น้ำยางมาก เปลือกเสียน้อยที่สุด แล้วยังสามารถกริดได้นาน 25-30 ปี

4.8.1 การเปิดกริด มีข้อแนะนำดังนี้

- 1) โดยทั่วไปต้นยางเปิดกริดได้เมื่ออายุประมาณ 7 ปีครึ่ง ขนาดเส้นรอบต้นไม้ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน
- 2) ต้นยางในสวนต้องมีขนาดเปิดกริดได้มากกว่าร้อยละ 70 ของยางทั้งหมด
- 3) เปิดกริดครั้งลำดับที่ระดับความสูง 150 เซนติเมตร จากพื้นดิน รอยกริดทำมุม 30 องศา กับแนวระนาบ และเอียง จากซ้ายบน ลงมาขวาล่าง
- 4) ตีตารางรองรับ น้ำยาง ห่างจากรอยกริดด้านหน้าลงมาประมาณ 30 เซนติเมตร และติดตั้ง รับด้วยน้ำยาง ให้ห่าง จากราง รับน้ำยางลง มาประมาณ 10 เซนติเมตร
- 5) ถ้าไม่กริดยางควรคว่ำถ้วยไว้เพื่อไม่ให้สิ่งสกปรก ตกกลงไปใน ถ้วยรับน้ำยาง
- 6) ควรเริ่มกริดยางตั้งแต่ตอนเช้า ประมาณ 06.00-08.00น. เพราะจะทำให้ปฏิบัติงานได้สะดวก เนื่องจากมองเห็นชัดเจนกว่ากลางคืนและผลผลิตที่ได้ใกล้เคียงกับการกริดในตอนกลางคืน

4.8.2 ประเภทของการกริดยาง การกริดใน 3 ปีแรก

- 1) กริดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (1/2 S d/ 3) ใช้กับยางทุกพันธุ์
- 2) กริดครั้งต้นวันเว้นวัน (1/2 S d/ 2) ยกเว้นพันธุ์ RRIM 628 PB 28/59 และ PB 5/63
- 3) กริดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (1/2 S d/ 3) ร่วมกับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง ความเข้มข้น 2.5% เหมาะสำหรับยางที่ให้ ผลผลิตต่ำในระยะแรกของการกริด

4.8.3 การกริดยางหลังจาก 3 ปีไปแล้ว

- 1) กริดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (1/2 S d/ 3) เหมาะกับพันธุ์ที่เป็น โรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- 2) กริดครั้งต้นวันเว้นวัน (1/2 S d/ 2) ใช้กับยางทุกพันธุ์ ยกเว้นพันธุ์ที่เป็น โรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- 3) กริดครั้งต้นวันเว้นสองวัน (1/2 S d/ 3) ร่วมกับสารเคมีเร่งน้ำยาง เหมาะกับยางที่ให้ผลผลิตต่ำ

4.8.4 การกรีดเปลือกงอกใหม่

- 1) กรีดครั้งต้นวันเว้นวัน ($1/2 S d/ 2$) ใช้กับยางทุกพันธุ์
- 2) กรีดครั้งต้นวันเว้นสองวัน ($1/2 S d/ 3$) ใช้กับยางพันธุ์ที่เป็นโรคเปลือกแห้งได้ง่าย
- 3) กรีดครั้งต้นวันเว้นสามวัน ($1/2 S d/ 4$) หรือกรีดครั้งต้นวัน เว้นสองวัน ($1/2 S d/ 3$) ร่วมกับสารเคมี เร่งน้ำยาง

4.8.5 การกรีดชดเชย

เป็นการกรีดยางทดแทนวันกรีดที่สูญเสียในระหว่างฤดูฝน หรือท้องที่มีฝนตกมาก การกรีดชดเชยเป็นการกรีดติดต่อกันเป็นวันที่สอง หลังจากที่ฝนตกติดต่อกันหลายวันเหมาะสำหรับการกรีดวันเว้นวัน และวันเว้นสองวัน ทั้งนี้เพื่อรักษาระดับผลผลิตไว้

การกรีดยางที่เหมาะสม สถาบันวิจัยยางสงขลาแนะนำการกรีด 5 วิธี คือ

- 1) กรีดครั้งลำต้นวันเว้นสองวัน
  - 2) กรีดครั้งลำต้นวันเว้นวัน
  - 3) กรีดครั้งลำต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน
  - 4) กรีดหนึ่งในสามของลำต้นสองวันเว้นวัน
  - 5) กรีดหนึ่งในสามของลำต้นวันเว้นวันควบคู่กับการใช้สารเคมีเร่งน้ำยาง
- ความเข้มข้น 2.5 เปอร์เซ็นต์ โดยระบบกรีดเหล่านี้ ให้ผลผลิตต่อครั้งกรีดดี ความสิ้นเปลืองเปลือกต่อปีน้อย เปลือกงอกใหม่หนาพอเมื่อกลับมากรีดใหม่ได้ ปริมาณเนื้อยางแห้งดี และต้นยางมีอาการเปลือกแห้งน้อย

4.9 การแปรรูปยาง

น้ำยางสดที่กรีดได้จากสวนยาง สามารถนำไปแปรรูปได้หลากหลายชนิดทั้งในรูปน้ำยางข้นและยางแห้ง ซึ่งได้แก่ ยางแท่ง ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน ยางก้อนถ้วย

4.9.1 น้ำยางข้น วิธีทำน้ำยาง นำน้ำยางสด (Latex) ที่ได้จากการกรีดต้นยางออกมาใหม่ๆ จะอยู่ในสภาพที่เรียกว่า Colloids ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่เป็นน้ำอยู่ประมาณ 60 % ส่วนที่เป็นของแข็งแต่ไม่ใช่ยาง เช่น โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต มีอยู่ประมาณ 5% มีทั้งที่อยู่ในรูปสารละลายและสารแขวนลอย ส่วนที่เหลือจะเป็นส่วนที่เป็นยาง (Rubber Hydrocarbon) ในลักษณะของอนุภาคแขวนลอยอยู่ในส่วนที่เป็นของเหลว แต่ละอนุภาคจะมีประจุไฟฟ้าลบซึ่งผลักกันให้อนุภาคเคลื่อนที่อยู่ตลอดเวลา และไม่จับตัวกันเป็นก้อน เพื่อให้คงสภาพน้ำยางไว้จะมีการเติมสารละลายแอมโมเนียเช่น แอมโมเนียมไฮดรอกไซด์ (NH_4OH) ลงไป เพื่อให้ประจุลบของ OH^- ไปคลุมอนุภาคยางคอยป้องกันประจุบวกภายนอกไม่ให้รวมกับอนุภาคยางจนเป็นกลางและจับเป็น

ก่อน จากนั้นจึงแยกเอาส่วนที่ไม่ใช่ยางซึ่งมีทั้งส่วนที่เป็นน้ำและส่วนที่เป็นของแข็งอื่นออกจากส่วนที่เป็นยางโดยใช้การเข้าเครื่องปั่น ส่วนที่เหลือจะเป็นน้ำยางชั้นที่สามารถส่งจำหน่ายได้ต่อไป

ส่วนยางแห้งซึ่งมีการแปรรูปหลายรูปแบบ ต้องทำให้อนุภาคยางจับตัวเป็นก้อน วิธีการคือใส่สารละลายกรดฟอร์มิคหรือกรดมด เพื่อให้ประจุบวกที่เกิดขึ้น ไปทำให้ประจุไฟฟ้าของอนุภาคยางเป็นกลางจับตัวเป็นก้อนได้นั่นเอง

4.9.2 การทำยางแห้ง จากสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ให้เหตุผลในการผลิตยางแห้งไว้ว่าเพื่อความสะดวกในการขนส่งและพร้อมใช้ในการผลิตสินค้าของโรงงานอุตสาหกรรมแบบเดียวกับยางเทียม การผลิตยางแห้งทำได้ง่ายและเร็วกว่าการทำยางแผ่นรมควันหรือยางเครพมาก หลักการคือ แทนที่จะทำเป็นยางแผ่นใหญ่ๆ จะใช้วิธีย่อยยางให้เป็นชิ้นเล็กๆ เสียก่อน นำไปอบด้วยความร้อน 100 - 110 องศาเซลเซียสให้ยางแห้ง แล้วจึงอัดเป็นแท่ง ใช้เวลาเพียง 4 - 5 ชั่วโมงก็เสร็จ

4.9.3 การทำยางแผ่น การแปรรูปยางเพื่อส่งจำหน่ายที่นิยมกันมากคือ การทำเป็นยางแผ่น การผลิตยางแผ่นคุณภาพดีนั้น มีหลักการง่าย ๆ คือ ทำยางให้สะอาดรีดแผ่นยางให้บางในการผลิตต้องเติมน้ำและน้ำกรดให้ถูกส่วน ทุกขั้นตอนการผลิตต้องมีการควบคุมความสะอาด การเก็บรวบรวมน้ำยาง ถ้วยยาง และถังเก็บน้ำยางต้องสะอาด ไม่มีขี้ยางหรือเศษไม้ปนจะทำให้ยางสกปรก จับตัวเป็นก้อนเร็ว กรองน้ำยางได้ยาก เครื่องมือทำยางแผ่นทุกชนิดต้องทำความสะอาดก่อนและหลังการใช้งานน้ำยางสดจะถูกนำมากรองด้วยตระแกรงลวดเบอร์ 40 และ 60 เพื่อเอาสิ่งสกปรกออก นำน้ำยางที่กรองเรียบร้อยแล้วใส่ภาชนะสะอาด เติมน้ำสะอาดโดยอัตราส่วนผสมระหว่างน้ำยางกับน้ำเป็น 3 : 2 กวนให้เข้ากัน เตรียมกรดฟอร์มิค ความเข้มข้น 90% โดยใช้กรดฟอร์มิค 2 ช้อนแกงใส่ลงในน้ำสะอาด 3 กระป๋องนมที่อยู่ในภาชนะกระเบื้องเคลือบหรือพลาสติก แล้วกวนให้เข้ากัน ตวงน้ำกรดที่ผสมแล้วในอัตรา 1 กระป๋องนม ใส่ในน้ำยางที่ผสมน้ำแล้ว 5 ลิตร ใช้ใบพายกวนให้เข้ากัน (กรดฟอร์มิคชนิดความเข้มข้น 90 % 1 ลิตร ทำแผ่นยางได้ประมาณ 90-100 แผ่น) ขณะกวนน้ำยางจะมีฟองเกิดขึ้น ใช้ใบพายกวาดรวบรวมใส่ภาชนะเพื่อขายเป็นเศษยาง ถ้าไม่กวาดฟองน้ำยางออก เมื่อนำยางแผ่นไปรมควันจะทำให้เห็นเป็นรอยจุดฟองอากาศในแผ่นยาง ทำให้ยางที่ได้คุณภาพต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อเติมกรดฟอร์มิคแล้ว ตั้งทิ้งไว้ประมาณ 30-45 นาที ยางจะจับตัวเป็นก้อน เมื่อยางจับตัวแล้วจึงนำแผ่นยางไปนวดด้วยมือหรือไม้กลม นวดยางให้หนาประมาณ 1 เซนติเมตร แล้วนำเข้าเครื่องรีดเรียบ 3 - 4 เที้ยวจนแผ่นยางบางประมาณ 3-4 มิลลิเมตร จากนั้นนำแผ่นยางเข้าเครื่องรีดดอก ล้างทำความสะอาดอีกครั้งแล้วนำไปผึ่งในที่ร่มก่อนนำไปรมควัน เพื่อช่วยให้แผ่นยางแห้งเร็วขึ้น ชาวสวนยางอาจใช้การผึ่งหรือตากจนยางแห้งก็ได้แต่คุณภาพของยางจะต่ำลง

4.9.4 ยางเครพและยางก้อนถ้วย ยางที่แปรรูปเพื่อจำหน่ายชนิดหนึ่งซึ่งเราเคยได้ยินชื่อคือ ยางเครพ(Crepe Rubber) สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ได้ให้ความรู้ไว้ สรุปได้ว่า ยางเครพเป็นยางที่ได้จากการนำเศษยางไปรีดด้วยเครื่องรีดยางสองลูกกลิ้ง เรียกว่าเครื่องเครพ มีการใช้น้ำในการทำความสะอาดในระหว่างรีด เพื่อนำสิ่งสกปรกออกจากยาง เนื่องจากยางที่ใช้โดยมากเป็นยางที่มีมูลค่าต่ำ มีสิ่งสกปรกเจือปนค่อนข้างมาก เช่น เศษยางก้อนถ้วย เศษยางที่ติดบนเปลือกไม้หรือติดบนดิน และเศษยางที่ได้จากการผลิตยางแผ่นรมควัน เป็นต้น หลังจากรีดในเครื่องเครพแล้วจะนำยางไปผึ่งแห้ง หรืออบแห้งด้วยลมร้อน ยางเครพที่ได้จะมีสีค่อนข้างเข้ม ส่วนยางเครพขาวเป็นยางเครพที่ได้มาจากน้ำยาง ที่มีการกำจัดสารเกิดสีในน้ำยาง คือ สารเบต้า แคโรทีน ซึ่งมีสีเหลืองอ่อน โดยการใช้การฟอกสียางให้มีสีขาวด้วยสารเคมี เช่น xylyl mercaptane (0.05 %) หรือ totyl mercaptan (0.05 %) และ sodium bisulfide (0.5-0.75 %) ก่อนการทำให้ยางจับตัวกันเป็นก้อนด้วยกรดฟอร์มิค ยางเครพขาวเป็นยางที่มีคุณภาพและราคาค่อนข้างสูง

ยางแปรรูปอีกชนิดหนึ่งที่เกษตรกรทำได้เองโดยไม่ต้องใช้เครื่องมือใด ๆ ช่วยคือ ยางก้อนหรือยางก้อนถ้วย โดยยางก้อนถ้วยที่มีคุณภาพจะต้องมีลักษณะเป็นรูปถ้วย สะอาด สีสวย ไม่มีสิ่งปะปนและไม่มียกชื้นเหม็น มีน้ำหนักประมาณ 80-500 กรัม

การผลิตยางก้อนถ้วย เริ่มจากเข็ดด้วยยางให้สะอาดก่อนรองน้ำยาง กรีดยางตามปกติจนครบทั้งแปลง เมื่อน้ำยางหยุดไหลจึงหยอดน้ำกรดฟอร์มิคเจือจาง 10% ประมาณ 12-15 มิลลิลิตร คนให้เข้ากันปล่อยให้ น้ำยางจับตัวเป็นก้อนถ้วย จากนั้นจึงมาเก็บในวันกรีดยางไป

5. สภาพการผลิตยางพาราของจังหวัดกาญจนบุรี

5.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดกาญจนบุรี

สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี(2559, น. 1-17) กล่าวถึง สภาพทั่วไปของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ ที่ตั้งและอาณาเขต ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ประชากร และสภาพทั่วไปทางการเกษตร

5.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

1) ที่ตั้ง

จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกพื้นที่จังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ระยะทาง 129 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายนครปฐม-บ้านโป่ง-กาญจนบุรี อาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระยะทางประมาณ 371 กิโลเมตร ประกอบด้วยช่องทางเข้าออกตามธรรมชาติ ประมาณ 43 ช่องทาง

2) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดตากและอุทัยธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุพรรณบุรีและนครปฐม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

5.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยเทือกเขา กลุ่มเขา ป่าไม้และที่ราบลุ่มในเขตพื้นที่ชลประทาน เนื้อที่ 19,483 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,176,968 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 7.4 ล้านไร่และพื้นที่การเกษตร 2.5 ล้านไร่

เทือกเขา/กลุ่มเขาสำคัญประกอบด้วย เทือกเขาถนนธงชัยเทือกเขาตะนาวศรี และทุ่งใหญ่นเรศวร

แม่น้ำสำคัญของจังหวัดประกอบด้วย แควใหญ่ แควน้อย และแม่น้ำแม่กลอง

5.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศจังหวัดกาญจนบุรีอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อน เฉพาะฤดูกลางแห้งแล้ง ในฤดูหนาว มีความชื้นในฤดูฝน แบ่งออกเป็น 3 ฤดู

- 1) ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน
- 2) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ฝนตกชุกในเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม
- 3) ฤดูหนาว อากาศหนาวเริ่มแผ่ลงมาจากทางเหนือของประเทศไทยทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีอากาศหนาวในเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ยกเว้นพื้นที่ป่าทางเหนือของอำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอสังขละบุรี มีอากาศหนาวเหมือนทางเชียงใหม่และเชียงราย

5.1.4 ประชากร

จังหวัดกาญจนบุรีมีประชากรรวม 848,198 คน ชาย 425,132 คน / หญิง 423,066 คน จำนวนครัวเรือน 316,924 ครัวเรือน

5.1.5 สภาพทั่วไปทางการเกษตร

จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ทางการเกษตรรวม 3,066,599 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกข้าว 614,262 ไร่ พื้นที่ทำไร่ 1,258,107 ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผลอื่นๆ 157,341 ไร่ พืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และยางพารา

5.2 สภาพทั่วไปของอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ที่ทำการปกครองอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี กล่าวถึง สภาพทั่วไปของอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ ที่ตั้งและอาณาเขต

5.2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอสังขละบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตลิ่งเหนือของจังหวัด ห่างจากตัวเมืองประมาณ 215 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอทองผาภูมิ 74 กิโลเมตร เส้นทางนี้จะตัดผ่านภูเขาเลียบทะเลสาบเขื่อนวชิราลงกรณ มองเห็นทัศนียภาพที่งดงาม มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดกับ อำเภออุ้มผาง (จังหวัดตาก) และ รัฐมอญ รัฐกะเหรี่ยง (ประเทศพม่า)

ทิศตะวันออก ติดกับ อำเภอทองผาภูมิ และ อำเภออุ้มผาง (จังหวัดตาก)

ทิศใต้ ติดกับ อำเภอทองผาภูมิ

ทิศตะวันตก ติดกับ เขตตะนาวศรี (ประเทศพม่า)

พื้นที่ : 3,349.4 ตารางกิโลเมตร

5.2.2 สภาพภูมิประเทศ

สภาพโดยทั่วไปของอำเภอสังขละบุรี พื้นที่ประมาณ 70% เป็นป่า ภูเขาสูง มีพื้นที่ราบลุ่มและพื้นที่ราบเชิงบางส่วน อยู่ระหว่างแนวภูเขา ซึ่งเกษตรกรใช้พื้นที่ดังกล่าวในการประกอบอาชีพการเกษตร ทั้งการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ส่วนพื้นที่เก็บกักน้ำของเขื่อนวชิราลงกรณ (เขื่อนเขาแหลม) ประมาณ 20 % ของพื้นที่เกษตรกรบางส่วนประกอบอาชีพประมง นอกจากนั้นเป็นพื้นที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขาช้างเผือก และพื้นที่เขตอุทยานแห่งชาติเขาแหลม สภาพเป็นป่าดงดิบ

5.2.3 สภาพภูมิอากาศและอุณหภูมิ

เนื่องจากอำเภอสังขละบุรีอยู่ติดกับประเทศพม่า จึงได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ หรือทะเลอันดามัน ทำให้มีฝนตกชุก และมีฤดูฝนยาวนานกว่าที่อื่นๆ ในจังหวัดกาญจนบุรี อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 26 – 30 องศาเซลเซียส

สำหรับฤดูกาลตำบลหนองลูมี 3 ฤดู แบ่งตามช่วงระยะเวลาดังนี้

ฤดูร้อน อยู่ระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - เมษายน

ฤดูฝน อยู่ระหว่างเดือน พฤษภาคม - ตุลาคม

ฤดูหนาว อยู่ระหว่างเดือน พฤศจิกายน - มกราคม

5.2.4 สภาพทั่วไปทางการเกษตร

เนื่องจากในรอบหลายปีที่ผ่านมาอำเภอสังขละบุรี ปลูกยางพาราเป็นหลัก โดยการส่งเสริมของกองทุนสงเคราะห์สวนยางของรัฐบาล และมักนิยมปลูกไม้ผลไม่ยืนต้น เป็นพืชเสริมเพื่อเป็นการค้าและส่งออกขายในท้องถิ่นใกล้เคียงและต่างจังหวัด เนื่องจากสภาพอากาศคล้ายกับทางภาคใต้และภาคตะวันออก เพราะได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลอันดามัน พืชเหล่านั้น ได้แก่ เงาะ ทุเรียน ลองกอง ส้มโอ ขนุน มะม่วง แต่ในปัจจุบันพืชเหล่านี้มีการปลูกน้อยลง เนื่องจากค่าใช้จ่ายต้นทุน การผลิตสูงได้แก่ ค่าปุ๋ย สารเคมีในการกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชมีราคาแพง รวมถึงในการเก็บเกี่ยวผลผลิต การขนส่งในการนำผลผลิตไปจำหน่ายมีค่าใช้จ่ายสูง ประกอบกับในปัจจุบันมีการส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาปลูกยางพารา ในแต่ละภาคส่วนของประเทศไทยไม่ว่าภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคอื่นๆ มีมากขึ้น ทำให้เกษตรกรเหล่านี้จากที่เคยปลูกไม้ผลดังที่กล่าวมาแล้ว มาเป็นการปลูกเพื่อไว้บริโภค และเหลือจำหน่ายในท้องถิ่นจำนวนน้อย และมีการตัดโค่นไม้ผลดังกล่าว และเกษตรกร สามารถเปรียบเทียบถึงผลตอบแทนปลูกไม้ผลเดิมอื่นๆ

ตาราง 2.2 ข้อมูลพื้นที่ทางการเกษตร อำเภอสังขละบุรี ปี 2559

พืช	ตำบล			รวมรายพืช
	หนองลู	ปรางผล	ไล่โว่	
ยางพารา	27,230	4,827	950	33,007
ข้าวนา	1,500	328	380	2,208
ข้าวไร่	280	380	2,850	2,177
มันสำปะหลัง	1,215	3,927	180	5,802
กล้วยน้ำว้า	20	55	0	75
ขนุน	123	0	0	123
เงาะ	132	116	150	398
ทุเรียน	45	70	25	140
ลองกอง	19	17	0	36
ส้มโอ	402	179	0	581
ปาล์มน้ำมัน	2,511	220	70	2,801
มะม่วงหิมพานต์	2,122	0	0	2,122

สตอ	1,173	0	0	1,173
มะนาว	0	0	64	64
มังคุด	0	0	20	20
กาแฟ	0	0	66	66

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี (2559)

5.3 สภาพการผลิตยางพาราของจังหวัดกาญจนบุรี

ปัจจุบันเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีมีความสนใจปลูกยางพารากันมากขึ้น พื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีเป็นแหล่งปลูกยางใหม่ มีพื้นที่ปลูกยางแล้วประมาณ 1.5 แสนไร่ ที่เปิดกรีดให้ผลผลิตสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรแล้วประมาณ 5 หมื่นไร่ และจะเพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่เกษตรกรชาวสวนยาง ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญในการกรีดยางพารา เช่น กรีดยางที่ความเจริญเติบโตยังไม่ถึงขนาดกรีด หรืออายุยางยังน้อยยังไม่เติบโตพอที่จะให้ผลผลิต จำนวนวันในการกรีดถี่ การกรีดลึกถึงเนื้อไม้ ทำให้เกิดความเสียหายต่อต้นยาง กระทบต่อรายได้ของเกษตรกรและรายได้การส่งออกยางพาราของประเทศ ปัจจุบันมีรูปแบบการผลิตที่หลากหลายเช่น ยางก้อน ยางแผ่น น้ำยางสด สภาพการตลาดของจังหวัดกาญจนบุรีเป็นตลาดที่อยู่ใกล้แหล่งผลิตของเกษตรกร การซื้อขายจะเป็นการตกลงระหว่างผู้ซื้อกับผู้ขายแต่ละราย ไม่มีกฎระเบียบที่แน่นอน ไม่มีมาตรฐานคุณภาพยางที่ชัดเจน ผู้ซื้อจะเป็นผู้ประเมินคุณภาพยาง และเป็นผู้กำหนดราคา การจ่ายเงินจะจ่ายเป็นเงินสด ตลาดท้องถิ่นจะประกอบด้วยพ่อค้าหลายระดับ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด โรงงานแปรรูปยาง หรือในรูปแบบของกลุ่มเกษตรกรเช่นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มรวมผลผลิตทางการเกษตร และรูปแบบของสหกรณ์ เช่น สหกรณ์กองทุนสวนยางทองผาภูมิ สหกรณ์ชองกาเรีย ตลาดท้องถิ่นมีข้อดี คือ มีความสะดวกในการขนส่งเพราะอยู่ใกล้แหล่งผลิต และเกษตรกรได้รับเงินทันที ทำให้ง่ายและสะดวกต่อเกษตรกร

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร มีการศึกษาไว้ดังนี้

6.1 สภาพทางสังคม

6.1.1 เพศ วิทยา ชัตติยู (2552, น. 35-67) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งเล็กน้อย เป็นเพศชาย

ซึ่งสอดคล้องกับสุธาริน แก้วภักพ (2555, น. 63-100) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย

6.1.2 อายุ สุพิชญญา วาปี (2552, น. 63) ศึกษาการจัดการการผลิตและการตลาดยางก้อนถ้วยของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในตำบลนิคมคาสร้อย อำเภอนิคมคาสร้อย จังหวัดมุกดาหาร พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตยางพารามีอายุเฉลี่ย 50 ปี ในขณะที่เอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553, น. 131) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดศรีสะเกษ อายุเฉลี่ย 46.3 ปี

6.1.3 ระดับการศึกษา กษิษฐา วรรณชาติ (2554, น. 113) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนครพบว่า เกษตรกรจบการศึกษาระดับปริญญาตรี สุธาริน แก้วภักพ (2555, น. 63-100) พบว่าเกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น

6.1.4 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546, น. 98-105) ศึกษาสภาพการผลิตและความต้องการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในจังหวัดอุดรธานี มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.06 คน นนิตา คุปต์กาญจนากุล (2556, น. 55-70) ได้ศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอหาดสำราญ จังหวัดตรัง พบว่ามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่เป็นแรงงานเฉลี่ย 2.3 คน

6.1.5 การเป็นสมาชิกกลุ่ม บุญเลิศ ช่วยแท่น (2547, น.62) ได้ศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกรตำบลบ้านกลาง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่า เกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ สุธาริน แก้วภักพ (2555, น. 63) พบว่า เกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์

6.1.6 ประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา สุธาริน แก้วภักพ (2555, น. 63) พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา ส่วนที่มีประสบการณ์ในการผลิตยางพารา มีประสบการณ์เฉลี่ย 5.14 ปี นิตยา รักศีล (2550, น. 106-109) ศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 21-35 ปี

6.1.7 อาชีพหลัก นิตยา รักศีล (2550, น. 106-109) พบว่าเกษตรกรอาชีพมีหลักทำสวนยางพารา นิพนธ์ แรมวิโรจน์ (2547, น. 107) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่าเกษตรกรมีอาชีพหลักทำการเกษตร

6.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

6.2.1 รายได้ หนี้สิน เอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553, น. 131) พบว่าเกษตรกรมีรายได้รวมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 481,876.30 บาทต่อปี เป็นรายได้จากภาคการเกษตร 247,231.33 บาท โดย

เป็นรายได้จากยางพาราเฉลี่ย 218,500 บาทและรายได้อื่นๆ นอกภาคการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 16144.37 บาท เกษตรกรมีหนี้สินรวมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 23,706.19 บาทต่อครัวเรือน และเป็นหนี้สินอื่นๆเฉลี่ย 55,567.01บาทต่อครัวเรือน นิติยา รักสีล (2550, น. 106-109) พบว่า รายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 150,000 บาท หนี้สินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท บุญชู สายธนู และคณะ (2554) การศึกษาเทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีรายได้ 50,000-100,000 และ 100,001-200,000 บาทต่อปี ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546, น. 98-105) เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สิน

6.2.2 แหล่งเงินทุน/สินเชื่อ ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546, น. 98-105) แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการทำสวนยางของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 62-73) การผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่าเกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองเกือบครึ่งทำสวนยางพารา เอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553, น. 131) พบว่าเกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองทำสวนยางพารา

6.2.3 ขนาดพื้นที่ทางการเกษตร วิทยา ชันติยู (2552, น. 69-71) มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 30.14 ไร่ วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 24.33 ไร่

6.3 การผลิต

6.3.1 ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพารา วิทยา ชันติยู (2552, น. 35-67) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางในพื้นที่ราบดินร่วนปนทราย ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546, น. 99) ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพาราส่วนมากเป็นที่ราบ

6.3.2 พื้นที่ปลูกยางพารา นนิตา คุปต์กาญจนากุล(2556, น. 45-55) พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 10.23 ไร่ กนิษฐา วรรณชาติ (2554, น. 38-46)พบที่เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 26.79 ไร่

6.3.3 อายุ และเปิดกรีดยางพารา วิทยา ชันติยู (2552, น. 69-71) พบว่าเกษตรกรเปิดกรีดเมื่อต้นยางมีอายุเฉลี่ย 6.63 ปี ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546, น. 99) พบว่าเกษตรกรปลูกยางพาราแล้ว 10-14 ปี กนิษฐา วรรณชาติ (2554, น. 54-66)พบที่เกษตรกรเปิดกรีดเมื่อต้นยางอายุยางที่เปิดกรีดเฉลี่ย 6.69 ปี

6.3.4 พันธุ์ยางพารา วิทยา ชันติยู (2552, น. 69-71) พบว่าเกษตรกรปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546, น. 99) พบว่าเกษตรกรปลูกยางพาราพันธุ์

RRIM600 กนิษฐา วรรณชาติ (2554, น. 38-46) พบว่าเกษตรกรเกือบทั้งหมดปลูกยางพันธุ์ RRIM600

6.3.5 ระยะการปลูกยางพารา วิทยา ชันติยู (2552, น. 69-71) พบว่าเกษตรกรปลูกยางพาราที่ระยะ 3 x 6 เมตร วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่าเกษตรกรปลูกยางพาราที่ระยะ 3x7 เมตร ฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น. 99) พบว่าเกษตรกรปลูกยางพาราที่ระยะ 2.5x7 เมตร

6.3.6 การกำจัดวัชพืช สายัณห์ สดุดี และบัญชา สมบูรณ์สุข (2556, น. 25-40) ได้ศึกษาผลกระทบของสภาวะโลกร้อนที่มีต่อการผลิตยางพาราในจังหวัดสงขลามีการกำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชปีละ 1.78 ครั้งต่อปี ฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น. 99) พบว่าเกษตรกรมีการกำจัดวัชพืชในสวนยางทุกปี วิธีการกำจัดวัชพืชที่เกษตรกรใช้มากที่สุดคือ ใช้สารเคมีฉีดพ่น

6.3.7 การใส่ปุ๋ย และวิธีการใส่ ฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น. 99) มีการใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงสวนยางหลังการเปิดกรีตทุกปี ปุ๋ยที่ใส่ เกษตรกรร้อยละ 36.8 ใช้ปุ๋ยสูตร 15-7-18 ที่เหลือเป็นสูตร 30-5-18, 20-10-12 และ 15-15-15 อัตราเฉลี่ย 0.8 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี ใส่ปุ๋ยเคมีบำรุงสวนยางหลังการเปิดกรีต ปีละ 2 ครั้ง วิทยา ชันติยู (2552, น. 69-71) พบว่าเกษตรกรใส่ปุ๋ยด้วยวิธีผสมผสาน ยางพาราก่อนเปิดกรีตใส่ปุ๋ยสูตร 20-10-12 ยางพาราหลังเปิดกรีตใส่ปุ๋ยสูตร 30-5-18

6.3.8 โรคแมลงที่พบและการป้องกันกำจัด วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น.55-57) พบว่า เกษตรกรเกือบทุกรายพบโรคและแมลงศัตรูระบาด แต่ไม่ได้ป้องกันกำจัด ฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น. 99) ไม่มีการป้องกันกำจัด

6.3.9 การกรีตยางพารา ฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น.99) พบว่าเกษตรกรใช้ระบบกรีตแบบกรีตครั้งต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่าเกษตรกรใช้ระบบกรีต กนิษฐา วรรณชาติ (2554, น. 54-66) พบว่าเกษตรกรใช้ระบบกรีตหนึ่งในสามของต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน

6.3.10 การแปรรูปยางพารา วิทยา ชันติยู (2552, น. 69-71) พบว่า เกษตรกรมีการแปรรูปน้ำยางเป็นยางก้อนถ้วย สายัณห์ สดุดี และบัญชา สมบูรณ์สุข (2556, น. 25-40) พบว่าเกษตรกรมีรูปแบบของผลผลิตที่เกษตรกรนำไปจำหน่ายส่วนใหญ่เป็นขายน้ำยางสด ฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น. 99) พบว่าเกษตรกรแปรรูปผลผลิตยางในรูปยางแผ่นดิบ

6.3.11 การขายผลผลิต วิทยา ชันติยู (2552, น. 69-71) พบว่า ผลผลิตที่ได้เกษตรกรจะจำหน่ายที่ตลาดประมูลในท้องถิ่น วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่า ผลผลิตที่ได้เกษตรกรขายพ่อค้าในท้องถิ่น ดิลก แสงวงแก้ว (2546, น. 63) การจัดการการผลิตและการตลาด

ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดนครพนม พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ขาดให้กับหน่วยรับซื้อ ตามโครงการแทรกแซงราคายาง

6.4 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา

ณัฐวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2551, น. 116) ศึกษาสถานการณ์การปลูกยางพาราและความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมในอำเภอพร้าวและไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีระดับความรู้ที่มีอยู่และสถานการณ์ในปัจจุบันน้อย เพราะว่ายางพาราถือเป็นพืชชนิดใหม่ที่นำมาปลูกในจังหวัดเชียงใหม่ ตัวเกษตรกรเองยังขาดความรู้เกี่ยวกับการปลูก การดูแลรักษา รวมทั้งความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับยางพารา

วรรณธิดา เบนญกุล (2556, น. 60-66) พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางในภาพรวมระดับปานกลาง โดยเกษตรกรน้อยกว่าครึ่ง มีความรู้เกี่ยวกับผลผลิตของยางพันธุ์ RRIM 600 การใส่ปุ๋ยยางที่เหมาะสมแก่ยางเปิดกรีดแล้ว ความเป็นกรด-ด่าง (pH) ของดินที่เหมาะสมในการปลูกยาง ความต้องการความรู้ในระดับมากเกี่ยวกับการปลูกสร้างสวน การดูแลรักษาสวน การปรับปรุงคุณภาพยาง และการตลาด ส่วนความต้องการวิธีการส่งเสริมการเกษตรในระดับมากแบบกลุ่มและรายบุคคล ปัญหาในระดับมากเกี่ยวกับโรคแมลงศัตรู การตลาด วัสดุและปัจจัยการผลิต มีข้อเสนอแนะว่ารัฐควรประกันราคาผลผลิตยาง และควรมีเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนบ่อยขึ้น

6.5 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา

ประครอง ส่งเสริม (2542, น. 122) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตยางพาราในจังหวัดหนองคาย พบว่า เกษตรกรมีความต้องการความรู้ในการผลิตยางพาราที่ระดับมาก ได้แก่ การปลูกยางด้วยยางชำถุง การตัดแต่งกิ่งยาง การขยายพันธุ์ยาง การกรีดยาง วิธีการทำยางแผ่นดิบ รูปแบบการส่งเสริมที่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต้องการระดับมาก ได้แก่ การเยี่ยม การประชุมกลุ่ม การจัดอบรม และทัศนศึกษาดูงาน

เอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553, น. 88) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดศรีสะเกษพบว่า เกษตรกรมีความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตยางพาราในระดับมากในด้านการสาธิตและการจัดทำแปลงสาธิต

นิตยา รักศีล (2550, น. 106-109) พบว่าความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ความต้องการวิธีการส่งเสริมและการถ่ายทอดความรู้ที่อยู่ในระดับมาก ความต้องการการบริการและสนับสนุนด้านการผลิตและการตลาดอยู่ในระดับมากที่สุด

สุธาริน แก้วภักพ (2554, น. 104) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูกยางพารา ในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู

พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีความต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในระดับมาก คือ การสนับสนุนต้นกล้าข่า พารา การสนับสนุนปุ๋ย และการสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช รongลงมา คือ การสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข่า พารา

สมนึก วัฒนากลาง (2554, น. 1-5) ได้ศึกษา ความต้องการความรู้เทคโนโลยี การผลิตข่า พาราของเกษตรกรอำเภอ โนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ ความรู้และเทคโนโลยีที่เกษตรกร มีความต้องการในการผลิตข่า พาราในระดับมาก คือ ด้านการป้องกันโรคข่า ด้านการกรีดยข่า พารา ด้านการดูแลรักษาต้นข่า พาราหลังกรีดย และด้านการใช้ปุ๋ย รongลงมา คือ ด้านยาเร่งน้ำข่า และด้านการกำจัดวัชพืชในสวนข่า พารา

ลำพอง อาจกิจ (2555, น. 60-67) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการดูแล รักษาสวนข่า พาราหลังเปิดกรีดยของเกษตรกร อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ พบว่า เกษตรกรเกือบ ทั้งหมดต้องการการส่งเสริมโดยการฝึกอบรม เรื่องการผสมปุ๋ยเคมีใช้เองในสวนข่า พารา การใส่ปุ๋ย ตามค่าวิเคราะห์ดิน การพัฒนากลุ่ม และต้องการการศึกษาดูงาน

6.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

วิทยา ชัดติยู (2552, น. 35-67) ศึกษาการผลิตข่า พาราของเกษตรกรอำเภอ รัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรมีปัญหาและข้อเสนอแนะ การปลูกและการดูแลรักษา มีปัญหาโรคและแมลง ปัจจัยการผลิตมีราคาสูง ในระดับปานกลาง ปัญหาสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ขาดแหล่งเงินทุน ขาดความรู้ และขาดแคลนแรงงาน ในระดับน้อย การกรีดยและการแปรรูปข่า พารา มีปัญหาการขาดแหล่งเงินทุน ขาดทักษะ ขาดความรู้ และขาดแคลนแรงงาน ในระดับปานกลาง ด้านการตลาดและการจำหน่ายผลผลิต มีปัญหาแหล่งจำหน่ายผลผลิตมีน้อย และราคาผลผลิตไม่แน่นอน ในระดับมาก ปัญหาการขาดแคลนแหล่งข้อมูลด้านราคา การขาดความรู้ ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะ เกษตรกร เสนอแนะให้รัฐช่วยแก้ปัญหาปัจจัยการผลิตที่มีราคาสูง จัดให้มี แหล่งข้อมูลเรื่องราคา จัดให้มีตลาดประมูลข่า พาราในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น และให้มีการแข่งขันของผู้รับซื้อ ข่า พารามากขึ้น และควรจัดให้มีการฝึกอบรมเรื่องป้องกันกำจัด โรคและแมลง การกรีดยและการแปรรูปข่า พาราแก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง

กนิษฐา วรรณชาติ (2554, น. 54-66) ได้ศึกษาการผลิตและการตลาดข่า พาราของเกษตรกร อำเภอส่องดาว จังหวัดสกลนคร พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในระดับมากเรื่องราคา ข่า พาราไม่แน่นอน

ลำพอง อาจกิจ (2555, น. 60-67) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการดูแล รักษาสวนข่า พาราหลังเปิดกรีดยของเกษตรกร อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ พบว่า เกษตรกรเห็น ด้วยในระดับมากกว่ามีปัญหาปุ๋ยเคมีราคาแพง ราคาจำหน่ายข่า พาราไม่แน่นอน เกษตรกรมี

ข้อเสนอแนะว่าต้องการให้ภาครัฐจัดอบรมและจัดทำเอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับการดูแลรักษาสวนยางหลังเปิดกรีต ดูแลด้านการตลาด และการเชื่อมโยงจากเจ้าหน้าที่

สมนึก วัฒนากลาง (2554, น.1-5) พบว่าปัญหาในด้านเทคโนโลยีการผลิตยางพาราที่เป็นปัญหามาก คือ เรื่อง โรคหน้ายางแห้ง แรงงานที่มีทักษะและความชำนาญในการกรีตยาง ความรู้และทักษะในการกรีตยาง ความรู้ในเรื่องการใส่ปุ๋ยในสวนยางหลังเปิดกรีต และปัญหาด้านภัยธรรมชาติ เกษตรกรมีปัญหาด้านอื่นๆ คือ เรื่องไฟฟ้าเพื่อทำการเกษตร และการติดต่อสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐยังไม่ทั่วถึง และเกษตรกรมีความต้องการความรู้ ด้านการกรีตยางพารา และด้านการใช้ปุ๋ย ในระดับมาก และต้องการความรู้ ด้านการเก็บเกี่ยวผลผลิตน้ำยาง และด้านการเก็บน้ำยาง ในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะที่เกษตรกรเสนอ คือ รัฐควรให้การสนับสนุนงบประมาณ ไฟฟ้าขยายเขต เพื่อการเกษตร 100 เปอร์เซ็นต์ และเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาโดยศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร ประสิทธิภาพในการทำสวนยาง อาชีพของครัวเรือน รายได้ แหล่งเงินทุน ภาวะหนี้สิน ขนาดพื้นที่สวนยาง ศึกษาสภาพการผลิตยางพารา ได้แก่ ลักษณะพื้นที่ปลูกและจำนวนพื้นที่ อายุและพันธุ์ยาง ระยะปลูก การกำจัดวัชพืช การใส่ปุ๋ยในสวนยาง โรคแมลงศัตรูยางและการป้องกันกำจัด การกรีตและการแปรรูปยาง ศึกษาความรู้ในการผลิตยางพารา ได้แก่ ก่อนเปิดกรีตและหลังเปิดกรีต ความต้องการการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกร ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา การปลูกยางพารา การดูแลรักษาสวนยาง การกรีตและระบบกรีตยาง การแปรรูปผลผลิต การตลาดและการจำหน่าย วิธีการส่งเสริม แบบรายบุคคล แบบกลุ่ม แบบมวลชน การให้บริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต ปัจจัยการผลิตแหล่งเงินทุน การรวมกลุ่ม ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร ได้แก่ การผลิตยางพารา การตลาด การเงินและแรงงาน การส่งเสริม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรในการวิจัย เป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนปลูกยางพาราไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 853 ราย ตามข้อมูลในระบบฐานข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การกำหนดขนาดตัวอย่าง

จำนวนตัวอย่าง คือ ตัวแทนประชากรที่ได้จากการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยใช้สูตรทาร์โยมานัน กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 273 ราย ซึ่งสูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าสัดส่วนที่ยินยอมให้มีความคลาดเคลื่อนจากประชากร

กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05 เมื่อแทนค่าในสูตร ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{853}{1 + 853(0.05)^2} \\ &= 272.30 \end{aligned}$$

ในที่นี้จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 273 ราย

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดแบบง่าย (simple random sampling) ทั้งนี้เนื่องจากประชากรมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแยกตามตำบล

ชื่อตำบล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หนองลู	530	170
ปริงเพล	298	95
ไล่โว่	25	8
3 ตำบล	853 ราย	273

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี (2559)

สุ่มตัวอย่างร้อยละ 32 ของจำนวนประชากร ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) พิมพ์รายชื่อประชากร (เกษตรกร) แต่ละรายที่ปลูกยางพาราในแต่ละหมู่บ้าน
- 2) นำรายชื่อประชากรมาพิมพ์ลงในสลากแล้วใส่ในกล่อง
- 3) สุ่มจับสลากในกลุ่มขึ้นมา โดยให้สลากรายชื่อของประชากรที่ถูกจับขึ้นมาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา สุ่มจับสลากให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 5 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร
- ตอนที่ 3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา
- ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร
- ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา

ด้านปัญหาเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราโดยให้เกษตรกรแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ว่าอยู่ในระดับใด โดยคำตอบให้เลือกเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) กำหนดให้แต่ละข้อมี 5 ระดับ ได้แก่

1	หมายถึง	น้อยที่สุด
2	หมายถึง	น้อย
3	หมายถึง	ปานกลาง
4	หมายถึง	มาก
5	หมายถึง	มากที่สุด

2.2 การสร้างเครื่องมือและทดสอบเครื่องมือ

2.1 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขให้ตรงจุดมุ่งหมายของการศึกษา และความสมบูรณ์ของภาษา ที่ใช้จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2 นำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบ กับเกษตรกรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในอำเภอ สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 20 คน แล้วนำมาทำการทดสอบค่าความเชื่อถือได้ (reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา ได้ผลการทดสอบ ดังนี้ระดับความต้องการการส่งเสริม การผลิตยางพาราของเกษตรกร แบ่งเป็น ระดับความต้องการส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการผลิต ยางพารา การปลูกยางพารา การดูแลรักษาสวนยาง การกรีดยางและระบบกรีดยาง การแปรรูป การพัฒนาคุณภาพยาง การตลาดและการจำหน่าย (ได้ค่าแอลฟา 0.9401) ระดับความต้องการของ เกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม (ได้ค่าแอลฟา 0.8957) และระดับต้องการของเกษตรกรในบริการและ สนับสนุนปัจจัยการผลิต (ได้ค่าแอลฟา 0.8357) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการ ผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา (ได้ค่าแอลฟา 0.9606) จึงนำแบบสัมภาษณ์ มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนาม จากกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขั้นตอน การเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1 จัดทำแผนการปฏิบัติงาน การออกเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

3.2 จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ให้พร้อมและเพียงพอใน การสัมภาษณ์

3.3 ประสานงาน ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับเกษตรกรเพื่อขอความร่วมมือในการนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์

3.4 เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับให้เกษตรกรเข้าใจ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับรวบรวมข้อมูลแล้ว มาตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของข้อมูล จัดทำรหัสข้อมูลและบันทึกวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา ประกอบด้วยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราการคัดเลือกพันธุ์ การเลือกพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม การปลูก การผลิต การดูแลรักษา การแปรรูปยางพารา เป็นคำถามให้เลือกตอบเพื่อทดสอบความรู้ของเกษตรกรผู้ผลิตยางพารา เกณฑ์การประเมินค่ามี 5 ระดับดังนี้

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง มีระดับการได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา ในระดับน้อยที่สุด

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง มีระดับการได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา ในระดับน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง มีระดับการได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา ในระดับปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มีระดับการได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราในระดับมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับการได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดอันดับ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตและความต้องการการส่งเสริมยางพารา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ ส่วนข้อเสนอแนะวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
- ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพารา
- ตอนที่ 3 ความรู้ในการผลิตยางพารา
- ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกร
- ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

การศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผลวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

n = 273		
สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	152	55.7
หญิง	121	44.3
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 41	45	16.5
41 - 50	98	35.9
51 - 60	101	37.0
มากกว่า 60	29	10.6
ค่าต่ำสุด 32 ปี	ค่าสูงสุด 66 ปี	ค่าเฉลี่ย 48.99 ปี S.D. 8.934

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

			n = 273
สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา		87	31.9
ได้รับการศึกษา		186	68.1
ประถมศึกษา (ป.1-ป.6)		101	37.0
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)		30	11.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ม.4-ม.6)		23	8.4
อนุปริญญา/ปวส.		28	10.2
ปริญญาตรี		4	1.5
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)			
1 - 3		74	27.0
4 - 6		180	66.0
มากกว่า 6		19	7.0
ค่าต่ำสุด 1 คน ค่าสูงสุด 7 คน ค่าเฉลี่ย 4.36 คน		S.D. 1.394	
การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกร			
ไม่เป็น		168	61.5
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		105	38.5
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน		27	9.9
กลุ่มสหกรณ์การเกษตร		15	5.5
กลุ่มออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน		43	15.8
กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.		86	31.5
กลุ่มอื่นๆ (กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร)		24	8.8
ประสบการณ์ในการทำสวนยาง (ปี)			
น้อยกว่า 11		94	33.4
11-15		88	32.2
16-20		76	27.9
มากกว่า 20		15	5.5
ค่าต่ำสุด 9 ปี ค่าสูงสุด 25 ปี ค่าเฉลี่ย 14.0 ปี		S.D. 4.227	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

		n=273	
สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร		จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพหลัก			
ทำสวนยาง		178	65.2
ทำการเกษตรอื่นๆ		44	16.1
รับจ้าง		15	5.5
ค้าขาย		32	11.7
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		4	1.5
อาชีพรอง			
ไม่มี		16	5.9
มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		257	94.1
ทำการเกษตรอื่นๆ (มันสำปะหลัง)		147	53.8
รับจ้าง		22	8.1
ค้าขาย		97	35.5
รายได้เฉลี่ยต่อปี			
รายได้จากการทำสวนยาง (บาท)			
ต่ำกว่า 100,001		36	13.2
100,001-200,000		105	38.5
200,001-300,000		99	36.2
300,001-400,000		13	4.8
400,001-500,000		9	3.3
มากกว่า 500,000		11	4.0
ค่าต่ำสุด 50,000 บาท		ค่าสูงสุด 1,300,000 บาท	ค่าเฉลี่ย 185,677.66 บาท S.D. 192,255.380

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n=273			
สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
รายได้การทำเกษตรอื่นๆ (บาท)			
ต่ำกว่า 50,001	40	35.7	
50,001-100,000	28	25.0	
100,001-150,000	14	12.5	
150,001-200,000	12	10.7	
มากกว่า 200,001	18	16.1	
รายได้นอกภาคการเกษตร (บาท)			
ต่ำกว่า 50,001	36	21.2	
50,001-100,000	32	18.8	
100,001-150,000	18	10.6	
150,001-200,000	23	13.5	
มากกว่า 200,001	61	35.9	
ค่าต่ำสุด 5,000 บาท	ค่าสูงสุด 500,000 บาท	ค่าเฉลี่ย 194,382.35 บาท	S.D. 147853.681
แหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
ตนเอง	254	93.0	
ข.ก.ส.	95	34.8	
กองทุนหมู่บ้าน	39	14.3	
ธนาคารพาณิชย์	26	9.5	
อื่นๆ (นายทุน , นอกกระบบ)	15	5.5	
ภาระหนี้สิน(บาท)			
ไม่มี	94	34.4	
มี	179	65.6	
- ในภาคการเกษตร			
ต่ำกว่า 300,001	115	42.1	
300,001 – 600,000	17	6.2	
มากกว่า 600,000	4	1.5	
ค่าต่ำสุด 5,000 บาท	ค่าสูงสุด 700,000 บาท	ค่าเฉลี่ย 107,810.61 บาท	S.D. 187,276.671

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

			n=273
สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
- นอกภาคการเกษตร			
ต่ำกว่า 300,001	64	65.3	
300,001 – 600,000	4	4.1	
600,001 – 900,000	13	13.3	
มากกว่า 900,000	17	17.3	
ค่าต่ำสุด 30,000 บาท ค่าสูงสุด 2,000,000 บาท ค่าเฉลี่ย 431,122.45 บาท S.D. 594,273.150			
ขนาดพื้นที่การเกษตร (ไร่)			
1) เป็นของตนเอง			
ไม่มี	55	20.1	
มี	218	79.9	
1-10	16	5.9	
11-20	120	43.9	
21-30	44	16.2	
มากกว่า 30	38	13.9	
ค่าต่ำสุด 10 ไร่ ค่าสูงสุด 75 ไร่ ค่าเฉลี่ย 19.86 ไร่ S.D. 12.525			
2) อื่นๆ (พี่น้อง,ญาติ)			
ไม่มี	218	79.9	
มี	55	20.1	
1-10	12	4.4	
11-20	39	14.2	
21-30	4	1.5	
ค่าต่ำสุด 3 ไร่ ค่าสูงสุด 30 ไร่ ค่าเฉลี่ย 14.32 ไร่ S.D. 10.765			

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาสภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
ที่ผลิตยางพาราในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

เพศ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 55.7 เป็นเพศชาย ร้อยละ 44.3 เป็นเพศหญิง

อายุ พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 37.0 มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 35.9 อายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 16.5 มีอายุน้อยกว่า 40 ปี และเกษตรกรจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 10.6 อายุมากกว่า 60 ปี โดยเกษตรกรที่มีอายุน้อยที่สุดคือ 32 ปี อายุสูงสุดคือ 66 ปี และมีอายุเฉลี่ย คือ 48.99 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 37.0 จบการศึกษาประถมศึกษา (ป.1-ป.6) มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 31.9 ไม่ได้รับการศึกษาร้อยละ 11.0 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) ร้อยละ 10.2 จบการศึกษานุปริญญา / ปวส. ร้อยละ 8.4 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย / เทียบเท่า(ม4-ม6) และ ร้อยละ 1.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 66 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 4-6 คน มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 27.0 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 1-3 คน ร้อยละ 7.0 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.36 คน

การเป็นสมาชิกกลุ่มและสถาบันทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 61.5 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มและสถาบันทางการเกษตร รองลงมา ร้อยละ 31.5 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้าชกส. ร้อยละ 15.8 เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 9.9 เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 8.8 เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมอาชีพ ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 34.4 มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 6-10 ปี มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 32.2 มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 11-15 ปี ร้อยละ 27.9 มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา 16-20 ปี และร้อยละ 5.5 มากกว่า 20 ปี ตามลำดับ โดยมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 14.0 ปี

อาชีพหลัก พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 65.2 มีอาชีพหลักทำสวนยางพารา มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 16.1 ทำการเกษตรอื่นๆเช่น มันสำปะหลัง ร้อยละ 11.7 มีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 5.5 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และร้อยละ 1.5 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ

อาชีพรอง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 94.1 มีอาชีพการเกษตรอื่นๆ มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 35.5 มีอาชีพค้าขาย ร้อยละ 8.1 มีอาชีพรับจ้าง และร้อยละ 5.9 เกษตรกรไม่มีอาชีพรอง ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อปี พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 38.5 มีรายได้จากการทำสวนยางพารา ระหว่าง 100,001 – 200,000 บาทต่อปี มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 36.2 มีรายได้ระหว่าง 200,001 - 300,000 บาทต่อปี ร้อยละ 13.2 มีรายได้ต่ำกว่า 100,001 บาท ร้อยละ 4.8 มีรายได้ระหว่าง 300,001 - 400,000 บาทต่อปี ร้อยละ 4.0 มีรายได้มากกว่า 500,000 บาทต่อปี และร้อยละ 3.3 มีรายได้

ระหว่าง 400,001 - 500,000 บาทต่อปี โดยมีรายได้ในภาคการเกษตรของครัวเรือนเฉลี่ย 185,677.66 บาทต่อปี

รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 35.7 มีรายได้ต่ำกว่า 50,001 บาท มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 25.0 มีรายได้ระหว่าง 50,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 16.1 มีรายได้มากกว่า 200,001 บาท ร้อยละ 12.5 มีรายได้ระหว่าง 100,001-150,000 บาท และร้อยละ 10.7 มีรายได้ระหว่าง 150,001-200,000 บาท โดยมีรายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 156,875.00 บาทต่อปี

รายได้นอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 35.9 มีรายได้มากกว่า 200,001 บาท มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 21.2 มีรายได้ต่ำกว่า 50,001 บาท ร้อยละ 18.8 มีรายได้ระหว่าง 50,001 - 100,000 บาท ร้อยละ 13.5 มีรายได้ระหว่าง 150,001-200,000 บาท และร้อยละ 10.6 มีรายได้ระหว่าง 100,001-150,000 บาท โดยมีรายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 194,382.35 บาทต่อปี

แหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยาง พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 93.0 มีแหล่งเงินทุนมาจากของตนเอง มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 34.8 มีแหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยางจาก ชกส. ร้อยละ 14.3 มีแหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยางจากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 9.5 แหล่งเงินทุน / สินเชื่อในการทำสวนยางจากธนาคารพาณิชย์ และร้อยละ 5.5 แหล่งเงินทุน / สินเชื่อในการทำสวนยางจากอื่นๆ เช่น นายทุน,นอกระบบ ตามลำดับ

ภาวะหนี้สิน พบว่า เกษตรกรร้อยละ 65.6 มีภาวะหนี้สิน ร้อยละ 34.4 ไม่มีภาวะหนี้สิน โดยแบ่งเป็นภาวะหนี้สินในภาคการเกษตร พบว่า ร้อยละ 42.1 มีหนี้สินในภาคการเกษตรต่ำกว่า 300,001 บาท มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 6.2 มีหนี้สินในภาคการเกษตรระหว่าง 300,001-600,000 บาท ร้อยละ 1.5 มีหนี้สินในภาคการเกษตรมากกว่า 600,000 บาท โดยเกษตรกรมีหนี้สินในภาคการเกษตรเฉลี่ย 104,639.71 บาท

ภาวะหนี้สินนอกภาคการเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 65.3 มีหนี้สินนอกภาคการเกษตร ต่ำกว่า 300,001 บาท มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 17.3 มีหนี้สินนอกภาคการเกษตรมากกว่า 900,000 บาท ร้อยละ 13.3 มีหนี้สินนอกภาคการเกษตรระหว่าง 600,001-900,000 บาท และร้อยละ 4.1 มีหนี้สินนอกภาคการเกษตรระหว่าง 300,001-600,000 บาท โดยมีหนี้สินนอกภาคการเกษตร เฉลี่ยที่ 431,122.45 บาท

ขนาดพื้นที่การเกษตร ได้ผลการศึกษาแสดงข้อมูลพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ทั้งหมดของเกษตรกร พบว่า

1) **พื้นที่ของตนเอง** พบว่า เกษตรกรร้อยละ 20.1 ไม่มีพื้นที่ของตนเอง โดยร้อยละ 79.9 มีพื้นที่ของตนเอง ร้อยละ 43.9 มีพื้นที่ของตนเองระหว่าง 11 - 20 ไร่ มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 16.2 มีพื้นที่ของตนเองระหว่าง 21 - 30 ไร่ ร้อยละ 13.9 มีพื้นที่ของตนเองมากกว่า 30 ไร่ และร้อยละ 5.9 มีพื้นที่ของตนเองระหว่าง 1 - 10 ไร่ ตามลำดับโดยมีพื้นที่ของตนเองเฉลี่ย 19.86 ไร่

2) **พื้นที่ประเภทอื่นๆ** พื้นที่ประเภทอื่นๆ พบว่า เกษตรกรร้อยละ 79.9 ไม่มีพื้นที่ประเภทอื่นๆ โดยร้อยละ 20.1 มีพื้นที่อื่นๆ ร้อยละ 14.2 มีพื้นที่ประเภทอื่นๆ ระหว่าง 11 - 20 ไร่ รองลงมา ร้อยละ 4.4 มีพื้นที่ประเภทอื่นๆ ระหว่าง 1 - 10 ไร่ และร้อยละ 1.5 มีพื้นที่ประเภทอื่นๆ ระหว่าง 21 - 30 ไร่ ตามลำดับโดยมีพื้นที่อื่นๆ เฉลี่ย 14.32 ไร่

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

การศึกษาสภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ผลวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้ ตารางที่ 4.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

n = 273			
สภาพการผลิตยางพารา		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลักษณะพื้นที่ปลูกยาง			
พื้นที่ราบ		70	25.6
ที่ดอน		133	48.7
บนภูเขา		70	25.7
พื้นที่ปลูกยางพารา (ไร่)			
น้อยกว่า 11		31	11.4
11-20		192	70.3
21-40		46	16.8
มากกว่า 40		4	1.5
ค่าต่ำสุด 7 ไร่	ค่าสูงสุด 75 ไร่	ค่าเฉลี่ย 17.01 ไร่	ค่า S.D. 9.394

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 273			
สภาพการผลิตยางพารา	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
จำนวนแปลง (แปลง)			
1	238	87.1	
2	22	8.1	
3	13	4.8	
เนื้อที่เปิดกรีด (ไร่)			
น้อยกว่า 11	16	5.9	
11 - 20	207	75.8	
21 - 30	46	16.8	
มากกว่า 30	4	1.5	
ค่าต่ำสุด 7 ไร่	ค่าสูงสุด 75 ไร่	ค่าเฉลี่ย 16.33 ไร่	S.D. 8.572
อายุยางพารา (ปี)			
น้อยกว่า 6	2	0.7	
6 - 10	2	0.7	
11 - 15	226	82.8	
มากกว่า 15	43	15.8	
ค่าต่ำสุด 8 ปี	ค่าสูงสุด 17 ปี	ค่าเฉลี่ย 12.74 ปี	S.D. 2.220
เปิดกรีดยางพารา (ปี)			
6	21	7.7	
7	224	82.0	
8	28	10.3	
พันธุ์ยางพาราที่ปลูก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
RRIM 600	273	80.8	
BPM 24	8	2.4	
RRIM 251	57	16.8	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 273		
สภาพการผลิตยางพารา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะการปลูกยางพารา (เมตรXเมตร)		
2.5 X 7	144	52.7
3 X 7	129	47.3
การกำจัดวัชพืช		
ไม่มี	145	53.1
มี	128	46.9
ใช้สารเคมี	51	18.7
ใช้แรงงานคน	26	9.5
ใช้เครื่องจักร	51	18.7
การใช้ปุ๋ยในสวนยางพารา		
ไม่ได้ใส่ปุ๋ย	121	44.3
ใส่ปุ๋ย	152	55.7
1) สูตรปุ๋ย		
20-8-20	76	27.8
30-5-18	62	22.8
อื่นๆ (ปุ๋ยคอก)	14	5.1
2) อัตราการใช้ (กิโลกรัม / ต้น / ปี)		
0.5	98	35.9
1	54	19.8
3) จำนวนครั้ง (ครั้ง / ปี)		
1	98	35.9
2	54	19.8
4) วิธีการใส่		
หว่าน	25	9.2
โรยเป็นแถว	89	32.6
หยอดเป็นหลุม	38	13.9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 273		
สภาพการผลิตยางพารา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรคและแมลงศัตรูที่พบ		
ไม่พบ	145	53.1
พบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	128	46.9
โรคใบร่วง	132	67.0
โรคเส้นดำ	9	4.6
ปลวก	4	2.0
เปลือกแห้ง	15	7.6
อื่นๆ (สัตว์กัดแทะ)	37	18.8
การใช้ปุ๋ยในสวนยางพารา		
ไม่ได้ทำ	236	86.4
ทำ (โดยใช้สารเคมี)	37	13.6
การกรีดยาง		
ระบบที่ใช้		
กรีดยครั้งละต้น กรีดย 1 วัน เว้น 2 วัน	184	10.4
กรีดยครั้งละต้น กรีดย 1 วัน เว้น 1 วัน	61	22.3
กรีดยครั้งละต้น กรีดยติดกัน 2 วัน เว้น 1 วัน	28	10.3
การแปรรูปยาง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
น้ำยางสด	48	10.4
ยางแผ่นดิบ	241	52.3
ยางก้อนถ้วย	172	37.3
การขายผลผลิต		
พ่อค้าท้องถิ่น	25	9.1
กลุ่มเกษตรกร	187	66.7
สหกรณ์การเกษตร	66	24.2

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาสภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ผลวิเคราะห์ข้อมูล
ดังนี้

ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 48.7 ปลูกยางพาราในพื้นที่ดอน ร้อยละ 25.7 ปลูกในพื้นที่บนภูเขา และร้อยละ 25.6 ปลูกในพื้นที่ราบ ตามลำดับ

พื้นที่ปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 70.3 มีพื้นที่ปลูกยางพาราระหว่าง 10-20 ไร่ มากที่สุด รองลงมาร้อยละ 16.8 มีพื้นที่ปลูกยางพาราระหว่าง 21-40 ไร่ ร้อยละ 11.4 มีพื้นที่ปลูกยางพาราน้อยกว่า 10 ไร่ และร้อยละ 1.5 มีพื้นที่ปลูกยางพารามากกว่า 40 ไร่ ตามลำดับ โดยมีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 17.01 ไร่

จำนวนแปลง พบว่า เกษตรกรร้อยละ 87.1 มีจำนวนแปลงปลูกยางพารา 1 แปลง ร้อยละ 8.1 มีจำนวนแปลงปลูกยางพารา 2 แปลง และร้อยละ 4.8 มีจำนวนแปลงปลูกยางพารา 3 แปลง

เนื้อที่เปิดกรีดยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 75.8 มีพื้นที่เปิดกรีดยางพาราระหว่าง 11-20 ไร่ มากที่สุด รองลงมาร้อยละ 16.8 มีพื้นที่เปิดกรีดระหว่าง 21-30 ไร่ ร้อยละ 5.9 มีเนื้อที่เปิดกรีดยางพาราน้อยกว่า 11 ไร่ และ ร้อยละ 1.5 มีพื้นที่เปิดกรีดมากกว่า 30 ไร่ ตามลำดับ โดยมีพื้นที่เปิดกรีดยางพาราเฉลี่ย 16.33 ไร่

อายุยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 82.8 มียางพาราอายุระหว่าง 11-15 ปี มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 15.8 มียางพาราอายุมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 0.7 มียางพาราอายุระหว่าง 6-10 ปี และมียางพาราอายุน้อยกว่า 6 ปี ตามลำดับ โดยมียางพาราอายุเฉลี่ย 12.74 ปี

เปิดกรีดยางพาราเมื่ออายุ(ปี) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 82.0 เปิดกรีดยางพาราเมื่ออายุ 7 ปี ร้อยละ 10.3 เปิดกรีดยางพาราเมื่ออายุ 8 ปี และร้อยละ 7.7 มีการเปิดกรีดยางพาราเมื่ออายุ 6 ปี

พันธุ์ยางพาราที่ปลูก พบว่า เกษตรกรร้อยละ 80.8 ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 600 มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 16.8 ปลูกยางพาราพันธุ์ RRIM 251 และร้อยละ 2.4 ปลูกยางพาราพันธุ์ พันธุ์ BPM ตามลำดับ

ระยะการปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 52.7 ปลูกยางพาราที่ระยะ 2.5x7 เมตร ร้อยละ 47.3 ปลูกยางพาราที่ระยะ 3x7 เมตร ตามลำดับ

การกำจัดวัชพืช พบว่า เกษตรกรร้อยละ 53.1 ไม่มีการกำจัดวัชพืช มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 18.7 ใช้สารเคมีและใช้เครื่องจักร ร้อยละ 9.5 ใช้แรงงานคนตามลำดับ

การใช้ปุ๋ยในสวนยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 55.7 ใส่ปุ๋ยในสวนยางพารา และ ร้อยละ 44.3 ไม่ได้ใส่ปุ๋ยในสวนยางพารา

สูตรปุ๋ย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 27.8 ใช้ปุ๋ยสูตร 20-8-20 มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 22.8 ใช้ปุ๋ยสูตร 30-5-18 และ ร้อยละ 5.1 อื่นๆ (ปุ๋ยคอก) ตามลำดับ

อัตราใส่ปุ๋ย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 35.9 ใส่ปุ๋ยในอัตรา 0.5 กิโลกรัม/ต้น/ปี และร้อยละ 19.8 ใส่ปุ๋ยในอัตรา 1 กิโลกรัม/ต้น/ปี

จำนวนครั้งที่ใส่ปุ๋ย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 35.9 ใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง และร้อยละ 19.8 ใส่ปุ๋ยปีละ 2 ครั้ง

วิธีการใส่ปุ๋ย พบว่าเกษตรกรร้อยละ 32.6 ใช้วิธีโรยเป็นแถว ร้อยละ 13.9 ใช้วิธีการหยอดเป็นหลุม และร้อยละ 9.2 ใช้วิธีการหว่าน

โรคและแมลงศัตรูที่พบ พบว่าเกษตรกรร้อยละ 56.4 พบโรคและแมลงศัตรู และร้อยละ 43.6 ไม่มีการพบโรคและแมลงศัตรู โดยแบ่งเป็นร้อยละ 67.0 พบโรคใบร่วง ร้อยละ 18.79 อื่นๆ (สัตว์กัดแทะ) ร้อยละ 7.61 พบเปลือกแห้ง ร้อยละ 4.57 พบโรคเส้นดำ และร้อยละ 2.03 พบปลวก ตามลำดับ

การป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรู พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 86.4 ไม่ได้ทำการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรู และร้อยละ 13.6 ทำการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรู โดยใช้สารเคมี

การกรีดยางพารา พบว่า เกษตรกรร้อยละ 67.4 ใช้ระบบการกรีดยางพาราครั้งละ 1 วัน เว้น 2 วัน ร้อยละ 22.3 ใช้ระบบการกรีดยางพาราครั้งละ 1 วัน เว้น 1 วัน และร้อยละ 10.3 ใช้ระบบการกรีดยางพาราครั้งละ 2 วัน เว้น 1 วัน

การแปรรูปยางพารา พบว่าเกษตรกรร้อยละ 52.3 แปรรูปยางพาราเป็นแผ่นดิบ ร้อยละ 37.30 แปรรูปยางพาราเป็นยางก้อนถ้วย และร้อยละ 10.4 แปรรูปยางพาราเป็นน้ำยางสด

การขายผลผลิต พบว่าเกษตรกรร้อยละ 66.7 ขายผลผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 24.2 ขายผลผลิตให้กับสหกรณ์การเกษตร และร้อยละ 9.1 ขายผลผลิตให้กับพ่อค้าท้องถิ่น

ตอนที่ 3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา

การศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา การคัดเลือกพันธุ์ การเลือกพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม การปลูก การผลิต การดูแลรักษา การแปรรูปยางพารา ผลวิเคราะห์ข้อมูล ปราบกฏผลดังนี้ ตารางที่ 4.3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา

n = 273

ประเด็นความรู้	เฉลย	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับที่ถูกต้อง
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
1. พื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 600 เมตร จะทำให้การเจริญเติบโตของต้นยางลดลง	ถูก	37	13.6	15
2. ยางพาราสามารถขึ้นได้ในดินแทบทุกประเภท	ถูก	159	58.2	10
3. สารละลายกรดฟอร์มิคหรือกรดมดคือสารที่ใส่เพื่อให้ออนุภาคยางจับตัวเป็นก้อน	ถูก	250	91.6	1
4. เปิดกรี๊ดได้เมื่ออายุประมาณ 7 ปีครึ่ง ขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน	ถูก	235	86.1	3
5. ถ้าไม่กรี๊ดยางควรคว่ำด้วยไว้เพื่อไม่ให้สิ่งสกปรกตกลงไปในถ้วยรับน้ำยาง	ถูก	187	68.5	7
6. การผลิตยางแผ่นคุณภาพดีนั้นมึหลักการง่าย ๆ คือทำยางให้สะอาดรีดแผ่นยางให้บางในการผลิตต้องเติมน้ำและน้ำกรดให้ถูกส่วนทุกขั้นตอนการผลิตต้องมีการควบคุมความสะอาด	ถูก	242	88.6	2
7. ยางก้อนถ้วยที่มีคุณภาพจะต้องมีลักษณะเป็นรูปถ้วยสะอาดสีสวยไม่มีสิ่งปะปนและไม่มึกลิ่นเหม็น	ถูก	225	82.4	4
8. พื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนที่น้อยกว่า 1,250 ม.ม./ปี ไม่สามารถปลูกยางพาราได้ (เฉลย ปริมาณน้ำฝนที่น้อยกว่า 1,250. ม.ม./ปี จะผลกระทบต่อปริมาณน้ำยางพาราในอนาคต)	ผิด	93	34.1	12
9. ควรเริ่มเปิดกรี๊ดหน้ายางพาราครั้งแรกหน้าแล้ง	ถูก	176	64.5	9

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 273

ประเด็นความรู้	เฉลย	ผู้ตอบได้ถูกต้อง		อันดับ ที่ถูก
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	
10. กรีดให้ลึกถึงเยื่อเจริญเพื่อให้น้ำยางออกเยอะๆ (เฉลย กรีดหน้ายางหากกรีดลึกถึงเยื่อเจริญทำให้หน้า ยางเป็นแผล เปลือกงอกใหม่และไม่สามารถกรีดได้อีก)	ผิด	128	46.9	11
11. การตัดแต่งกิ่งยางพาราและปราบวัชพืชให้สวนยางพารา โปร่งเป็นการช่วยลดความรุนแรงของโรคเส้นดำได้	ถูก	202	73.9	5
12. กรมวิชาการได้กำหนดมาตรฐานยางพาราแผ่นดิบไว้ 6 ชั้น	ถูก	66	24.2	13
13. คาโลโปโกเนียม เป็นชื่อพืชตระกูลถั่วที่สามารถปลูกคลุมดิน ในสวนยางพาราได้	ถูก	52	19.0	14
14. การใช้แก๊สเอทิลีนอัดเข้าต้นยางโดยตรงสามารถทำได้ใน ยางที่เปิดกรีดใหม่ (เฉลย การใช้แก๊สเอทิลีนอัดเข้าต้นยาง โดยตรง สามารถทำได้ในยางที่เปิดกรีดมาแล้ว 15 ปี)	ผิด	189	69.2	6
15. หากพบโรครากขาวในต้นยางอายุน้อยให้ทำการขุดทิ้งและขุด รากที่เป็น โรคมมาเผาทำลาย	ถูก	183	67.0	8

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา พบว่า คำถามความรู้ที่มีผู้ตอบได้ถูกต้องมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ สารละลายกรดฟอร์มิคหรือกรดมด คือสารที่ใส่เพื่อให้อนุภาคยางจับตัวเป็นก้อน (ร้อยละ 96.9) การผลิตยางแผ่นคุณภาพดีนั้น มีหลักการง่ายๆคือทำยางให้สะอาดรีดแผ่นยางให้บางในการผลิตต้องเติมน้ำและน้ำกรดให้ถูกส่วน ทุกขั้นตอนการผลิตต้องมีการควบคุมความสะอาด (ร้อยละ 93.8) และเปิดกรีดได้เมื่ออายุประมาณ 7 ปีครึ่งขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน (ร้อยละ 91.1) ตามลำดับ

ส่วนคำถามความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา พบว่า คำถามความรู้ที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ พื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 600 เมตร จะทำให้การเจริญเติบโตของ ต้นยางลดลง (ร้อยละ 13.6) คาโลโปโกเนียมเป็นชื่อพืชตระกูลถั่วที่สามารถปลูกคลุมดินในสวน

ยางพาราได้ (ร้อยละ 19.0) กรมวิชาการได้กำหนดมาตรฐานยางพาราแผ่นดิบไว้ 6 ชั้น (ร้อยละ 24.2) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนข้อความรู้ที่เกษตรกรตอบได้ถูกต้องเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา

n = 273

จำนวนข้อที่ตอบได้ถูกต้อง	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความหมาย
1 – 3	2	0.8	ระดับน้อยที่สุด
4 – 6	21	7.7	ระดับน้อย
7 – 9	153	56.0	ระดับปานกลาง
10 – 12	89	32.6	ระดับมาก
13 – 15	8	2.9	ระดับมากที่สุด
ค่าต่ำสุด 3 ข้อ	ค่าสูงสุด 14 ข้อ	ค่าเฉลี่ย 8.88 ข้อ	S.D. 1.844

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.4 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 56.0 ตอบได้ถูกต้อง 7 -9 ข้อ รองลงมา ร้อยละ 32.6 ตอบได้ถูกต้อง 10-12 ข้อ ร้อยละ 7.7 ตอบได้ถูกต้อง 4 – 6 ข้อ ร้อยละ 2.9 ตอบได้ถูกต้อง 13 – 15 ข้อ และร้อยละ 0.8 ตอบได้ถูกต้อง 1 – 3 ข้อ ตามลำดับ เกษตรกรตอบได้ถูกต้องเฉลี่ย 8.88 ข้อ

ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

4.1 ความต้องการการส่งเสริม การผลิตยางพารา การปลูกยางพารา การดูแลรักษาสวนยาง การกรีดยางและระบบกรีดยาง การแปรรูปผลผลิต การพัฒนาคุณภาพยาง การตลาดและการจำหน่าย ผลวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.5 ระดับความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					— x S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
						n = 273		
1. การปลูก						3.98 (1.026)	มาก	5
1.การคัดเลือกพื้นที่ปลูกยางพารา	15 (5.5)	9 (3.3)	77 (28.2)	75 (27.5)	97 (35.5)	3.84 (1.115)	มาก	4
2.การคัดเลือกพันธุ์ยางพารา	0 (0.0)	24 (8.8)	85 (31.1)	54 (19.8)	110 (40.3)	3.92 (1.031)	มาก	3
3.การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา	0 (0.0)	24 (8.8)	81 (29.7)	54 (19.8)	114 (41.8)	3.95 (1.031)	มาก	2
4.วิธีการปลูก	0 (0.0)	24 (8.8)	21 (7.7)	96 (35.2)	132 (48.4)	4.23 (0.928)	มากที่สุด	1
2. การดูแลรักษา						4.37 (0.662)	มากที่สุด	3
5.การตัดแต่งกิ่ง	0 (0.0)	0 (0.0)	26 (9.5)	100 (36.6)	147 (53.8)	4.44 (0.662)	มากที่สุด	4
6.การใส่ปุ๋ยสวนยางพารา	0 (0.0)	0 (0.0)	32 (11.7)	86 (31.5)	155 (56.8)	4.45 (0.629)	มากที่สุด	3
7.การตัดแต่งทรงพุ่ม	0 (0.0)	0 (0.0)	22 (8.1)	128 (46.9)	123 (45.1)	4.37 (0.629)	มากที่สุด	5
8.การกำจัดวัชพืช	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (15.0)	117 (42.9)	115 (42.1)	4.27 (0.707)	มากที่สุด	6
9.การทำแนวกันไฟ	0 (0.0)	0 (0.0)	55 (20.1)	103 (37.7)	115 (42.1)	4.22 (0.759)	มากที่สุด	7

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n = 273

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
3. การกรีดยางพารา						4.82 (0.455)	มากที่สุด	2
10. การป้องกันโรค และแมลง	0 (0.0)	0 (0.0)	13 (4.8)	105 (38.5)	155 (56.8)	4.52 (0.588)	มากที่สุด	2
11. การเปิดกรีด ยางพารา	0 (0.0)	0 (0.0)	8 (2.9)	33 (12.1)	232 (85.0)	4.82 (0.455)	มากที่สุด	1
4. การแปรรูปยางพารา						4.86 (0.417)	มากที่สุด	1
12.การทำยางพารา แผ่นดิบคุณภาพ	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (1.5)	13 (4.8)	256 (93.8)	4.92 (0.317)	มากที่สุด	1
13.การผลิตน้ำยางข้น	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (1.5)	16 (5.9)	253 (92.6)	4.91 (0.331)	มากที่สุด	2
14.การผลิตยางแผ่น รมควัน	0 (0.0)	0 (0.0)	24 (8.8)	20 (7.3)	229 (83.9)	4.75 (0.603)	มากที่สุด	3
5. ด้านการตลาด						4.20 (0.755)	มาก	4
15.การคัดแยกเกรด ยาง	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (1.5)	124 (45.4)	145 (53.1)	4.52 (0.529)	มากที่สุด	1
16.การรวมกลุ่มเพื่อ ขายยาง	0 (0.0)	15 (5.5)	60 (22.0)	91 (33.3)	107 (39.2)	4.06 (0.911)	มาก	2
17. ข่าวสารราคาและ การวิเคราะห์	0 (0.0)	15 (5.5)	45 (16.5)	132 (48.4)	81 (29.7)	4.02 (0.827)	มาก	3
เฉลี่ยรวม						4.36 (0.708)	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผลการศึกษาระดับความต้องการการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกร การผลิตยางพารา การปลูกยางพารา การดูแลรักษาสวนยาง การกรีดยางพารา และการกรีดยางพารา การแปรรูปผลผลิต การพัฒนาคุณภาพยาง การตลาดและการจำหน่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.36) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า

1. **ด้านการปลูก** พบว่า ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา ด้านการปลูก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.98) โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการผลิต ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ วิธีการปลูก (ค่าเฉลี่ย 4.23) มีความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.95) การคัดเลือกพันธุ์ยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.92) และการคัดเลือกพื้นที่ปลูกยางพารา (ค่าเฉลี่ย 3.84) ตามลำดับ

2. **ด้านการดูแลรักษา** พบว่า ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา ด้านการดูแลรักษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.37) โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการดูแลรักษา ระดับมากที่สุด 6 ประเด็น ได้แก่ การป้องกันโรคและแมลง (ค่าเฉลี่ย 4.52) การใส่ปุ๋ยสวนยางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.45) การตัดแต่งกิ่ง (ค่าเฉลี่ย 4.44) การตัดแต่งทรงพุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.37) การกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 4.27) และการทำแนวกันไฟ (ค่าเฉลี่ย 4.22) ตามลำดับ

3. **ด้านการกรีดยางพารา** พบว่า ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา ด้านการกรีดยางพารา การเปิดกรีดยางพาราอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.82)

4. **ด้านการแปรรูปยางพารา** พบว่า ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา ด้านการแปรรูปยางพารา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.86) โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการแปรรูปยางพารา ระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ การทำยางพาราแผ่นดิบคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.92) การผลิตน้ำยางข้น (ค่าเฉลี่ย 4.91) และการผลิตยางแผ่นรมควัน (ค่าเฉลี่ย 4.75) ตามลำดับ

5. **ด้านการตลาด** พบว่า ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา ด้านการตลาดในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.20) โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการตลาด ระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ การคัดแยกเกรดยาง (ค่าเฉลี่ย 4.52) ระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การรวมกลุ่มเพื่อขายยาง (ค่าเฉลี่ย 4.06) และข่าวสารราคาและการวิเคราะห์การตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.02) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 สรุปความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

n = 273

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการปลูก	3.98	1.026	มาก	5
2. ด้านการดูแลรักษา	4.37	0.662	มากที่สุด	3
3. ด้านการกรีดยางพารา	4.82	0.455	มากที่สุด	2
4. ด้านการแปรรูปยางพารา	4.86	0.417	มากที่สุด	1
5. ด้านการตลาด	4.20	0.755	มาก	4
เฉลี่ยรวม	4.36	0.708	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.6 สรุปได้ว่า ความต้องการการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมระดับมากที่สุด โดยมีต้องการการส่งเสริมด้านการแปรรูปยางพารา มากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.86) รองลงมา คือ การกรีดยางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.82) การดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 4.37) ด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.20) และ ด้านการปลูก (ค่าเฉลี่ย 3.98) ตามลำดับ

4.2 ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม ผลวิเคราะห์ข้อมูล ปราบกฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.7 ระดับความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม

n = 273

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					— x S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
1. รายบุคคล						4.23 (0.850)	มากที่สุด	2
1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตร	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (1.5)	60 (22.0)	209 (76.6)	4.75 (0.466)	มากที่สุด	1
2. เจ้าหน้าที่การยาง แห่งประเทศไทย	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (1.5)	74 (27.1)	195 (71.4)	4.70 (0.490)	มากที่สุด	2
3. เจ้าหน้าที่ อบต./ เทศบาล	0 (0.0)	52 (19.0)	36 (13.2)	80 (27.3)	105 (38.5)	3.87 (1.125)	มาก	6

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 273

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
4. ผู้นำท้องถิ่น	0 (0.0)	28 (10.3)	64 (23.4)	92 (33.7)	89 (32.6)	3.89 (0.980)	มาก	5
5. ญาติ พี่น้อง เพื่อน เกษตรกร	0 (0.0)	28 (10.3)	55 (20.1)	47 (17.2)	143 (52.4)	4.12 (1.061)	มาก	3
6. อาสาสมัครเกษตรกร	0 (0.0)	28 (10.3)	38 (13.9)	95 (34.9)	112 (41.0)	4.09 (0.979)	มาก	4
2. แบบกลุ่ม						4.60 (0.623)	มากที่สุด	1
7. การประชุม	0 (0.0)	9 (3.3)	32 (11.7)	68 (24.9)	164 (60.1)	4.42 (0.823)	มากที่สุด	4
8. การฝึกอบรม	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	55 (20.1)	218 (79.9)	4.80 (0.402)	มากที่สุด	1
9. การสัมมนา	0 (0.0)	0 (0.0)	28 (10.3)	73 (26.7)	172 (63.0)	4.53 (0.675)	มากที่สุด	3
10. การดูงาน	0 (0.0)	0 (0.0)	17 (6.2)	61 (22.3)	195 (71.4)	4.65 (0.594)	มากที่สุด	2

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 273

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
3. มวลชน						4.17 (0.869)	มาก	3
11. หนังสือ	0 (0.0)	24 (8.8)	111 (40.7)	63 (23.1)	75 (27.5)	3.69 (0.970)	มาก	4
12. วารสาร	0 (0.0)	24 (8.8)	119 (43.6)	51 (18.7)	79 (28.9)	3.68 (0.988)	มาก	5
13. วิทยุกระจายเสียง /วิทยุชุมชน	0 (0.0)	9 (3.3)	31 (11.4)	33 (12.1)	200 (73.3)	4.55 (0.821)	มากที่สุด	3
14. เสียงตามสาย/ หอกระจายข่าว	0 (0.0)	9 (3.3)	44 (16.1)	29 (10.6)	191 (70.0)	4.47 (0.879)	มากที่สุด	1
15. โทรทัศน์/ สื่อออนไลน์	0 (0.0)	0 (0.0)	31 (11.4)	83 (30.4)	159 (58.2)	4.47 (0.691)	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม						4.33 (0.783)	มากที่สุด	

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.7 ระดับความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.33) เมื่อพิจารณารายประเด็นแยกออกเป็นความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม พบว่า

1. **รายบุคคล** ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมรายบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.23) โดยความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.75) เจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 4.70) ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ ญาติ พี่น้อง เพื่อนเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 4.12) อาสาสมัครเกษตร (ค่าเฉลี่ย 4.09) ผู้นำท้องถิ่น (ค่าเฉลี่ย 3.89) และเจ้าหน้าที่ อบต./เทศบาล (ค่าเฉลี่ย 3.87) ตามลำดับ

2. แบบกลุ่ม ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.60) โดยความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ การฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 4.80) การดูงาน (ค่าเฉลี่ย 4.65) การสัมมนา (ค่าเฉลี่ย 4.53) และการประชุม (ค่าเฉลี่ย 4.42) ตามลำดับ

3. มวลชน ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมมวลชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.17) โดยความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ เสียงตามสาย/หอกระจายข่าว (ค่าเฉลี่ย 4.47) โทรทัศน์/สื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.47) และวิทยุกระจายเสียง/วิทยุชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.55) ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ หนังสือ (ค่าเฉลี่ย 3.69) วารสาร (ค่าเฉลี่ย 3.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 สรุปความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม

n = 273				
ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. รายบุคคล	4.23	0.850	มากที่สุด	2
2. แบบกลุ่ม	4.60	0.623	มากที่สุด	1
3. มวลชน	4.17	0.869	มาก	3
เฉลี่ย	4.36	0.708	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.8 สรุปได้ว่า ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมโดยภาพรวมมากที่สุด ประเด็นต้องการส่งเสริมแบบกลุ่มมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.60) ประเด็นรองลงมา คือ รายบุคคล (ค่าเฉลี่ย 4.23) และ ประเด็นมวลชน (ค่าเฉลี่ย 4.17) ตามลำดับ

4.3 ความต้องการของเกษตรกรในบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต ผลวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.9 ระดับความต้องการของเกษตรกรในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต n = 273

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
การบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต								
1. การสนับสนุนต้นกล้า	0	0	0	63	210	4.77	มากที่สุด	4
ยางพารา	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(23.1)	(76.9)	(0.422)		
2. การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมี	0	0	0	20	253	4.93	มากที่สุด	1
	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(7.3)	(92.7)	(0.261)		
3.โครงการชดเชยรายได้	0	0	0	20	253	4.93	มากที่สุด	1
ชาวสวนยาง	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(7.3)	(92.7)	(0.261)		
4. การสนับสนุนสารเคมี	0	0	0	24	249	4.91	มากที่สุด	3
ป้องกันกำจัด โรคและแมลง	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(8.8)	(91.2)	(0.284)		
5. จัดหาแหล่งสินเชื่อ	0	15	9	12	239	4.73	มากที่สุด	5
	(0.0)	(5.5)	(3.3)	(4.4)	(86.8)	(0.773)		
6. จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกยางพารา	0	15	0	67	191	4.59	มากที่สุด	8
เพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	(0.0)	(5.5)	(0.0)	(24.5)	(70.0)	(0.757)		
7. รวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิต	0	15	16	44	198	4.56	มากที่สุด	9
	(0.0)	(5.5)	(5.9)	(16.1)	(72.5)	(0.834)		
8. จัดตั้งสหกรณ์ให้บริการในพื้นที่	0	15	29	35	194	4.49	มากที่สุด	10
	(0.0)	(5.5)	(10.6)	(12.8)	(71.1)	(0.892)		
9. บริการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม	0	0	19	36	218	4.73	มากที่สุด	5
	(0.0)	(0.0)	(7.0)	(13.2)	(71.9)	(0.581)		
10. บริการข่าวสารเกษตรกร	0	0	4	98	171	4.60	มากที่สุด	7
ด้านตลาดที่รวดเร็วทันสมัย	(0.0)	(0.0)	(1.5)	(35.9)	(62.6)	(0.574)		
เฉลี่ยรวม						4.72	มากที่สุด	
						(0.563)		

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.6 ระดับความต้องการของเกษตรกรในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.72) เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ในระดับมากที่สุดเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 4.93) โครงการชดเชยรายได้ชาวสวนยาง (โครงการของรัฐบาล) (ค่าเฉลี่ย 4.93) การสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง (ค่าเฉลี่ย 4.91) การสนับสนุนต้นกล้ายางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.77) จัดหาแหล่งสินเชื่อ (ค่าเฉลี่ย 4.73) บริการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 4.73) บริการให้ข่าวสารกับเกษตรกรด้านตลาดที่รวดเร็วทันสมัย (ค่าเฉลี่ย 4.60) จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกยางพาราเพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 4.59) รวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.56) จัดตั้งสหกรณ์ให้บริการในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 4.49) ตามลำดับ

ตอนที่ 5.1 ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา

ตารางที่ 4.10 ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					— x S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
1. ปัญหาด้านการผลิตยางพารา						4.10 (0.780)	มาก	3
1. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	0 (0.0)	46 (16.8)	142 (16.8)	69 (25.3)	16 (5.9)	3.20 (0.786)	ปานกลาง	14
2. พื้นที่ปลูกยางไม่เหมาะสม	0 (0.0)	42 (15.4)	142 (52.0)	61 (22.3)	28 (10.3)	3.27 (0.845)	ปานกลาง	13
3. ขาดน้ำในฤดูแล้ง	2 (0.7)	11 (4.0)	36 (13.2)	51 (18.7)	173 (63.4)	4.40 (1.034)	มากที่สุด	5
4. ขาดเงินทุนเพื่อการผลิต	0 (0.0)	0 (0.0)	47 (17.2)	87 (31.9)	139 (50.9)	4.34 (0.755)	มากที่สุด	6
5. การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางไม่เข้มแข็ง	0 (0.0)	30 (11.0)	135 (49.5)	84 (30.8)	24 (8.8)	3.37 (0.795)	ปานกลาง	12
6. ขาดความรู้ด้านการปลูกและการดูแลรักษา	0 (0.0)	0 (0.0)	41 (15.0)	125 (45.8)	107 (39.2)	4.24 (0.697)	มากที่สุด	9
7. ยางพาราตายและปัญหาในการปลูกซ่อม	0 (0.0)	0 (0.0)	77 (15.0)	94 (34.4)	102 (37.4)	4.09 (0.806)	มาก	10

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 273

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
1. ปัญหาด้านการผลิตยางพารา								
8. ขาดแคลนแรงงาน	0 (0.0)	0 (0.0)	28 (10.3)	94 (34.4)	151 (55.3)	4.45 (0.674)	มากที่สุด	3
9. ขาดความรู้ด้านการป้องกัน และกำจัดโรคและแมลง	0 (0.0)	0 (0.0)	61 (22.3)	79 (28.9)	133 (48.7)	4.26 (0.802)	มากที่สุด	7
10. ขาดเงินทุนในการซื้อ ปุ๋ยเคมีในสวนยาง	0 (0.0)	0 (0.0)	19 (7.0)	33 (12.1)	221 (81.0)	4.47 (0.577)	มากที่สุด	1
11. ขาดความรู้ในการป้องกัน และกำจัดวัชพืช	0 (0.0)	13 (4.8)	34 (12.5)	51 (18.7)	175 (64.0)	4.42 (0.884)	มากที่สุด	4
12. ไฟไหม้สวนยาง	0 (0.0)	0 (0.0)	47 (17.2)	110 (40.3)	116 (42.6)	4.25 (0.732)	มากที่สุด	8
13. ขาดความรู้ในด้านพืชแซม และพืชร่วม	0 (0.0)	15 (5.5)	64 (23.4)	120 (44.0)	74 (27.1)	3.93 (0.850)	มาก	11
14. ขาดความรู้ในการกรีดยาง ถูกต้องและเหมาะสม	0 (0.0)	0 (0.0)	32 (11.7)	60 (22.0)	181 (66.3)	4.55 (0.696)	มากที่สุด	2
2. ปัญหาด้านการตลาด						4.52 (0.801)	มากที่สุด	2
1. ไม่มีสถานที่รับซื้อ	15 (5.5)	9 (3.3)	18 (6.6)	87 (31.9)	144 (52.7)	4.23 (1.082)	มากที่สุด	4
2. ไม่รับทราบข้อมูลข่าวสาร	0 (0.0)	0 (0.0)	120 (44.0)	126 (46.2)	27 (9.9)	3.66 (0.651)	มาก	9
3. การรวมกลุ่มของเกษตรกร ไม่เข้มแข็ง	0 (0.0)	15 (5.4)	84 (30.8)	116 (42.6)	58 (21.2)	3.79 (0.837)	มาก	8
4. ราคาขายพาราไม่แน่นอน	0 (0.0)	0 (0.0)	4 (1.5)	27 (9.9)	242 (88.6)	4.87 (0.376)	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 273

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					$\bar{x}$ S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
2. ปัญหาด้านการตลาด								
5. ไม่มีตลาดรับซื้อ	0 (0.0)	24 (8.8)	45 (16.5)	84 (30.4)	120 (44.0)	4.10 (0.975)	มาก	6
6. ตาชั่งไม่มีมาตรฐาน	0 (0.0)	0 (0.0)	118 (43.2)	73 (26.7)	82 (30.0)	3.82 (0.847)	มาก	7
7. การขนส่งผลผลิตไม่สะดวก	0 (0.0)	15 (5.5)	17 (6.2)	16 (5.9)	225 (82.4)	4.65 (0.827)	มากที่สุด	2
8. ระยะเวลาการรับเงินหลังการขายผลผลิตยาง	0 (0.0)	15 (5.5)	161 (59.0)	62 (22.7)	35 (12.8)	3.34 (0.783)	ปานกลาง	10
9. ขาดแคลนแรงงาน	0 (0.0)	0 (0.0)	34 (12.5)	39 (14.3)	200 (73.3)	4.61 (0.699)	มากที่สุด	3
10. ขาดการสร้างเครือข่าย	0 (0.0)	15 (5.5)	58 (21.2)	80 (29.3)	120 (44.0)	4.12 (0.928)	มาก	5
3. ปัญหาด้านการเงินและแรงงาน						4.80 0.439	มากที่สุด	1
1. ขาดแคลนเงินทุน	0 (0.0)	0 (0.0)	15 (5.5)	21 (7.7)	237 (86.7)	4.81 (0.513)	มากที่สุด	2
2. ขาดแคลนแรงงานกรีดยาง	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	61 (22.3)	212 (77.7)	4.74 (0.417)	มากที่สุด	3
3. ขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	50 (18.3)	223 (81.7)	4.82 (0.387)	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n = 273

ประเด็น	ระดับความต้องการ(จำนวน/ร้อยละ)					— x S.D.	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
4. ปัญหาด้านการส่งเสริม						3.60 0.821	ปานกลาง	4
1. ขาดการฝึกอบรม	0 (0.0)	130 (47.6)	76 (27.8)	59 (21.6)	8 (2.9)	2.80 (0.879)	ปานกลาง	4
2. ขาดการติดตาม แนะนำจากเจ้าหน้าที่	0 (0.0)	130 (47.6)	99 (36.3)	40 (14.6)	4 (1.5)	2.70 (0.770)	ปานกลาง	6
3. ขาดการทัศนศึกษา ดูงาน	0 (0.0)	60 (22.0)	97 (36.6)	94 (34.4)	20 (7.3)	3.77 (0.887)	มาก	3
4. ขาดการสอน/ สาธิต จากเจ้าหน้าที่	0 (0.0)	116 (42.5)	137 (50.2)	16 (5.9)	4 (1.5)	2.66 (0.656)	ปานกลาง	5
5. ไม่มีแหล่งให้ ความรู้ทางวิชาการ	0 (0.0)	58 (21.2)	183 (67.0)	16 (5.9)	16 (5.9)	4.42 (0.656)	มากที่สุด	2
6. ขาดการสนับสนุน ปัจจัยการผลิต	0 (0.0)	15 (5.5)	41 (15.0)	25 (9.2)	192 (70.3)	4.44 (0.938)	มากที่สุด	1
7. ขาดแหล่งเงินทุน	0 (0.0)	15 (5.5)	48 (17.6)	17 (6.2)	193 (70.7)	4.42 (0.964)	มากที่สุด	2
เฉลี่ยรวม						4.25 (0.710)	มากที่สุด	

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.10 ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพารา และการส่งเสริมการผลิตยางพารา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25) เมื่อพิจารณาแยก ออกเป็นแต่ละด้านพบว่า

1. **ปัญหาด้านการผลิตยางพารา** ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการ ส่งเสริมการผลิตยางพารา ปัญหาด้านการผลิตยางพารา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า

1.1 อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 9 ประเด็น คือ ขาดเงินทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีในสวนยาง (ค่าเฉลี่ย 4.74) ขาดความรู้ในการกรีดยางที่ถูกต้องและเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.55) ขาดแคลนแรงงาน (ค่าเฉลี่ย 4.45) ขาดความรู้ในการป้องกันและกำจัดวัชพืช (ค่าเฉลี่ย 4.42) ขาดน้ำในฤดูแล้ง (ค่าเฉลี่ย 4.40) ขาดเงินทุนเพื่อการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.34) ขาดความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคและแมลง (ค่าเฉลี่ย 4.26) ไฟไหม้สวนยาง (ค่าเฉลี่ย 4.25) และขาดความรู้ด้านการปลูกและการดูแลรักษา (ค่าเฉลี่ย 4.24) ตามลำดับ

1.2 อยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ประเด็น คือ ยางพาราตายและปัญหาในการปลูกซ่อม (ค่าเฉลี่ย 4.09) และขาดความรู้ในด้านพืชแซมและพืชร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.93)

1.3 อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ประเด็น คือ การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางไม่เข้มแข็ง (ค่าเฉลี่ย 3.37) พื้นที่ปลูกยางไม่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.27) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.20)

2. ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ปัญหาด้านการตลาด ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า

2.1 อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ราคาขายพาราไม่แน่นอน (ค่าเฉลี่ย 4.87) การขนส่งผลผลิตไม่สะดวก (ค่าเฉลี่ย 4.65) ขาดแคลนแรงงาน (ค่าเฉลี่ย 4.61) และไม่มีสถานที่รับซื้อ (ค่าเฉลี่ย 4.23)

2.2 อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ดังนี้ ขาดการสร้างเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 4.12) ไม่มีตลาดที่รับซื้อ (ค่าเฉลี่ย 4.10) ตาชั่งไม่มีมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.82) การรวมกลุ่มของเกษตรกรไม่เข้มแข็ง (ค่าเฉลี่ย 3.79) และไม่รับทราบข้อมูลข่าวสาร (ค่าเฉลี่ย 3.66)

2.3 อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ประเด็น คือระยะเวลาการรับเงินหลังการขายผลผลิตยาง (ค่าเฉลี่ย 3.43)

3. ปัญหาด้านการเงินและแรงงาน ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ปัญหาด้านการเงินและแรงงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.80) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ ขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ (ค่าเฉลี่ย 4.82) ขาดแคลนเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 4.81) และขาดแคลนแรงงานกรีดยาง (ค่าเฉลี่ย 4.78)

4. **ปัญหาด้านการส่งเสริม** ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ปัญหาด้านการส่งเสริม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.60) เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า

4.1 อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ประเด็น โดยเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยดังนี้ ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.44) ขาดแหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 4.42) และไม่มีแหล่งให้ความรู้ทางวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 4.42)

4.2 อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ประเด็น คือ ขาดการทัศนศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 3.27)

4.3 อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 3 ประเด็น คือ ขาดการฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 2.80) ขาดการสอน/สาธิต จากเจ้าหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.66) และขาดการติดตามแนะนำจากเจ้าหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.70)

ตารางที่ 4.11 สรุประดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตและการส่งเสริมการผลิตยางพารา

n = 273

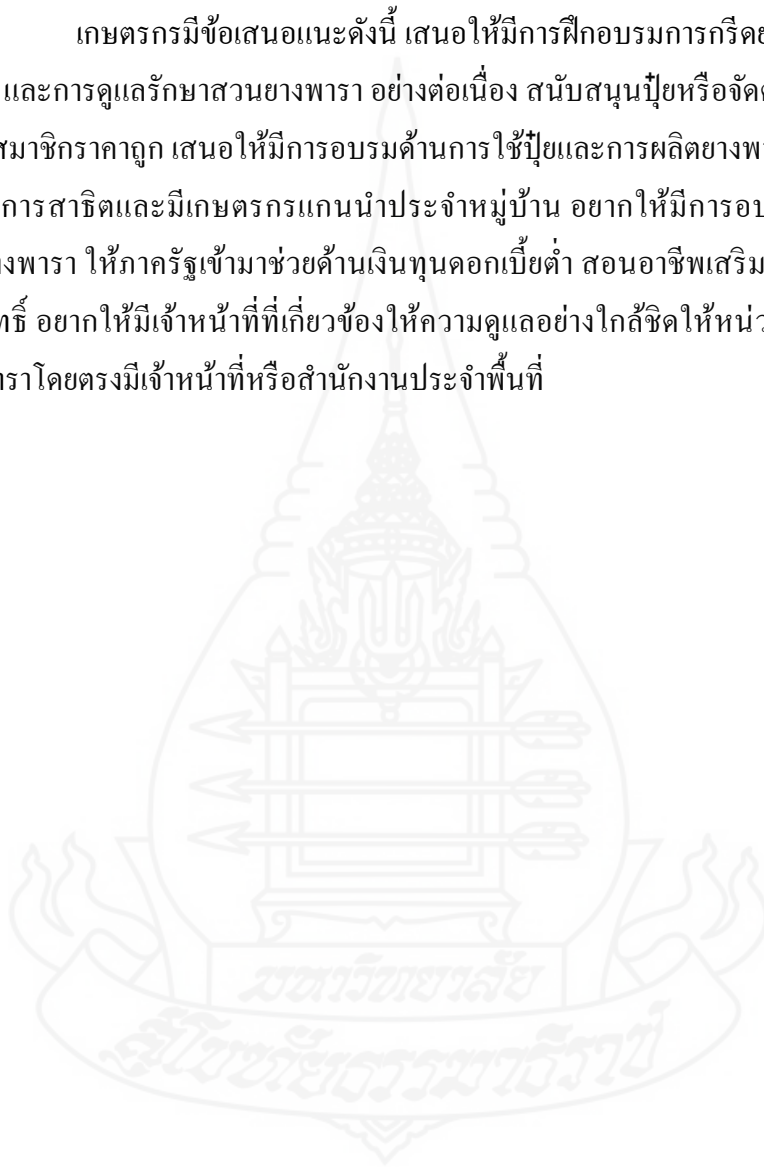
ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. ปัญหาด้านการผลิตยางพารา	4.10	0.780	มาก	3
2. ปัญหาด้านการตลาด	4.52	0.801	มากที่สุด	2
3. ปัญหาด้านการเงินและแรงงาน	4.80	0.439	มากที่สุด	1
4. ปัญหาด้านการส่งเสริม	3.60	0.821	ปานกลาง	4
เฉลี่ยรวม	4.25	0.710	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.11 สรุปได้ว่า ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25) ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ประเด็นปัญหาด้านการเงินและแรงงานมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.80) รองลงมา คือ ประเด็นปัญหาด้านการตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.52)

ประเด็นปัญหาด้านการผลิตยางพารา (ค่าเฉลี่ย 4.10) และ ประเด็นปัญหาด้านการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.60) ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะดังนี้ เสนอให้มีการฝึกอบรมการกรีดยางพารา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการดูแลรักษาสวนยางพารา อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนปุ๋ยหรือจัดตั้งกลุ่มขายปุ๋ยให้กับเกษตรกรสมาชิกราคาถูก เสนอให้มีการอบรมด้านการใช้ปุ๋ยและการผลิตยางพาราผ่านคุณภาพโดยอยากให้มีการสาธิตและมีเกษตรกรแกนนำประจำหมู่บ้าน อยากให้มีการอบรมด้านการคัดแยกคุณภาพยางพารา ให้ภาครัฐเข้ามาช่วยด้านเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ สนองอาชีพเสริม โครงการภาครัฐอิงเอกสารสิทธิ์ อยากให้มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความดูแลอย่างใกล้ชิดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลยางพาราโดยตรงมีเจ้าหน้าที่หรือสำนักงานประจำพื้นที่

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่องการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดประกอบด้วย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา 2) การผลิตยางพาราของเกษตรกร 3) ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา 4) ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร 5) ปัญหา และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรใน อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยเป็นเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนปลูกยางพาราไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 853 ราย ตามข้อมูลในระบบฐานข้อมูลกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2559 ตัวแทนประชากรที่ได้จากการสุ่มด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 273 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์โดยใช้คำถามแบบปลายเปิดและปลายปิด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.940

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เกษตรกร และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ ของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย เฉลี่ยอายุ

48.99 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) จำนวนสมาชิก ในครัวเรือนเฉลี่ย 4.36 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกร มีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 14.0 ปี อาชีพหลักเป็นชาวสวนยางพารา อาชีพรองทำการเกษตรอื่นๆ (มันสำปะหลัง) เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปี 185,677.66 บาท รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 156,875.00 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 194,382.35 บาท แหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยางมาจากตนเอง ภาวะหนี้สินในภาคการเกษตรเฉลี่ย 104,639.71 บาท ภาวะหนี้สินนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 431,122.45 บาท ขนาดพื้นที่การเกษตรของตนเองเฉลี่ย 19.86 ไร่ มีพื้นที่อื่นๆ เฉลี่ย 14.32 ไร่

1.3.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร พบว่า ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 17.01 ไร่ เกษตรกรมีจำนวนแปลงปลูกยาง 1 แปลง มีเนื้อที่เปิดกรีดเฉลี่ย 16.33 ไร่ อายุยางเฉลี่ยอยู่ 12.74 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่เปิดกรีดยางพาราเมื่อต้นยางพารามีอายุ 7 ปี พันธุ์ยางที่ปลูกส่วนมากคือ RRIM 600 ระยะปลูกส่วนใหญ่อยู่ที่ 2.5x7 เมตร เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการกำจัดวัชพืช เกษตรกรส่วนใหญ่ใส่ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้สูตร 20-8-20 อัตราการใส่ 0.5 กิโลกรัม/ต้น/ปี เกษตรกรใส่ปุ๋ยปีละ 1 ครั้ง ใช้วิธีโรยเป็นแถว เกษตรกรพบโรคและแมลงศัตรูแต่ไม่ได้มีการป้องกันและกำจัด โรคและแมลงศัตรู การกรีดยางพาราเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ระบบ กรีดครั้งต่ำต้น กรีด 1 วันเว้น 2 วัน เกษตรกรจะแปรรูปยางพาราในรูปแบบของยางแผ่นดิบและขายผลผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร

1.3.3 ระดับความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา ได้จำนวนข้อที่ตอบถูกเฉลี่ย 8.88 ข้อ จากจำนวน 15 ข้อ ในภาพรวมเกษตรกรมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพาราอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นความรู้ที่เกษตรกรตอบได้ถูกต้องมากที่สุด มี 3 ประเด็น ได้แก่ (1) สารละลายกรดฟอร์มิก หรือกรดมดคือสารที่ใส่เพื่อให้อนุภาคยางจับตัวเป็นก้อน (2) การผลิตยางแผ่นคุณภาพดีนั้นมีหลักการง่ายๆ คือทำยางให้สะอาดรีดแผ่นยางให้บางในการผลิตต้องเติมน้ำและน้ำกรดให้ถูกส่วนทุกขั้นตอนการผลิตต้องมีการควบคุมความสะอาด (3) และเปิดกรีดได้เมื่ออายุประมาณ 7 ปีครึ่ง ขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดินส่วนประเด็นความรู้ที่เกษตรกรตอบได้ไม่ถูกต้องมากที่สุด มี 3 ประเด็น ได้แก่ (1) พื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 600 เมตร จะทำให้การเจริญเติบโตของต้นยางลดลง (2) คาไลโป โกเนียม เป็นชื่อพืชตระกูลถั่วที่สามารถปลูกคลุมดินในสวนยางพาราได้ (3) กรมวิชาการได้กำหนดมาตรฐานยางพาราแผ่นดิบไว้ 6 ชั้น

1.3.4 ระดับความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

แบ่งเป็น 3 ประเด็น

1) ระดับความต้องการการส่งเสริมเกี่ยวกับการผลิตยางพารา พบว่ามีความต้องการในภาพรวมระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น ดังนี้

(1) ด้านการปลูก เกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมระดับมาก โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการปลูก ในระดับมากที่สุด คือ วิธีการปลูก มีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการปลูก ในระดับมาก คือ การเตรียมพื้นที่ปลูกยางพารา การคัดเลือกพันธุ์ยางพาราและการคัดเลือกพื้นที่ปลูกยางพารา

(2) ด้านการดูแลรักษา เกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการดูแลรักษา ระดับมากที่สุด คือ การป้องกันโรคและแมลง การใส่ปุ๋ยสวนยางพารา การตัดแต่งกิ่ง การตัดแต่งทรงพุ่ม การกำจัดวัชพืช และการทำแนวกันไฟ

(3) ด้านการกรีดยางพารา การเปิดกรีดยางพาราอยู่ในระดับมากที่สุด

(4) ด้านการแปรรูปยางพารา เกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการแปรรูปยางพารา ระดับมากที่สุด คือ การทำยางพาราแผ่นดิบคุณภาพ การผลิตน้ำยางข้น และการผลิตยางแผ่นรมควัน

(5) ด้านการตลาด เกษตรกรมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านการตลาด ระดับมากที่สุด คือการคัดแยกเกรดยาง ระดับมาก คือ การรวมกลุ่มเพื่อขายยาง และข่าวสารราคาและการวิเคราะห์การตลาด

2) ระดับความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็น ดังนี้

(1) รายบุคคล ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมรายบุคคล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด คือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทย ได้รับความรู้ในระดับมาก คือ ญาติ พี่น้อง เพื่อนเกษตรกร อาสาสมัครเกษตรกร ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ อบต./เทศบาล

(2) แบบกลุ่ม ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด คือ การฝึกอบรม การดูงาน การสัมมนา และการประชุม

(3) มวลชน ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมมวลชนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมากที่สุด คือ

เสียงตามสาย/หอกระจายข่าว โทรทัศน์/สื่อออนไลน์ และวิทยุกระจายเสียง/วิทยุชุมชน ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริมในระดับมาก คือ หนังสือ วารสาร

3) **ระดับความต้องการของเกษตรกรในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต** พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าในระดับมากที่สุด คือ การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช โครงการชดเชยรายได้ชาวสวนยาง (โครงการของรัฐบาล) การสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง การสนับสนุนต้นกล้ายางพาราจัดหาแหล่งสินเชื่อ บริการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม บริการให้ข่าวสารกับเกษตรกรด้านตลาดที่รวดเร็วทันสมัย จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกยางพาราเพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิต จัดตั้งสหกรณ์ให้บริการในพื้นที่

1.3.5 ระดับปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา

1) **ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา** ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

(1) **ปัญหาด้านการผลิตยางพารา** ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็น ดังนี้ ระดับมากที่สุด จำนวน 9 ประเด็น คือ ขาดเงินทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีในสวนยาง ขาดความรู้ในการกรีดที่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดแคลนแรงงาน ขาดความรู้ในการป้องกันและกำจัดวัชพืช ขาดน้ำในฤดูแล้ง ขาดเงินทุนเพื่อการผลิต ขาดความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคและแมลง ไฟไหม้สวนยาง และขาดความรู้ด้านการปลูกและการดูแลรักษา ระดับมาก จำนวน 2 ประเด็น คือ ยางพาราตายและปัญหาในการปลูกซ่อม และขาดความรู้ในด้านพืชแซมและพืชร่วมระดับปานกลาง จำนวน 3 ประเด็น คือ การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางไม่เข้มแข็ง พื้นที่ปลูกยางไม่เหมาะสม ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

(2) **ปัญหาด้านการตลาด** ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็น ดังนี้ ระดับมากที่สุด จำนวน 4 ประเด็น คือ ราคาขายพาราไม่แน่นอน การขนส่งผลผลิตไม่สะดวก ขาดแคลนแรงงาน และไม่มีสถานที่รับซื้อ อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 ประเด็น คือ ขาดการสร้างเครือข่าย ไม่มีตลาดที่รับซื้อ ตาซังไม่มีมาตรฐาน การรวมกลุ่มของเกษตรกรไม่เข้มแข็ง และไม่รับทราบข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง คือระยะเวลาการรับเงินหลังการขายผลผลิตยาง

(3) **ปัญหาด้านการเงินและแรงงาน** ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็นดังนี้ ระดับมากที่สุดคือ ขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ขาดแคลนเงินทุน และขาดแคลนแรงงานกรีดยาง

(4) **ปัญหาด้านการส่งเสริม** ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายประเด็นดังนี้ อยู่ในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น คือ ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ขาดแหล่งเงินทุน และไม่มีแหล่งให้ความรู้ทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก คือ ขาดการทัศนศึกษาดูงาน อยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น คือ ขาดการฝึกอบรม ขาดการสอน/สาธิต จากเจ้าหน้าที่ และขาดการติดตามแนะนำจากเจ้าหน้าที่

2) **ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร**

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะดังนี้ เสนอให้มีการฝึกอบรมการกรีดยางพารา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการดูแลรักษาสวนยางพารา อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนปุ๋ยหรือจัดตั้งกลุ่มขายปุ๋ยให้กับเกษตรกรสมาชิกราคาถูก เสนอให้มีการอบรมด้านการใช้ปุ๋ยและการผลิตยางพาราผ่านคุณภาพโดยอยากให้มีการสาธิตและมีเกษตรกรแกนนำประจำหมู่บ้าน อยากให้มีการอบรมด้านการคัดแยกคุณภาพยางพารา ให้ภาครัฐเข้ามาช่วยด้านเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ สอนอาชีพเสริม โครงการภาครัฐอิงเอกสารสิทธิ์ อยากให้มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความดูแลอย่างใกล้ชิดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลยางพาราโดยตรงมีเจ้าหน้าที่หรือสำนักงานประจำพื้นที่

2. อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำมาอภิปรายในภาพรวมได้ดังนี้

2.1 สภาพทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนมาก เป็นเพศชาย สอดคล้องกันกับผลการศึกษาของวิทยา ชัดติยู (2552, น. 35-67) ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งเล็กน้อย เป็นเพศชาย ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 48.99 ปี สอดคล้องกันกับผลการวิจัยของสุพิชญา วาปี (2552, น. 63) ศึกษาการจัดการการผลิตและการตลาดยางก้อนถ้วยของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในตำบลนิคมคาสร้อย อำเภอนิคมคาสร้อย จังหวัดมุกดาหาร พบว่า เกษตรกรผู้ผลิตยางพารามีอายุเฉลี่ย 50 ปี ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) สอดคล้องกับ สุธาริน แก้วภิกข (2555, น. 63-100) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการปลูก

ยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่าเกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.36 คน ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546, น. 98-105) ศึกษาสภาพการผลิตและความต้องการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในจังหวัดอุดรธานี มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.06 คน

ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มและสถาบันทางการเกษตร ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บุญเลิศ ช่วยแทน (2547, น. 62) ศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกรตำบลบ้านกลาง อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ พบว่าเกษตรกรทั้งหมดเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ สุธาริน แก้วภิกข (2555, น. 63) พบว่าเกษตรกรเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 14.0 ปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สุธาริน แก้วภิกข (2555, น. 63) พบว่าเกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งไม่มีประสบการณ์ในการผลิตยางพารา ส่วนที่มีประสบการณ์ในการผลิตยางพารา มีประสบการณ์เฉลี่ย 5.14 ปี ความคิดเห็นของผู้วิจัย เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนยางพาราเนื่องจากมีบรรพบุรุษที่อพยพมาจากภาคใต้ ซึ่งมีอาชีพทำสวนยางพารามาก่อน ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีอาชีพหลักเป็นชาวสวนยางพารา อาชีพรองทำการเกษตรอื่นๆ (มันสำปะหลัง) สอดคล้องกับนิตยา รักศีล (2550, น. 106-109) สภาพการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าเกษตรกรมีอาชีพหลักทำสวนยางพารา และนิพนธ์ แรมวิโรจน์ (2547, น. 107) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง พบว่าเกษตรกรมีอาชีพหลักทำการเกษตร

2.2 เศรษฐกิจของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อปีที่ 185,677.66 บาท รายได้จากการทำการเกษตรอื่นๆ เฉลี่ย 145,669.64 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 194,382.35 บาท รายได้เฉลี่ยรวมทั้งปี 359,304.03 บาท ภาวะหนี้สินในภาคการเกษตร เฉลี่ย 104,639.71 บาท ภาวะหนี้สินนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 431,122.45 บาท ไม่สอดคล้องในบางประเด็นกับเอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553, น.131) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าเกษตรกรมีรายได้รวมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 481,876.30 บาทต่อปี เป็นรายได้จากภาคการเกษตร 247,231.33 บาท โดยเป็นรายได้จากยางพาราเฉลี่ย 218,500 บาทและรายได้อื่นๆ นอกภาคการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 16144.37 บาท เกษตรกรมีหนี้สินรวมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 23,706.19 บาทต่อครัวเรือน ความคิดเห็นของผู้วิจัย เกษตรกรมีรายได้น้อยกว่าเกษตรกรที่อื่นเนื่องจากต้นทุนการผลิตที่สูง เช่น ค่าปุ๋ยเคมี ค่าขนส่ง เพราะอำเภอสังขละบุรีเป็นพื้นที่ภูเขาสูง สลับทางลาดชันทำให้ร้านค้าบวกค่าขนส่งปัจจัยการผลิต และค่าขนส่งผลผลิตไปถึงร้านรับซื้อมีระยะทางที่ไกลจึงมีค่าขนส่งสูง

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีแหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยางมาจากตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 62-73) ศึกษาการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง พบว่าเกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองเกือบครึ่งทำสวนยางพารา และเอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553, น. 131) พบว่าเกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองทำสวนยางพารา ซึ่งอาจเนื่องมาจาก ในอำเภอสังขละบุรี ไม่มีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ทำให้ไม่สามารถขอสินเชื่อกับทางสถาบันการเงินได้ เกษตรกรจึงมีแหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยางมาจากตนเอง ผลการวิจัยพบว่าขนาดพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 19.86 ไร่ สอดคล้องกับ วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่าเกษตรกรมีพื้นที่การเกษตรเฉลี่ย 24.33 ไร่

2.3 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร พบว่าลักษณะพื้นที่ปลูกยางพาราส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ดอน เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 17.01 ไร่ เกษตรกรมีจำนวนแปลงปลูกยาง 1 แปลง มีเนื้อที่กรีดยเฉลี่ยที่ 16.33 ไร่ อายุยางเฉลี่ยอยู่ที่ 12.74 ปี ส่วนใหญ่เปิดกรีดยางเมื่อต้นยางมีอายุ 7 ปี พันธุ์ยางที่ปลูกทั้งหมดคือ RRIM 600 ระยะปลูกส่วนใหญ่ 2.5x7 เมตร ไม่มีการกำจัดวัชพืชและใส่ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใส่ใช้สูตร 20-8-20 อัตราการใส่ 0.5 กิโลกรัม/ต้น/ปี วิธีใช้โรยเป็นแถว ผลการวิจัยสอดคล้องบางประเด็นกับผลศึกษาของวิทยา ชัดคิยู (2552 : 35-67) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางในพื้นที่ราบดินร่วนปนทราย เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกเฉลี่ย 19.77 ไร่ เปิดกรีดเมื่อต้นยางมีอายุเฉลี่ย 6.63 ปี ปลูกพันธุ์ RPIM 600 ปลูกระยะ 3x6 ม. ใส่ปุ๋ยด้วยวิธีผสมผสาน ยางพาราก่อนเปิดกรีดใส่ปุ๋ยสูตร 20-10-12 ยางพาราหลังเปิดกรีดใส่ปุ๋ยสูตร 30-5-18 ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่พบโรคและแมลงศัตรูแต่ไม่ได้มีการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรู ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสายพันธ์ สดุดิ และบัญชา สมบูรณ์สุข (2556, น.25-40) ศึกษาผลกระทบของสภาวะโลกร้อนที่มีต่อการผลิตยางพาราในจังหวัดสงขลา พบว่าเกษตรกรมีการกำจัดวัชพืช โดยใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชปีละ 1.78 ครั้งต่อปี ผลการวิจัยพบว่ากรีดยางเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้ระบบ กรีดครั้งต่ำต้น กรีด 1 วันเว้น 2 วัน เกษตรกรจะแปรรูปยางพาราในรูปแบบของยางพาราแผ่นดิบและขายผลผลิตให้กับกลุ่มเกษตรกร ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น. 99) พบว่าเกษตรกรใช้ระบบกรีดแบบกรีดครั้งต้นสองวันเว้นหนึ่งวัน สอดคล้องกับฉลาด นันทโพธิเดช (2546, น. 99) พบว่าเกษตรกรแปรรูปผลผลิตยางในรูปแบบยางแผ่นดิบ ไม่สอดคล้องกับวรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่าผลผลิตที่ได้เกษตรกรขายพ้อค้าในท้องถิ่น

2.4 ระดับศึกษาความรู้ของเกษตรกร ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานยางพาราระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรรณธิดา เบญจกุล (2556, น. 60-66) พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางในภาพรวมระดับปานกลาง ความคิดเห็น

ของผู้วิจัย เกษตรกรมีความรู้ระดับปานกลางเพราะเกษตรกรมีประสบการณ์การทำสวนยางพารา แต่ยังไม่ได้รับความรู้ทางด้านวิชาการเท่าที่ควร

2.5 ระดับความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ความต้องการการส่งเสริมการผลิตของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีประเด็นความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการแปรรูปยางพารา การกรีดยางพารา การดูแลรักษา สอดคล้องกับ สมนึก วัฒนากลาง (2554, น. 1-5) ศึกษาความต้องการความรู้เทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอ โนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าความรู้และเทคโนโลยีที่เกษตรกรมีความต้องการในการผลิตยางพาราในระดับมาก คือ ด้านการป้องกันโรคยาง ด้านการกรีดยางพารา ด้านการดูแลรักษาต้นยางหลังกรีด และด้านการใช้ปุ๋ย รองลงมา คือ ด้านยารังน้ำยาง และด้านการกำจัดวัชพืชในสวนยาง เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการผลิตด้านการแปรรูปยางพารา การกรีดยางพารา การดูแลรักษา อาจเนื่องมาจากเกษตรกรยังขาดความรู้ในการแปรรูปยางพาราเพราะเกษตรกรเน้นการผลิตที่สะดวก ประหยัดเวลาทำให้ผลผลิตแปรรูปไม่ได้มาตรฐาน ได้ราคาต่ำ การกรีดยางพาราแบบไม่ถนอมต้นยางพารา เป็นโรคแต่ยังไม่มีการดูแลรักษาเท่าที่ควร เพราะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านยางพาราโดยตรงไม่มีในพื้นที่

ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดประเด็นต้องการส่งเสริมแบบกลุ่มมากที่สุด คือ การฝึกอบรม การดูงาน การสัมมนา และการประชุม สอดคล้องกับงานวิจัยของประครอง ส่งเสริม(2542: 122) ศึกษาความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตยางพาราจังหวัดหนองคาย รูปแบบการส่งเสริมที่เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราต้องการระดับมาก ได้แก่ การเยี่ยม การประชุมกลุ่ม การจัดอบรม และทัศนศึกษาดูงาน

ความต้องการของเกษตรกรในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นพบว่าในระดับมากได้แก่ การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมี ป้องกันกำจัดวัชพืช โครงการชดเชยรายได้ชาวสวนยาง (โครงการของรัฐบาล) ซึ่งสอดคล้องกับ สุธาริน แก้วภักดิ์ (2554 : 104) พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีความต้องการการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในระดับมาก คือ การสนับสนุนต้นกล้ายางพารา การสนับสนุนปุ๋ย และการสนับสนุนสารเคมี ป้องกันกำจัดวัชพืช รองลงมาคือ การสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูยางพารา โดยเห็นได้ว่า เกษตรกรมีความต้องการของเกษตรกรในการบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช โครงการชดเชยรายได้ชาวสวนยาง (โครงการของรัฐบาล) เนื่องจากอำเภอสังขละบุรีเป็นพื้นที่ภูเขาสูง ลาดชันทำให้ร้านค้าชาวบ้านส่งปัจจัยการผลิต ทำให้ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงและเกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ทำให้ต้องการโครงการชดเชยรายได้ชาวสวนยางจากรัฐบาล

2.6 ระดับปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิต

ยางพารา

ปัญหาของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นปัญหาด้านการเงินและแรงงานมากที่สุด คือ ขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ขาดแคลนเงินทุน และขาดแคลนแรงงานกรีดยาง สอดคล้องกับ วิทยา ชัดดี (2552, น. 35-67) พบว่าเกษตรกรมีปัญหาการขาดแหล่งเงินทุน ขาดทักษะ ขาดความรู้ และขาดแคลนแรงงาน ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของผู้วิจัยการอบรมด้านทักษะการกรีดยางพาราใช้งบประมาณค่อนข้างมากจึงจัดอบรมได้ในจำนวนที่จำกัด และใช้เวลาในการอบรมแต่ละครั้ง 5-7 วัน ทำให้เกษตรกรไม่เข้ารับการอบรมเนื่องจากเสียเวลาในการประกอบอาชีพของตนเอง เกษตรกรจึงอาศัยวิธีการจำ และถ่ายทอดทักษะกันเองจากรุ่นสู่รุ่นทำให้ไม่ได้ความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม

2.7 ข้อเสนอแนะเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิต

ยางพารา

จากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะคือให้มีการฝึกอบรมการกรีดยางพารา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการดูแลรักษาสวนยางพารา อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนปุ๋ยหรือจัดตั้งกลุ่มขายปุ๋ยให้กับเกษตรกรสมาชิกราคาถูก เสนอให้มีการอบรมด้านการใช้ปุ๋ยและการผลิตยางพาราแผ่นคุณภาพโดยอยากให้มีการสาธิตและมีเกษตรกรแกนนำประจำหมู่บ้าน อยากให้มีการอบรมด้านการคัดแยกคุณภาพยางพารา ให้ภาครัฐเข้ามาช่วยด้านเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ สนองอาชีพเสริมโครงการภาครัฐอิงเอกสารสิทธิ์ อยากให้มีเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้ความดูแลอย่างใกล้ชิดให้หน่วยงานที่เกี่ยวกับการดูแลยางพาราโดยตรงมีเจ้าหน้าที่หรือสำนักงานประจำพื้นที่

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากการศึกษาผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะไว้ ดังต่อไปนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

1) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนในโครงการต่างๆ ทำให้เกษตรกรขาดโอกาสเช่น การเข้าถึงสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ โครงการสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่างๆ ของภาครัฐ โครงการอบรมเสริม

ประสบการณ์ ดังนั้นเกษตรกรควรติดตามข่าวสารให้หลากหลายช่องทางไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสาย ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

2) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากการผลิตยางพาราก่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับเกษตรกรที่อื่น อาจเป็นเพราะการพัฒนาคุณภาพของยางพาราไม่ได้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั่วไปทำให้ได้ราคาก่อนข้างต่ำ และเกษตรกรเกินครึ่งมีอาชีพรองทำการเกษตรอื่นๆ(มันสำปะหลัง) แต่ก็ยังมีรายได้ที่ค่อนข้างต่ำ ดังนั้นเกษตรกรจึงจำเป็นที่จะเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อพัฒนาคุณภาพและลดต้นทุนการผลิต

3) ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกร ส่วนใหญ่มีการถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ดังนั้นควรที่จะมีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้ผลผลิตสูงขึ้นเพราะเกษตรกรไม่มีต้นทุนด้านการเช่าที่ดิน

4) ผลการวิจัยพบว่าเกษตรกร ขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ขาดแคลนเงินทุน และขาดแคลนแรงงานกรีดยาง เกษตรกรควรเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการกรีดยางที่ถูกต้องและเหมาะสม

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับ การทำยางพาราแผ่นคุณภาพ การผลิตน้ำยางข้น การเปิดกรีดยางพารา ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรจัดหลักสูตรเกี่ยวกับการทำยางพาราแผ่น หรือขั้นตอนการผลิตยางพาราตั้งแต่เริ่มจนถึงขั้นตอนสุดท้าย เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของเกษตรกร โดยจัดเป็นการศึกษาดูงานจากแปลงเกษตรกรต้นแบบและสาธิตเพื่อให้เกษตรกรเข้าใจมากขึ้น และมีการติดตามผลเพื่อนำไปพัฒนาหลักสูตรในอนาคต

2) ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการการส่งเสริมด้านปัจจัยการผลิต และเงินทุน ซึ่งที่ผ่านมาได้มีโครงการช่วยเหลือทั้งภาครัฐและเอกชน แต่เกษตรกรก็ยังไม่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเท่าที่ควร ดังนั้นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรที่จะประชาสัมพันธ์ข้อมูล โครงการต่างๆ ให้มากขึ้นกว่าเดิม โดยเน้นการเข้าประชาสัมพันธ์ในพื้นที่

3) สนับสนุนการรวมกลุ่มให้เกษตรกรเพื่อให้เกษตรกรมีตลาดรวมผลผลิตต่อตรงกับพ่อค้าและการรวมกลุ่มซื้อปัจจัยการผลิตในราคาถูก พัฒนาเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีความสามารถในการต่อรองราคา สินค้ากับตลาดและเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในชุมชน ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจำเป็นที่จะต้องเข้าไปให้คำแนะนำและเป็นตัวกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรยั่งยืน

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางในภาพรวมระดับปานกลาง เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดอบรมถ่ายทอดความรู้ภาคปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี เพื่อให้ถ่ายทอดความเข้าใจและสามารถปรับใช้กับพื้นที่ของตนเองได้

2) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นปัญหาด้านการเงินและแรงงานมากที่สุด คือขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ ขาดแคลนเงินทุน และขาดแคลนแรงงานกรีดยาง เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดอบรมให้กับเกษตรกรแกนนำเพื่อที่จะได้นำความรู้มาถ่ายทอดให้กับเกษตรกรในพื้นที่ เสนอให้หน่วยงานภาครัฐจัดหาสินเชื่อและการรวมกลุ่มเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูก

3) จากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรเสนอแนะให้หน่วยงานภาครัฐควรจัดการอบรมให้กับเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรหรือกลุ่มเกษตรกรในการคัดแยกกระดပ်ชั้นยางพาราเพื่อให้มีคุณภาพมาตรฐานที่เท่าเทียมกัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะจัดอบรมเพิ่มทักษะความรู้เรื่อง การกรีดยางพารา การแปรรูปยางพารา การคัดแยกคุณภาพชั้นยางพารา

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการรวมกลุ่มที่ประสบความสำเร็จหรือแนวทางการพัฒนาระบบตลาด จะได้ นำมาปรับใช้พัฒนาและส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อให้มีศักยภาพในการต่อรองกับตลาด การซื้อปัจจัยการผลิต พัฒนาความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน

2) ควรมีการขยายการวิจัยไปสู่ท้องที่อื่นในระดับกว้างขึ้น เช่น ระดับจังหวัด ระดับภาค หรือทำการวิจัยเชิงลึกในระดับตำบล

บรรณานุกรม

- กู่เกียรติ สร้อยทอง (2552) การส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนาการผลิตข้าว สำนักส่งเสริมการผลิตข้าวกรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เศรษฐกิจการเกษตรเขต1, 2548. ข้อมูลการปลูกข้าว.สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต1 จ.เชียงใหม่เศรษฐกิจการเกษตรเขต2548. สถานการณ์การผลิตและผลตอบแทนของข้าว.ข้อมูลการปลูกข้าวสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต 1 จ. เชียงใหม่
- กษิษฐา วรรณชาติ (2554) การผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกร อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ ปี 2554. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, นนทบุรี
- เกศินี จุฑาวิจิตร. (2542). การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. นครปฐม : สถาบันราชภัฏนครปฐม
- จำลอง จิตต์หาญ และคณะ. (2550). วิทยาการเกี่ยวกับการผลิตยางพารา.คู่มือการปลูกบำรุงรักษา และเก็บเกี่ยวผลผลิตยางพารา ขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้. กรุงเทพฯ
- ฉลาด นันทโพธิเดช (2546). ผลิตและความต้องการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในจังหวัดอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ชวาล แพรัตกุล. (2526). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ชัยชาญ วงศ์สามัญ. (2538). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องเทคนิคการส่งเสริมโดยประชาชนมีส่วนร่วม. ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐวุฒิ สุขสวัสดิ์ (2551). การปลูกยางพาราและความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมในอำเภอพร้าวและไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2551. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, นนทบุรี
- นิตยา รักสีล (2550). สภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ

- นิพนธ์ แรมวิโรจน์. (2542). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2554) “*ทฤษฎีการยอมรับ*” ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาสังคมไทยกับการบริหารการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- บุญเลิศ ช่วยแทน (2547) *การผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกรตำบลบ้านกลาง อำเภอบางบาล จังหวัดกระบี่ ปี 2547*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ประครอง ส่งเสริม (2542) *ความต้องการของเกษตรกรต่อการส่งเสริมการผลิตยางพาราในจังหวัดหนองคาย ปี 2542*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ปรัชญากร สร้อยสูงเนิน. (2555). *การผลิตข้าวและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ทำนาในตำบลเมืองเก่า อำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราชญ์บุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี
- พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์. (2556). “*แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร*”. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา (หน่วยที่ 4)*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์. (2543). *ทฤษฎีความรู้*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ไพศาล หวังพานิช. (2526:35-36). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ลำพอง อาจกิจ. (2555). *ความต้องการการส่งเสริมการดูแลรักษาสวนยางหลังเปิดกรีดของเกษตรกร อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วรรณธิดา เบญจกุล. (2556). *การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรอำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

- วิทยา ชัดติยู (2552) *ศึกษาการผลิตยางพาราของเกษตรกรอำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย* ปี 2552. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช, นนทบุรี.
- วิเวก สมัครแก้ว (2547). *ศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกรตำบลเขาคราม อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่* ปี 2547. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช, นนทบุรี.
- สถาบันวิจัยยาง. (ม.ป.ป.). (2559). *มูลค่ายางส่งออกแยกตามประเภท*. สืบค้นจาก http://www.rubberthai.com/statistic/stat_index.htm.
- สหกรณ์กองทุนสวนยางพาราทองผาภูมิจำกัด (2559). *ราคายางพารารายวันเดือนพฤษภาคม 2559* <http://www.coopthai.com/tppcoop/index.html>.
- สายัณห์ สดุดี และปัญญา สมบูรณ์สุข. (2556). *ผลกระทบของสภาวะโลกร้อนที่มีต่อการผลิตยางพารา ในจังหวัดสงขลา (ระยะที่ 2) กรณีศึกษาการปรับตัวของเกษตรกรชาวสวนยาง*. (ปริญญามหาบัณฑิตวิทยาศาสตร์บัณฑิต) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, หาดใหญ่.
- สุพิชญา วาปี (2552) *ศึกษาการจัดการการผลิตและการตลาดยางก้อนถ้วยของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร* ปี 2552. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช, นนทบุรี.
- สุธาริน แก้วภักพ (2555) *ศึกษาความต้องการการส่งเสริมการปลูกยางพาราของเกษตรกรผู้เข้าร่วม โครงการปลูกยางพาราในอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู* ปี 2555. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช, นนทบุรี.
- สมนึก วัฒนากลาง. (2554). *ความต้องการความรู้เทคโนโลยีการผลิตยางพาราของเกษตรกร อำเภอโนนสุวรรณ จังหวัดบุรีรัมย์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี. (2559). *ข้อมูลพื้นที่ทางการเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี* ปี 2558. กาญจนบุรี: กรมส่งเสริมการเกษตร
- สำนักงานเกษตรอำเภอสังขละบุรี. (2559). *ข้อมูลพื้นที่ทางการเกษตรอำเภอสังขละบุรี* ปี 2558. กาญจนบุรี: กรมส่งเสริมการเกษตร

อักษร สวัสดิ์. (2542). ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย : กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
(วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
เอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553) ศึกษาความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราใน
จังหวัดศรีสะเกษ ปี 2553. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, นนทบุรี.

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เกษตรกร เลขที่

--	--	--

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

คำชี้แจง

1. การสัมภาษณ์เกษตรกรครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ตามหลักสูตรปริญญาโท ของแขนงวิชาส่งเสริมเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช การสัมภาษณ์เกษตรกรครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวข้างต้น ข้อมูลที่ได้รับจากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อส่วนรวม

2. ผู้วิจัยขอขอบคุณเกษตรกรที่กรุณาให้สัมภาษณ์และให้ความร่วมมือ อย่างดีในการรวบรวมข้อมูล

3. แบบสัมภาษณ์เกษตรกรแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา

ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพารา

และการส่งเสริมการผลิตยางพารา

4. โปรดตอบคำถามในการสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง หรือให้ความเห็นที่แท้จริงของท่าน เพื่อที่จะนำผลการศึกษานี้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป และขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ครั้งนี้

เจนจิรา ลีละผลิน

ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความและเติมข้อความลงในช่องว่างของแต่ละคำถามให้ตรงกับความเป็นจริง หรือตรงกับความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

1. เพศ 1) ชาย 2) หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
  - 1) ไม่ได้รับการศึกษา
  - 2) ได้รับการศึกษา
  - 3) ประถมศึกษา (ป.1-ป.6) 4) มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3)
  - 5) มัธยมศึกษาตอนปลาย/เทียบเท่า (ม.4-ม.6)
  - 6) อนุปริญญา/ปวส. 7)ปริญญาตรี/เทียบเท่า
  - 8) สูงกว่าปริญญาตรี 9) อื่นๆ ระบุ .....
4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน..... คน
5. การเป็นสมาชิกกลุ่มสถาบันเกษตรกร
  - 1) ไม่เป็น
  - 2) เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
    - 2.1) กลุ่มเกษตรกร 2.2) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
    - 2.3) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2.4) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร
    - 2.5) กลุ่มออมทรัพย์/กองทุนหมู่บ้าน 2.6) กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส.
    - 2.7) กลุ่มอื่นๆ (ระบุ).....
6. ประสบการณ์ในการทำสวนยาง จำนวน.....ปี
7. อาชีพหลักของท่าน
  - 1) ทำสวนยาง 2) ทำการเกษตรอื่นๆ
  - 3) รับจ้าง 4) ค้าขาย
  - 5) รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 6) อื่นๆ ระบุ .....
8. อาชีพรองของท่าน 1) ไม่มี
  - 2) มี ถ้ามี ท่านประกอบอาชีพรองอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
    - 1) ทำการเกษตรอื่นๆ 2) รับจ้าง

- 3) ค้าขาย 4) หัตถกรรมในครัวเรือน
 5) อื่นๆ ระบุ .....

9. รายได้เฉลี่ยต่อปีของท่าน

รายได้จากการทำสวนยาง.....บาท

รายได้การทำเกษตรอื่นๆ.....บาท

รายได้นอกภาคการเกษตร.....บาท

10. ท่านมีแหล่งเงินทุน/สินเชื่อในการทำสวนยาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ของตนเอง 2) ญาติพี่น้อง 3) ธ.ก.ส.
 4) กองทุนหมู่บ้าน 5) ธนาคารพาณิชย์ 6) แหล่งอื่นๆ (ระบุ).....

11. ภาวะหนี้สิน

- 1) ไม่มี 2) มี จำนวน.....บาท

2.1) ในภาคการเกษตร.....บาท

2.2) นอกภาคการเกษตร.....บาท

12. ขนาดพื้นที่การเกษตร ทั้งหมด จำนวน.....ไร่

- 1) ของตนเอง.....ไร่
 2) เช่า.....ไร่
 3) อื่นๆ (ระบุ).....ไร่

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

1. ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพารา 1) พื้นราบ 2) ที่ดอน 3) บนภูเขา 4) อื่นๆ (ระบุ).....

2. พื้นที่ปลูกยางพารา จำนวน .....ไร่ จำนวน.....แปลง เนื้อที่กรีดยาง.....ไร่

3. อายุยางพารา.....ปี เปิดกรีดยางเมื่ออายุ.....ปี

4. พันธุ์ยางพาราที่ปลูก(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) RRIM600 2) BPM 24 3) RRIM 251
 4) PB 235 5) อื่นๆ (ระบุ).....

5. ระยะการปลูกยางพารา (เมตร x เมตร)

- 1) 2.5 x 8 2) 2.5 x 7 3) 3 x 7 4) 3 x 8 5) อื่นๆ (ระบุ).....

6. การกำจัดวัชพืช

- 1) ไม่มี
- 2) มีวิธีการกำจัดวัชพืช
- 1) ใช้สารเคมี 2) ใช้แรงงานคน
- 3) ใช้เครื่องจักร 4) อื่นๆ (ระบุ).....

7. การใช้ปุ๋ยในสวนยางพารา

- 1) ไม่ได้ใส่ 2) ใส่
- 7.1 สูตรปุ๋ย 1) สูตร 20-8-20 2) สูตร 20-10-12
- 3) สูตร 30-5-18 4) อื่นๆ (ระบุ).....
- 7.2 อัตราการใช้.....กิโลกรัม/ตัน/ปี
- 7.3 จำนวนครั้ง.....ครั้ง/ปี
- 7.4 วิธีการใส่ 1) หว่าน 2) โรยเป็นแถว
- 3) หยอดเป็นหลุม 4) อื่นๆ (ระบุ).....

8. โรคและแมลงศัตรูที่พบ 1) ไม่พบ

- 2) พบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 2.1) โรครากขาว 2.2) โรคใบร่วง
- 2.3) โรคเส้นดำ 2.4) ปลวก
- 2.5) อาการเปลือกแห้ง 2.6) อื่นๆ (ระบุ).....

9. การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู 1) ไม่ได้ทำ

- 2) ทำโดยใช้สารเคมี
- 3) อื่นๆ (ระบุ).....

10. การกรีดยาง

- ระบบที่ใช้ 1) กรีดครั้งลำต้น กรีด 1 วัน เว้น 2 วัน
- 2) กรีดครั้งลำต้น กรีด 1 วัน เว้น 1 วัน
- 3) กรีดครั้งลำต้น กรีดติดกัน 2 วัน เว้น 1 วัน
- 4) กรีด 1 ใน 3 ของลำต้น กรีดติดต่อกัน 2 วัน เว้น 1 วัน
- 5) อื่นๆ (ระบุ).....

11. การแปรรูปยาง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) น้ำยางสด 2) ยางแผ่นดิบ 3) ยางก้อนถ้วย 4) อื่นๆ (ระบุ).....

12. การขายผลผลิต

1) พ่อค้าท้องถิ่น 2) กลุ่มเกษตรกร 3) สหกรณ์การเกษตร 4) อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 3 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการผลิตยางพารา

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ถูกต้อง

เรื่อง	ใช่	ไม่ใช่
1. พื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 600 เมตร จะทำให้การเจริญเติบโตของต้นยางลดลง		
2. ยางพาราสามารถขึ้นได้ในดินแทบทุกประเภท		
3. สารละลายกรดฟอร์มิคหรือกรดมคคือสารที่ใส่เพื่อให้อนุภาคยางจับตัวเป็นก้อน		
4. เปิดกรีตได้เมื่ออายุประมาณ 7 ปีครึ่ง ขนาดเส้นรอบต้นไม่ต่ำกว่า 50 เซนติเมตร ความสูง 150 เซนติเมตรจากพื้นดิน		
5. ถ้าไม่กรีตยางควรคว่ำถ้วยไว้เพื่อไม่ให้สิ่งสกปรกตกลงไปในถ้วยรับน้ำยาง		
6. การผลิตยางแผ่นคุณภาพดีนั้นมีหลักการง่ายๆคือทำยางให้สะอาดรีดแผ่นยางให้บางในการผลิตต้องเติมน้ำและน้ำกรดให้ถูกส่วนทุกขั้นตอนการผลิตต้องมีการควบคุมความสะอาด		
7. ยางก้อนถ้วยที่มีคุณภาพจะต้องมีลักษณะเป็นรูปถ้วยสะอาดสีสวยไม่มีสิ่งปะปนและไม่มีกลิ่นเหม็น		
8. พื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนที่น้อยกว่า 1,250 มม./ปี ไม่สามารถปลูกยางพาราได้		
9. ควรเริ่มเปิดกรีตหน้ายางพาราครั้งแรกหน้าแล้ง		
10. กรีตให้ลึกถึงเยื่อเจริญเพื่อให้ น้ำยางออกเยอะๆ		
11. การตัดแต่งกิ่งยางพาราและปราบวัชพืชให้สวนยางพาราดูโปร่งเป็นการช่วยลดความรุนแรงของโรคเส้นดำได้		
12. กรมวิชาการได้กำหนดมาตรฐานยางพาราแผ่นดิบไว้ 6 ชั้น		
13. คาโลโปโกเนียมเป็นเชื้อพืชตระกูลถั่วสามารถปลูกคลุมดินในสวนยางพาราได้		
14. การใช้แก๊สเอทิลีนอัดเข้าต้นยางโดยตรง สามารถทำได้ในยางที่เปิดกรีตใหม่		
15. หากพบโรครากขาวในต้นยางอายุน้อยให้ทำการขุดทิ้งและขุดรากที่เป็นโรครมาเผาทำลาย		

ตอนที่ 4 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

4.1 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา การปลูกรยางพารา การดูแลรักษาสวนยาง การกรีดยางและระบบกรีดยาง การแปรรูปผลผลิต การพัฒนาคุณภาพยาง การตลาดและการจำหน่าย
 คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของความ ต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา ของเกษตรกรตามเกณฑ์ต่อไปนี้

เรื่อง	ระดับความต้องการ					หมายเหตุ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
การผลิต						
1. การคัดเลือกพื้นที่ปลูกรยางพารา						
2. การคัดเลือกพันธุ์ยางพารา						
3. การเตรียมพื้นที่ปลูกรยางพารา						
4. วิธีการปลูก						
การดูแลรักษาสวนยางพารา						
5. การตัดแต่งกิ่ง						
6. การใส่ปุ๋ยสวนยางพารา						
7. การตัดแต่งทรงพุ่ม						
8. การกำจัดวัชพืช						
9. การทำแนวกันไฟ						
10. การป้องกันโรคและแมลง						
การกรีดยางพารา						
11. การเปิดกรีดยางพารา						
การแปรรูปยางพารา						
12. การทำยางพาราดิบแผ่นคุณภาพ						
13. การผลิตน้ำยางข้น						
14. การผลิตยางแผ่นรมควัน						
ด้านการตลาด						
15. การคัดแยกเกรดยาง						
16. การรวมกลุ่มเพื่อขายยาง						
17. ข่าวสารราคาและการวิเคราะห์การตลาด						

4.2 ความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของความต้องการของเกษตรกรต่อวิธีการส่งเสริม
การผลิตยางพาราของเกษตรกรตามเกณฑ์ต่อไปนี้

ประเด็น	ระดับความต้องการ					หมายเหตุ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
รายบุคคล						
1. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร						
2. เจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทย						
3. เจ้าหน้าที่ อบต./เทศบาล						
4. ผู้นำท้องถิ่น						
5. ญาติ พี่น้อง เพื่อนเกษตรกร						
6. อาสาสมัครเกษตร						
แบบกลุ่ม						
7. การประชุม						
8. การฝึกอบรม						
9. การสัมมนา						
10. การดูงาน						
มวลชน						
11. หนังสือ						
12. วารสาร						
13. วิทยุกระจายเสียง/วิทยุชุมชน						
14. เสียงตามสาย/หอกระจายข่าว						
15. โทรทัศน์/สื่อออนไลน์						

4.3 ความต้องการของเกษตรกรในบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิต

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของความต้องการของเกษตรกรในบริการและสนับสนุนปัจจัยการผลิตของเกษตรกรตามเกณฑ์ต่อไปนี้

เรื่อง	ระดับความต้องการ					หมายเหตุ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1. การสนับสนุนต้นกล้าข่างพารา						
2. การสนับสนุนปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช						
3. โครงการชดเชยรายได้ชาวสวนยาง (โครงการของรัฐบาล)						
4. การสนับสนุนสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง						
5. จัดหาแหล่งสินเชื่อ						
6. จัดตั้งกลุ่มผู้ปลูกข่างพาราเพื่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง						
7. รวมกลุ่มเพื่อขายผลผลิต						
8. จัดตั้งสหกรณ์ให้บริการในพื้นที่						
9. บริการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม						
10. บริการให้ข่าวสารกับเกษตรกรด้านตลาดที่รวดเร็วทันสมัย						

ข้อเสนออื่นๆ

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพารา

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับของปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตยางพาราและการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรตามเกณฑ์ต่อไปนี้

เรื่อง	ระดับของปัญหา					ข้อเสนอแนะ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1. ปัญหาด้านการผลิตยางพารา						
1. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์						
2. พื้นที่ปลูกยางไม่เหมาะสม						
3. ขาดน้ำในฤดูแล้ง						
4. ขาดเงินทุนเพื่อการผลิต						
5. การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางไม่เข้มแข็ง						
6. ขาดความรู้ด้านการปลูกและการดูแลรักษา						
7. ยางพาราตายและปัญหาในการปลูกซ่อม						
8. ขาดแคลนแรงงาน						
9. ขาดความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคและแมลง						
10. ขาดเงินทุนในการซื้อปุ๋ยเคมีในสวนยาง						
11. ขาดความรู้ในการป้องกันและกำจัดวัชพืช						
12. ไฟไหม้สวนยาง						
13. ขาดความรู้ในด้านพืชแซมและพืชร่วม						
14. ขาดความรู้ในการกรีดยางที่ถูกต้องและเหมาะสม						
2. ปัญหาด้านการตลาด						
1. ไม่มีสถานที่รับซื้อ						
2. ไม่รับทราบข้อมูลข่าวสาร						
3. การรวมกลุ่มของเกษตรกรไม่เข้มแข็ง						

4. ราคาขายพาราไม่แน่นอน						
5. ไม่มีตลาดรับซื้อ						
6. ค่าซึ่งไม่มีมาตรฐาน						
7. การขนส่งผลผลิตไม่สะดวก						
8. ระยะเวลาการรับเงินหลังการขายผลผลิตยาว						
9. ขาดแคลนแรงงาน						
10. ขาดการสร้างเครือข่าย						
3. ปัญหาด้านการเงินและแรงงาน						
1. ขาดแคลนเงินทุน						
2. ขาดแคลนแรงงานกรีดยาง						
3. ขาดแคลนแรงงานกรีดยางที่มีฝีมือ						
4. ปัญหาด้านการส่งเสริม						
1. ขาดการฝึกอบรม						
2. ขาดการติดตามแนะนำจากเจ้าหน้าที่						
3. ขาดการทำศนศึกษาดูงาน						
4. ขาดการสอน/สาธิต จากเจ้าหน้าที่						
5. ไม่มีแหล่งให้ความรู้ทางวิชาการ						
6. ขาดการสนับสนุนปัจจัยการผลิต						
7. ขาดแหล่งเงินทุน						

ข้อเสนออื่นๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่อนุเคราะห์ข้อมูลและตอบแบบสัมภาษณ์
นางสาวเจนจิรา ทีละผลิน ผู้สัมภาษณ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวเจนจิรา ลีละพลิน
วัน เดือน ปีเกิด	8 มกราคม 2529
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พ.ศ. 2551
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

